

IFAB®
THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

Правила гри

26/27

Download
Laws of the Game App

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

05

УКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ
ФУТБОЛУ

The International Football Association Board
Münstergasse 9, 8001 Zurich, Switzerland
T: +41 (0)44 245 1886, F: +41 (0)44 245 1887
www.theifab.com

Цю публікацію не можна відтворювати або перекладати повністю чи частково будь-яким способом без дозволу Міжнародної ради футбольних асоціацій (The International Football Association Board, IFAB).

Окремі ілюстрації люб'язно надані FIFA та відповідними конфедераціями й використовуються з їхнього дозволу.

Набуває чинності з 1 липня 2026 року

Ця книга була відтворена та перекладена Українською асоціацією футболу з англійської мови українською з дозволу Міжнародної Ради Футбольних Асоціацій (IFAB) від 17 червня 2026. Цей переклад Правил гри IFAB, який не підтверджений IFAB. IFAB не несе жодної відповідальності за зміст цього документа.

IFAB

Правила гри 2026/27

Зміст

Про Правила гри 9

Примітки та модифікації 16

Примітки до Правил гри 17
Загальні модифікації 20
Протокол проведення замін із обмеженням часу 22
Протокол проведення огляду та надання медичної допомоги за межами поля для гри 24
Протокол відліку часу під час виконання вкидання м'яча та удару від воріт 26
Керівні принципи «Лише капітан» 28
Керівні принципи щодо тимчасових вилучень (лавка) 32
Керівні принципи щодо зворотних замін 36
Протокол додаткових постійних замін у разі струсу мозку 38

Правила гри 2026/27 43

1 Поле для гри 45
2. М'яч 55
3. Гравці 59
4. Екіпірування гравців 67
5. Арбітр 73
6. Інші офіційні особи матчу 85
7. Тривалість матчу 93
8. Початок та поновлення гри 97
9. М'яч у грі та поза грою 101
10. Визначення результату матчу 103
11. Положення «поза грою» 109
12. Фоли та неналежна поведінка 115
13. Вільні/штрафні удари 131
14. Пенальті 135

15 Вкидання м’яча 141
16 Удар від воріт 145
17 Кутовий удар 149

Протокол відеоасистента арбітра (VAR) 152

Програма якості FIFA 162

Зміни правил 2026/27 166
Короткий огляд змін до Правил гри 167
Детальний опис усіх змін до Правил гри 170
Редакційні зміни 188

Словник 194
Футбольні органи управління 195
Футбольна термінологія 196
Термінологія для арбітрів 206

Практичні рекомендації для офіційних осіб матчу 208
Вступ 209
Розташування, переміщення та командна робота 210
Мова тіла, комунікація та свисток 224
Інші рекомендації 230

IFAB
THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD
60
55
12

Про правила

IFAB

Філософія та дух Правил гри

Футбол є найвеличнішою грою на землі. У нього грають на кожному континенті, у кожній країні та на багатьох різних рівнях. Той факт, що Правила гри є однаковими для всього футболу в усьому світі — від Чемпіонату світу FIFA™ до матчу між маленькими дітьми у віддаленому селі, — є значною перевагою, яку необхідно й надалі використовувати на благо футболу всюди.

Футбол повинен мати Правила, які забезпечують чесність гри, — це ключова основа «прекрасної гри» та важлива риса її духу. Найкращими є ті матчі, в яких арбітр потрібен рідко, оскільки гравці грають із повагою один до одного, до офіційних осіб матчу та до Правил гри.

Правила футболу є відносно простими порівняно з більшістю інших командних видів спорту, але через те, що багато ситуацій мають суб'єктивний характер, а офіційні особи матчу є людьми, деякі рішення неминуче будуть помилковими або викликатимуть суперечки та обговорення. Для декого ці дискусії є частиною задоволення та привабливості гри, але незалежно від того, правильними чи неправильними є рішення, дух гри вимагає, щоб рішення арбітрів завжди поважалися. Усі особи, наділені повноваженнями, особливо тренери та капітани команд, несуть чітку відповідальність перед грою щодо поваги до офіційних осіб матчу та їхніх рішень.

Правила не можуть охопити кожну можливу ситуацію, тому, коли в них немає прямого положення щодо певного випадку, IFAB очікує, що арбітр ухвалить рішення відповідно до духу гри та Правил. Це часто передбачає відповідь на запитання: «Чого б хотів або чого б очікував футбол?»

Неналежна поведінка учасників та навмисні затримки, які порушують хід гри, залишаються двома серйозними проблемами. Після успішного впровадження принципу «Лише капітан», а також правила, яке карає воротарів за утримання м'яча понад вісім секунд призначенням кутового удару на користь команди суперника, .призначенням кутового удару на користь команди суперника,

було вжито додаткових заходів для боротьби з навмисним порушенням темпу гри та втратою ігрового часу. Тепер арбітри отримали розширені повноваження для протидії тактиці затягування часу під час вкидань м'яча, ударів від воріт, зупинок через травми та проведення замін.

Правила також повинні сприяти безпеці та добробуту гравців, і обов'язком IFAB є швидко та належним чином реагувати на потреби учасників гри шляхом внесення відповідних положень до Правил, коли в цьому виникає необхідність.

З цією метою змагання можуть дозволяти використання «додаткових постійних замін у разі струсу мозку» (additional permanent concussion substitutions). Це дає командам можливість ставити здоров'я гравця з підтвердженим або підозрюваним струсом мозку на перше місце, не зазнаючи при цьому чисельної невигоди.

Нещасні випадки неминуче трапляються, однак Правила покликані зробити гру настільки безпечною, наскільки це можливо, забезпечуючи баланс між добробутом гравців і спортивною справедливістю. Це вимагає від арбітрів рішучого застосування Правил щодо тих гравців, чиї дії є надмірно агресивними або небезпечними. Неприйнятність небезпечної гри відображена в дисциплінарних формулюваннях Правил, таких як «безрозсудний підкат (єдиноборство)», «створення загрози безпеці суперника» або «застосування надмірної сили».

Для сприяння кращому розумінню Правил IFAB опублікувала документ «Football Rules – simplified Laws of the Game» («Футбольні правила — спрощені Правила гри»), який було підготовлено з метою зробити Правила більш зрозумілими, особливо для молоді, майбутніх або новокваліфікованих арбітрів, дорослих, які судять матчі лише час від часу, гравців, тренерів, глядачів та представників засобів масової інформації.

Відвідайте сайт **www.footballrules.com,** щоб переглянути або завантажити «Football Rules». Матеріал можна впорядковувати в алфавітному порядку або за категоріями.

Аудіоверсія Правил гри доступна за адресою:
www.theifab.com.

IFAB
FIFA
REFEREE
2025
adidas

Управління змінами до Правил гри

Футбол повинен залишатися привабливим і захопливим для гравців, офіційних осіб матчу та тренерів, а також для глядачів, уболівальників і адміністраторів незалежно від віку, статі, раси, релігії, культури, етнічного походження, сексуальної орієнтації чи наявності інвалідності.

Також надзвичайно важливо зберігати універсальність Правил гри, щоб молоді футболісти могли дивитися матчі по телебаченню, а потім намагатися відтворити на футбольному полі те, що вони побачили. Тому будь-які зміни до Правил повинні приносити користь футболу в цілому, що часто потребує попереднього тестування або експериментального впровадження запропонованих нововведень.

Під час розгляду кожної запропонованої зміни основна увага приділяється справедливості, чесності, повазі, безпеці, задоволенню учасників і глядачів від гри, а також, де це доречно, використанню технологій для вдосконалення футболу.

IFAB продовжуватиме співпрацю зі своїми консультативними групами та проводити широкі консультації із зацікавленими сторонами, щоб зміни до Правил приносили користь футболу на всіх рівнях і в кожному куточку світу. Це має сприяти тому, щоб цілісність гри, самі Правила та офіційні особи матчу користувалися повагою, належною оцінкою та захистом.

IFAB високо цінує взаємодію з людьми по всьому світу та завжди рада отримувати пропозиції або запитання, що стосуються Правил гри. Будь ласка, і надалі надсилайте свої ідеї, пропозиції та запитання на адресу: **lawenquiries@theifab.com**

Для отримання додаткової інформації про історію Правил гри та поточні нововведення, включаючи експериментальні випробування, відвідайте наш **вебсайт: www.theifab.com.**

IFAB
MÉXICO
FOOTBALL UNITES the World
FIFA
CHILE 2025

IFAB®

Примітки та модифікації

Примітки до Правил гри

Офіційні мови
IFAB публікує Правила гри англійською, французькою, німецькою та іспанською мовами. У разі будь-яких розбіжностей у формулюваннях автентичним вважається англомовний текст.

Інші мови
Національні футбольні асоціації (FA), які здійснюють переклад Правил гри, можуть отримати шаблон макета видання Правил 2026/27 від IFAB, звернувшись за адресою: info@theifab.com

Національні футбольні асоціації, які підготують перекладену версію Правил гри з використанням цього формату, запрошуються надіслати примірник до IFAB (із чітким зазначенням на обкладинці, що це офіційний переклад відповідної національної асоціації), щоб його можна було розмістити на вебсайті IFAB для використання іншими зацікавленими сторонами.

Одиниці вимірювання
У разі будь-яких розбіжностей між метричними та імперськими одиницями вимірювання автентичними вважаються метричні одиниці.

Застосування Правил гри
Ті самі Правила застосовуються в кожному матчі, у кожній конфедерації, країні, місті та селі. За винятком змін, дозволених IFAB (див. розділ **«Загальні модифікації»**), Правила не можуть бути змінені або доповнені без дозволу IFAB.

Особи, які здійснюють підготовку офіційних осіб матчу та інших учасників гри, повинні наголошувати на тому, що:

- арбітри повинні застосовувати Правила відповідно до «духу» гри, щоб сприяти проведенню чесних і безпечних матчів;

- усі повинні поважати офіційних осіб матчу та їхні рішення, пам'ятаючи й усвідомлюючи, що арбітри є людьми та можуть припускатися помилок;

Гравці несуть значну відповідальність за імідж гри, а капітан команди повинен відігравати важливу роль у сприянні забезпеченню поваги до Правил гри та рішень арбітрів.

Позначення
Основні зміни до Правил підкреслені жовтим кольором і виділені на полях документа. Редакційні зміни позначені підкресленням.
YC = жовта картка (попередження);
RC = червона картка (вилучення).

IFAB
FIFA
REFEREE
2025
FIFA
REFEREE
2025

Загальні модифікації

Універсальність Правил гри означає, що футбол за своєю суттю є однаковим у кожній частині світу та на кожному рівні. Окрім створення чесного й безпечного середовища для проведення гри, Правила також повинні сприяти залученню людей до футболу та отриманню задоволення від нього.

Історично IFAB надавала національним футбольним асоціаціям (FA) певну гнучкість щодо зміни «організаційних» положень Правил для окремих категорій футболу. IFAB твердо переконана, що національні футбольні асоціації повинні мати можливість змінювати деякі аспекти організації футболу, якщо це сприятиме розвитку футболу у їхній країні.

Порядок проведення гри та її суддівства має бути однаковим на кожному футбольному полі світу — від фіналу Чемпіонату світу FIFA™ до матчу в найменшому селі. Водночас потреби внутрішнього футболу кожної країни повинні визначати тривалість гри, кількість осіб, які можуть брати в ній участь, а також спосіб покарання за певні прояви неспортивної поведінки.

Усі національні футбольні асоціації (а також конфедерації та FIFA) мають право змінювати всі або окремі з наведених нижче організаційних положень Правил гри для змагань, за які вони несуть відповідальність.
Для всіх рівнів футболу:

- кількість замін, які кожна команда має право використовувати в офіційних змаганнях, — до максимум п'яти*, за винятком юнацького футболу, де максимальна кількість визначається відповідною національною асоціацією, конфедерацією або FIFA;
- використання додаткових постійних замін у разі струсу мозку (із застосуванням протоколу IFAB);
- запровадження принципу «Лише капітан» (Only the captain guidelines) (це стане обов'язковим для всіх змагань, що розпочинаються 1 липня 2027 року або після цієї дати).
- Див. також Правило 3 щодо умов, які застосовуються до матчів, що переходять в додатковий час, а також деталей обмежень щодо можливостей проведення замін.

** Див. також Правило 3 щодо умов, які застосовуються до матчів, що переходять у додатковий час, а також подробиць обмежень щодо кількості можливостей для проведення замін.*

Для юнацького футболу, футболу ветеранів, футболу для осіб з інвалідністю та масового футболу:

- розміри поля для гри;
- розмір, вага та матеріал м'яча;
- відстань між стійками воріт і висота поперечини над поверхнею поля;
- тривалість двох (рівних) таймів гри (а також двох рівних таймів додаткового часу);
- кількість гравців;
- використання зворотних замін (return substitutes);
- застосування тимчасових вилучень (sin bins) за деякі або всі попередження (жовті картки);
- спеціальні вимоги до обов'язкової капітанської пов'язки.

Крім того, щоб надати національним футбольним асоціаціям додаткову гнучкість для підтримки та розвитку внутрішнього футболу, дозволяються такі зміни, що стосуються «категорій» футболу:

- національні футбольні асоціації, конфедерації та FIFA мають право самостійно визначати вікові обмеження для юнацького футболу та футболу ветеранів;
- кожна національна футбольна асоціація визначає, які змагання на найнижчих рівнях футболу належать до категорії «масового футболу» (grassroots football).

Експериментальні випробування IFAB

Іноді запропоновані зміни до Правил гри потребують тестування або експериментального впровадження для оцінки як очікуваного, так і неочікуваного впливу, який вони можуть мати на гру.

Конфедерації, національні футбольні асоціації та організатори змагань повинні отримати дозвіл IFAB на участь у будь-яких таких випробуваннях.

У сезоні 2026/27 IFAB головним чином зосередить увагу на випробуваннях, пов'язаних із затримками гри, спричиненими травмами воротарів, а також продовжить вивчення альтернативних концепцій правила «поза грою».

Додаткову інформацію про всі випробування та відповідні протоколи можна знайти на вебсайті: **www.theifab.com** (у розділі «Trials»).

Протокол проведення замін із обмеженням часу

Вступ

Цей протокол стосується вимоги Правила 3, відповідно до якої гравець, якого замінюють, повинен залишити поле для гри протягом десяти секунд, щоб запобігти затягуванню часу та порушенню темпу матчу.

Процедура

- Після того як було показано табло для заміни або, якщо табло для заміни відсутнє, арбітр подав сигнал на проведення заміни*, гравець, якого замінюють, повинен залишити поле для гри:
- протягом **десяти секунд;**
- через найближчу точку на лінії, що обмежує поле для гри, якщо арбітр не вкаже інше.

** Якщо арбітр перевіряє екіпірування запасного гравця біля середньої лінії поля, відлік десяти секунд починається з моменту завершення перевірки та подання арбітром сигналу на проведення заміни.*

- Арбітр може візуально **відраховувати останні п'ять секунд,** тримаючи підняту руку; за потреби такий візуальний відлік може супроводжуватися усним відліком.
- Якщо гравець, якого замінюють, не залишив поле для гри протягом **десяти секунд:**
  - він **усе одно повинен залишити** поле для гри якомога швидше;
  - запасному гравцеві **не дозволяється виходити** на поле для гри;
  - **гра поновлюється;**
  - заміну не можна скасувати, а запасного гравця не можна замінити іншим;
  - запасний гравець може вийти на поле для гри лише під час **першої зупинки гри** після того, **як мине одна хвилина** з моменту поновлення гри, та після отримання сигналу від арбітра.

- Відлік **однієї хвилини** здійснюється за безперервним часом (running clock) і визначається арбітром, якому за потреби можуть допомагати інші офіційні особи матчу.
- Якщо під час однієї зупинки гри проводиться більше ніж одна заміна, усі гравці, яких замінюють, повинні залишити поле для гри протягом **десяти секунд** після показу табло для заміни або подання сигналу щодо останньої заміни; показ табло або подання сигналу не повинні затримуватися між замінами, що виконуються під час тієї самої зупинки гри.
- Якщо **десятисекундний** ліміт перевищено і через це запасному гравцеві заборонено вийти на поле для гри, гравець, якого замінюють, отримує попередження (жовту картку) лише у випадку, якщо затримка є надмірною.
- Арбітр може прийняти рішення не застосовувати **десятисекундне** обмеження часу, зокрема коли:
  - травма гравця явно не дозволяє йому залишити поле для гри протягом цього часу;
  - гравець не може залишити поле для гри через найближчу точку на лінії, що обмежує поле, з міркувань безпеки або охорони порядку.

Оскільки метою відліку є підтримання темпу матчу шляхом запобігання затягуванню часу, якщо гравець, якого замінюють, перебуває дуже близько до лінії, що обмежує поле для гри, або вже перетинає її в момент завершення відліку арбітром, запасному гравцеві слід дозволити вийти на поле для гри.

Протокол проведення огляду та надання медичної допомоги за межами поля для гри

Вступ

Цей протокол стосується вимоги Правила 5, відповідно до якої польовий гравець, якого оглядають та/або якому надають медичну допомогу на полі для гри*, або травма якого призвела до зупинки гри, повинен залишити поле для гри та залишатися за його межами протягом **однієї хвилини** після поновлення гри.

** Правило 5 дозволяє надання медичної допомоги на полі для гри лише за певних обставин (див. нижче).*

Метою цього положення є надання медичному персоналу необхідного часу за межами поля для гри для оцінки травми гравця та визначення того, чи може він продовжувати участь у матчі, а також зменшення порушень темпу гри.

Процедура

Вимога залишити поле для гри на одну хвилину

- Польовий гравець зобов'язаний залишити поле для гри на **одну хвилину** після поновлення гри у разі виникнення однієї або кількох із наведених нижче обставин:
  - **гру зупинено** через те, що гравець отримав фактичну травму або існує підозра на її наявність;
  - **арбітр подав сигнал медичному персоналу вийти** на поле для гри;
  - арбітр запитав гравця, чи потребує він медичної допомоги на полі для гри, **і гравець підтвердив таку потребу;.**

- Медичному персоналу слід надати достатньо часу для **проведення первинного огляду гравця на полі** для гри, однак надавати **медичну допомогу безпосередньо на полі** не слід, якщо тільки травма не є серйозною.
- Після будь-якого первинного огляду гравець повинен **залишити** поле для гри (за винятком випадків, наведених нижче) та **перебувати за його межами** до того моменту, коли гру буде поновлено і мине **одна хвилина** (відлік ведеться за безперервним часом).

Період перебування за межами поля для гри тривалістю одна хвилина

- Відлік **однохвилинного** періоду перебування за межами поля для гри починається з моменту поновлення гри.
- Відлік **однієї хвилини** здійснюється за безперервним часом (running clock) і визначається арбітром, якому за потреби можуть допомагати інші офіційні особи матчу.
- Гравець може повернутися на поле для гри **лише з дозволу арбітра;** якщо м'яч перебуває в грі, він повинен увійти на поле через бокову лінію, а якщо м'яч не перебуває в грі — може повернутися через будь-яку лінію, що обмежує поле для гри.
- Якщо травмованого гравця замінено, **проведення заміни не затримується.**
- Якщо перший тайм закінчується до спливу **однієї хвилини,** гравець може повернутися на поле для гри з початком другого тайму; цей принцип також застосовується до:
  - період між закінченням основного часу матчу та початком додаткового часу;
  - перерва між таймами додаткового часу;
  - період між закінченням додаткового часу та початком серії пенальті (penalty shoot-out).

Гравець не зобов'язаний залишати поле для гри на одну хвилину, якщо:

- гравець:
- вказує, що не потребує медичної допомоги, за винятком випадків, коли гру було зупинено через його травму; або
- добровільно залишає поле для гри під час гри або під час зупинки гри за умови, що це не затримує поновлення гри;
- травма належить до випадків, у яких Правило 5 дозволяє надання медичної допомоги на полі для гри:
  - травмовано воротаря;
  - воротар і польовий гравець зіткнулися та потребують медичної допомоги;
  - зіткнулися гравці однієї команди та потребують медичної допомоги;
  - сталася серйозна травма, особливо травма голови (наприклад, струс мозку), серцевий напад або інша подія, що становить загрозу життю (наприклад, судомний напад, задуха тощо);

Протокол зворотного відліку часу під час вкидання м’яча та удару від воріт

Зміст

Цей протокол стосується **п’ятисекундного відліку часу,** передбаченого Правилами 15 і 16, який запроваджено для запобігання затягуванню часу та порушенню темпу матчу під час виконання вкидання м’яча та удару від воріт. Якщо встановлений ліміт часу перевищено, право на виконання відповідного поновлення гри переходить до команди суперника.

Процедура

Коли арбітр визначає, що команда, яка повинна виконати вкидання м’яча або удар від воріт, навмисно затягує поновлення гри:

- Арбітр може використати свисток та/або голосову команду, щоб вказати гравцеві на необхідність поквапитися та не затримувати поновлення гри.
- Для **початку п’ятисекундного відліку** (який може розпочатися і без зазначеного вище попередження) арбітр:
  - дає сигнал **свисток**
  - **чітко подає рукою** (або рукою та передпліччям) **сигнал** про необхідність виконання поновлення гри;
  - **візуально відраховує п’ ять секунд** за допомогою піднятої руки; за потреби цей візуальний відлік може супроводжуватися усним відліком.
- Якщо після завершення **п’ятисекундного відліку** м’яч усе ще не введено в гру, арбітр:
  - призначає право на виконання вкидання м’ яча команді суперника, яке виконується з того самого місця, де мало виконуватися початкове вкидання; або
  - призначає кутовий удар на користь команди суперника з того боку поля, який є найближчим до місця, звідки мав виконуватися удар від воріт.
- У разі передачі права на поновлення гри команді суперника попередження (жовта картка) застосовується лише тоді, коли гравець або його партнер по команді після цього надмірно затримує виконання поновлення гри командою суперника.

Арбітр не зобов'язаний чекати, поки гравець встановить контроль над м'ячем, щоб розпочати **п'ятисекундний відлік.** Відлік також може бути розпочато, якщо гравець навмисно затягує поновлення гри шляхом:

- повільного підбирання (отримання) м'яча;
- зайняття неправильного місця для виконання вкидання м'яча;
- встановлення м'яча в неправильному місці для виконання удару від воріт.

Оскільки метою відліку є підтримання темпу матчу шляхом запобігання затягуванню часу під час вкидань м'яча та ударів від воріт, гравець не повинен бути покараний, якщо в момент завершення відліку арбітром він уже виконує вкидання або удар по м'ячу.

Керівні принципи «Лише капітан»

Ці керівні принципи стануть обов'язковим протоколом для всіх змагань, що розпочинаються 1 липня 2027 року або після цієї дати.

Вступ

Повага та справедливість є основними цінностями футболу, однак арбітри та інші офіційні особи матчу регулярно стикаються зі словесними та/або фізичними проявами незгоди з їхніми рішеннями. У крайніх випадках гравці іноді вибігають до арбітра, оточують його або натовпом збираються навколо нього, що свідчить про неповагу до арбітра, завдає шкоди іміджу гри та може бути залякуючим і неприємним для нього.

Тісніша співпраця між арбітром і капітанами команд може сприяти утвердженню принципів справедливості та взаємної поваги. У зв'язку з цим, щоб арбітр міг пояснювати ключові рішення, лише капітанам буде дозволено наближатися до арбітра за умови, що вони робитимуть це з повагою та поводитимуться відповідним чином. Водночас кожен капітан нестиме відповідальність за те, щоб його партнери по команді залишалися на розумній відстані від арбітра та не втручалися у спілкування між арбітром і капітаном(ами) команд.

Наведені нижче прості керівні принципи мають допомогти організаторам змагань, які бажають застосовувати принцип «Лише капітан».

Керівні принципи

- Звичайне спілкування між гравцями та арбітром дозволяється і залишається важливою складовою гри (для забезпечення прозорості та запобігання можливому невдоволенню й конфліктам).
- Будь-який гравець (включаючи капітана), який висловлює незгоду словом або дією, отримує попередження (жовту картку).
- Арбітр, коли це доречно, пояснює важливі рішення капітану(ам) та/або гравцю(ям), які були залучені до відповідного ігрового епізоду.

- З метою запобігання ситуаціям, коли гравці масово оточують арбітра або збираються навколо нього під час важливих епізодів гри та після ключових інцидентів чи рішень:
- лише одному гравцеві від кожної команди — зазвичай капітану — дозволяється наближатися до арбітра, і при цьому він завжди повинен взаємодіяти з арбітром у шанобливій формі;
- арбітр може давати вказівки або закликати гравців (усно чи за допомогою жестів) не наближатися до нього;
- капітани команд несуть відповідальність за те, щоб допомагати відводити своїх партнерів по команді від арбітра;
- гравці, які наближаються до арбітра або оточують його без дозволу, можуть бути попереджені (жовта картка);
- за потреби арбітр може відкласти поновлення гри, щоб надати капітану(ам) час для спілкування зі своїми партнерами по команді з метою пояснення рішення, вимоги належної поведінки тощо;
- взаємодія з арбітром або наближення до нього будь-якого гравця, окрім капітана, здійснюється на розсуд арбітра, наприклад, якщо цей гравець вчинив порушення, проти нього було скоєно порушення або він отримав травму.

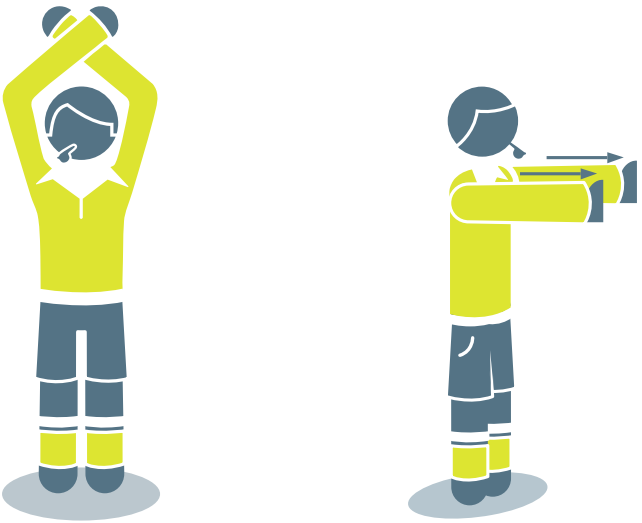
Коли капітаном є воротар

- Якщо капітаном команди є воротар, арбітра необхідно повідомити не пізніше моменту жеребкування перед початком матчу, який саме гравець уповноважений звертатися до арбітра замість воротаря.
- До арбітра може наближатися лише воротар або призначений гравець, але не обидва одночасно.
- Якщо призначеного гравця замінено або вилучено, необхідно призначити іншого гравця.

Можливість застосування для юнацького футболу, футболу ветеранів, футболу для осіб з інвалідністю та масового футболу

Наведені нижче керівні принципи застосовуються лише до юнацького футболу, футболу ветеранів, футболу для осіб з інвалідністю та масового футболу.

- Арбітр може запровадити застосування принципу «Лише капітан», подавши свисток і використавши такий сигнал:
  • підняти обидві руки над головою та схрестити їх у зап'ястях;
  • після цього розвести руки, перемістити їх перед собою та виконати рух відкритими долонями вперед, ніби відштовхуючи, щоб показати, що іншим гравцям не дозволяється наближатися.

- Після цього навколо арбітра встановлюється зона «лише для капітанів» радіусом 4 м (4,5 ярда).
- За потреби арбітр може відійти від гравців, щоб сформувати зону «лише для капітанів».
- Жодному гравцеві не дозволяється входити до зони «лише для капітанів», окрім капітана кожної команди, який повинен носити розпізнавальну капітанську пов'язку.
- Капітан несе певну відповідальність за те, щоб заохочувати своїх партнерів по команді поважати зону «лише для капітанів» і залишатися щонайменше за 4 м (4,5 ярда) від арбітра.

- Якщо до зони «лише для капітанів» входить один гравець, який не є капітаном, порушник повинен отримати попередження (ЖК) за демонстрацію незгоди діями.
- Якщо до зони «лише для капітанів» входить більше ніж один гравець однієї команди, щонайменше один із них повинен бути попереджений (ЖК) — зазвичай це перший неуповноважений гравець, який увійшов до зони «лише для капітанів», або гравець, чия поведінка під час наближення була найбільш агресивною.
- Будь-який випадок, коли більше ніж один неуповноважений гравець однієї команди входить до зони «лише для капітанів», повинен бути відображений у звіті арбітра та повідомлений відповідним органам після матчу*.

** Наполегливо рекомендується, щоб організатори змагань передбачили санкції для реагування на ситуації, коли більше ніж один гравець однієї команди входить до зони «лише для капітанів».*

Керівні принципи щодо тимчасових вилучень (лавка запасних)

Вступ

Тимчасові вилучення (лавка запасних) за всі або окремі порушення, за які призначається попередження (ЖК), можуть застосовуватися в змаганнях з юнацького футболу, футболу ветеранів, футболу для осіб з інвалідністю та масового футболу за умови схвалення відповідною національною футбольною асоціацією, конфедерацією або FIFA (залежно від того, який орган є компетентним у конкретному випадку).

138-мі Щорічні загальні збори IFAB затвердили переглянуту редакцію документа «Керівні принципи щодо тимчасових вилучень (лавка запасних)».

Посилання на тимчасові вилучення містяться в:

Правило 5. Арбітр
5.3 Повноваження та обов'язки — Дисциплінарні санкції

Арбітр має право показувати жовті та червоні картки, а також, якщо це дозволено регламентом змагань, застосовувати тимчасове вилучення гравця, починаючи з моменту виходу на поле для гри перед початком матчу і до його завершення, включаючи перерву між таймами, додатковий час та серію пенальті (післяматчеві удари з пенальті).

Тимчасове вилучення застосовується тоді, коли гравець вчиняє порушення, що карається попередженням (ЖК), і як покарання негайно відсторонюється від участі в наступній частині матчу. Філософія цього правила полягає в тому, що «миттєве покарання» може мати значний і негайний позитивний вплив на поведінку порушника та, потенційно, на поведінку всієї його команди.

Національна футбольна асоціація, конфедерація або FIFA повинні затвердити (для подальшого включення до регламенту змагань) протокол застосування тимчасових вилучень відповідно до наведених нижче керівних принципів:.

Лише гравці

- Тимчасові вилучення застосовуються до всіх гравців (включаючи воротарів), але не застосовуються до порушень, що караються попередженням (ЖК), якщо такі порушення вчинені запасним гравцем або гравцем, якого вже було замінено.

Сигнал арбітрів

- Арбітр показує тимчасове вилучення, демонструючи жовту картку, а потім чітко вказуючи обома руками на зону тимчасового вилучення (зазвичай це технічна площа відповідної команди).

Період тимчасового вилучення

- Тривалість тимчасового вилучення є однаковою для всіх порушень.
- Тривалість тимчасового вилучення повинна становити 10–15 % від загального ігрового часу (наприклад, 10 хвилин у матчі тривалістю 90 хвилин; 8 хвилин у матчі тривалістю 80 хвилин).
- Період тимчасового вилучення починається з моменту поновлення гри після того, як гравець залишив поле для гри.
- Арбітр повинен включати до періоду тимчасового вилучення будь-який час, «втрачений» через зупинки гри, за які наприкінці тайму буде додано компенсований час (наприклад, заміни, травми, святкування забитого гола тощо).
- Змагання повинні визначити, хто допомагатиме арбітру відраховувати період тимчасового вилучення — це може бути делегат матчу, четвертий арбітр або нейтральний асистент арбітра; також ці обов'язки можуть бути покладені на офіційну особу команди.
- Після завершення періоду тимчасового вилучення гравець може повернутися на поле для гри через бокову лінію з дозволу арбітра під час наступної зупинки гри.
- Остаточне рішення щодо моменту повернення гравця на поле для гри приймає арбітр.
- Гравець, який перебуває у тимчасовому вилученні, може бути замінений лише після завершення періоду тимчасового вилучення (і лише за умови, що команда не використала всі дозволені заміни та/або всі дозволені можливості для проведення замін, якщо такі обмеження застосовуються).
- Якщо період тимчасового вилучення не завершився до закінчення першого тайму, його невідбута частина переноситься на початок другого тайму; це правило також застосовується в додатковий час.
- Якщо період тимчасового вилучення не завершився до закінчення другого тайму, а матч переходить у додатковий час, невідбута частина цього періоду переноситься на початок додаткового часу.

- Гравець, який на момент завершення матчу все ще відбуває тимчасове вилучення, має право брати участь у серії пенальті (післяматчевих ударах з пенальті), оскільки під час серії пенальті тимчасові вилучення не застосовуються.

Площа тимчасового вилучення

- Гравець, який відбуває тимчасове вилучення, повинен перебувати в технічній зоні (якщо така передбачена) або разом із тренером чи іншими офіційними особами своєї команди, за винятком випадків, коли він проводить розминку (на тих самих умовах, що й запасний гравець).

Порушення під час періоду тимчасового вилучення

- Гравець, який відбуває тимчасове вилучення та під час цього періоду вчиняє порушення, що карається попередженням (ЖК) або вилученням (ЧК), не бере подальшої участі в матчі та не може бути замінений або заміщений іншим гравцем.

Подальші дисциплінарні заходи

- Організатори змагань або національні футбольні асоціації визначають, чи повинні випадки тимчасових вилучень повідомлятися відповідним органам, а також чи можуть застосовуватися будь-які додаткові дисциплінарні санкції, наприклад відсторонення від участі в матчах за накопичення певної кількості тимчасових вилучень, подібно до того, як це відбувається зі «звичайними» попередженнями (ЖК).

Системи тимчасових вилучень
У змаганнях може застосовуватися одна з наведених нижче систем тимчасових вилучень:

• Система A — для всіх порушень, що караються попередженням (ЖК);

• Система B — для окремих порушень, що караються попередженням (ЖК).

Система A — тимчасове вилучення за всі порушення, що караються попередженням (ЖК)

- Усі порушення, що караються попередженням (ЖК), караються тимчасовим вилученням.
- Гравець, який отримує друге попередження (ЖК) в одному й тому самому матчі:
  • відбуває другий період тимчасового вилучення, після чого більше не бере участі в матчі;
  • може бути замінений запасним гравцем після завершення другого періоду тимчасового вилучення, якщо його команда не використала максимальну кількість дозволених замін та/або можливостей для проведення замін, якщо такі обмеження застосовуються (оскільки команда вже була «покарана» тим, що грала без цього гравця протягом двох періодів тимчасового вилучення).

Система B — тимчасове вилучення за окремі порушення, що караються попередженням (ЖК)*

- Попередньо визначений перелік порушень, що караються попередженням (ЖК), карається тимчасовим вилученням.
- Усі інші порушення, що караються попередженням (ЖК), караються жовтою карткою без застосування тимчасового вилучення.
- Гравець, який отримує два попередження (ЖК) в одному й тому самому матчі, підлягає вилученню (ЧК), навіть якщо одне з цих попереджень або обидва попередження були отримані за порушення, що передбачають тимчасове вилучення.

** У деяких змаганнях може вважатися доцільним застосовувати тимчасові вилучення лише за порушення, пов'язані з «неналежною поведінкою», наприклад:*

- *симуляція;*
- *навмисне затягування поновлення гри командою суперника;*
- *демонстрація незгоди словами, зауваженнями або жестами;*
- *зупинка або перешкоджання розвитку перспективної атаки шляхом утримування, тягнення, штовхання суперника або умисної гри рукою;*
- *незаконне виконання фінту гравцем, який виконує пенальті.*

Керівні принципи щодо зворотних замін

Після схвалення на 131-х Щорічних загальних зборах IFAB, що відбулися в Лондоні 3 березня 2017 року, Правила гри дозволяють застосування зворотних замін у юнацькому футболі, футболі ветеранів, футболі для осіб з інвалідністю та масовому футболі за умови схвалення відповідною національною футбольною асоціацією, конфедерацією або FIFA, залежно від того, який орган є компетентним для конкретного змагання.

Посилання на положення щодо зворотних замін містяться в:

Правило 3. Гравці
3.2 Кількість замін — Зворотні заміни

Використання зворотних замін дозволяється лише в юнацькому футболі, футболі ветеранів, футболі для осіб з інвалідністю та масовому футболі за умови погодження відповідною національною футбольною асоціацією, конфедерацією або FIFA.

«Зворотна заміна» — це гравець, який уже брав участь у матчі та був замінений (тобто став заміненим гравцем), а згодом у тому самому матчі знову повертається до гри, замінюючи іншого гравця.

За винятком дозволу зміненому гравцеві повторно повернутися до гри, до зворотних замін застосовуються всі інші положення Правила 3 та Правил гри. Зокрема, обов'язково повинна дотримуватися процедура проведення заміни, викладена в Правилі 3.

IFAB
FIFA.com

Протокол додаткових постійних замін у разі струсу мозку

Вступ

Після схвалення на 138-х Щорічних загальних зборах (AGM) IFAB, які відбулися в Шотландії 2 березня 2024 року, Правила гри дозволяють організаторам змагань використовувати додаткові постійні заміни у разі струсу мозку.

Додаткова постійна заміна у разі струсу мозку застосовується тоді, коли гравця з підтвердженим або підозрюваним струсом мозку замінюють, і він більше не бере участі в матчі.

Така заміна не зараховується до числа «звичайних» дозволених замін (або до кількості дозволених можливостей для проведення замін, якщо в конкретному змаганні застосовуються такі обмеження).

Посилання на положення щодо додаткових постійних замін у разі струсу мозку містяться в:

Правило 3. Гравці
3.2 Кількість замін — Додаткові постійні заміни через струс мозку

Змагання можуть використовувати додаткові постійні заміни у разі струсу мозку відповідно до протоколу, наведеного в розділі «Примітки та модифікації».

Примітка. Незважаючи на те, що під час експериментальних випробувань застосовувалися два різні протоколи, на Щорічних загальних зборах IFAB було схвалено один протокол, який має використовуватися повністю та без змін.

Принципи

- Кожна команда має право використати не більше однієї «заміни у разі струсу мозку» протягом матчу.
- «Заміна у разі струсу мозку» може бути проведена незалежно від кількості замін, які команда вже використала.
- У змаганнях, де кількість заявлених запасних гравців дорівнює максимальній кількості «звичайних замін», які можуть бути використані, «заміною у разі струсу мозку» може стати гравець, який раніше вже був замінений. Такий гравець може бути використаний у будь-який момент матчу незалежно від кількості вже проведених замін.
- Якщо команда використовує «заміни у разі струсу мозку», команда суперника автоматично отримує право скористатися «додатковою заміною» з будь-якої причини.

Процедура

- Процедура проведення заміни здійснюється відповідно до Правила 3 — «Гравці» (за винятком випадків, коли нижче передбачено інше).
- «Заміна у разі струсу мозку» може бути проведена:
  - негайно після того, як стався струс мозку або виникла підозра на нього;
  - після проведення огляду на полі для гри та/або за його межами; або
  - у будь-який інший момент, коли стався струс мозку або виникла підозра на нього, включаючи випадки, коли гравець уже проходив огляд і повернувся на поле для гри.
  - Якщо команда приймає рішення провести «заміни у разі струсу мозку», про це повідомляється арбітру/четвертому арбітру, бажано шляхом використання картки або бланка заміни іншого кольору.
  - Гравцю з підтвердженим або підозрюваним струсом мозку не дозволяється надалі брати участь у матчі, включаючи серію пенальті (післяматчеві удари з пенальті), і він, за можливості, повинен бути супроводжений до роздягальні та/або медичного закладу.
  - Арбітр/четвертий арбітр повідомляє команду суперника про те, що вона має право використати «додаткового запасного гравця» та «додаткову можливість для проведення заміни». Таке право може бути використане одночасно із «заміною у разі струсу мозку», проведеною іншою командою, або в будь-який інший момент після цього (за винятком випадків, коли Правила гри передбачають інше).

Можливості для проведення замін

- Проведення «заміни у разі струсу мозку» не враховується в межах будь-яких обмежень щодо кількості можливостей для проведення «звичайних замін».
- Однак якщо команда проводить «звичайну заміну» одночасно із «заміною у разі струсу мозку», це зараховується як одна з її можливостей для проведення «звичайних замін».
- Після того як команда використала всі свої можливості для проведення «звичайних замін», вона не може використовувати «заміни у разі струсу мозку» для здійснення «звичайної заміни».
- Якщо команда проводить «заміни у разі струсу мозку», команда суперника може використати «додаткового запасного гравця» та отримує «додаткову можливість для проведення заміни». Ця додаткова можливість може бути використана лише для введення «додаткового запасного гравця», а не для проведення «звичайної заміни».

Офіційні особи матчу

Арбітр та інші офіційні особи матчу, зокрема четвертий арбітр:

- не є учасниками процесу прийняття рішення командою щодо того, чи слід замінювати гравця, а також щодо того, чи повинен він бути замінений «звичайним запасним гравцем» або за процедурою «заміни у разі струсу мозку»;
- не повинні визначати, чи дає фактична або підозрювана травма підстави для застосування «заміни у разі струсу мозку»;
- повинні надавати належну підтримку у випадках, коли гравець отримав травму або існує підозра на травму, зокрема інформуючи капітана команди, тренера та/або медичний персонал, якщо вони вважають, що гравець потребує огляду та/або медичної допомоги;
- повинні підтримувати рішення капітана команди, тренера та/або медичного персоналу про те, що травмований гравець не може продовжувати участь у матчі, що може вимагати від арбітра відкласти поновлення гри до моменту, коли гравець залишить поле для гри;
- зобов'язані повідомити відповідні органи, якщо мають підстави вважати, що «заміна у разі струсу мозку» була застосована неналежним чином.

IFAB

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

Правила гри

2026/27

IFAB®

Правило 1

Поле для гри

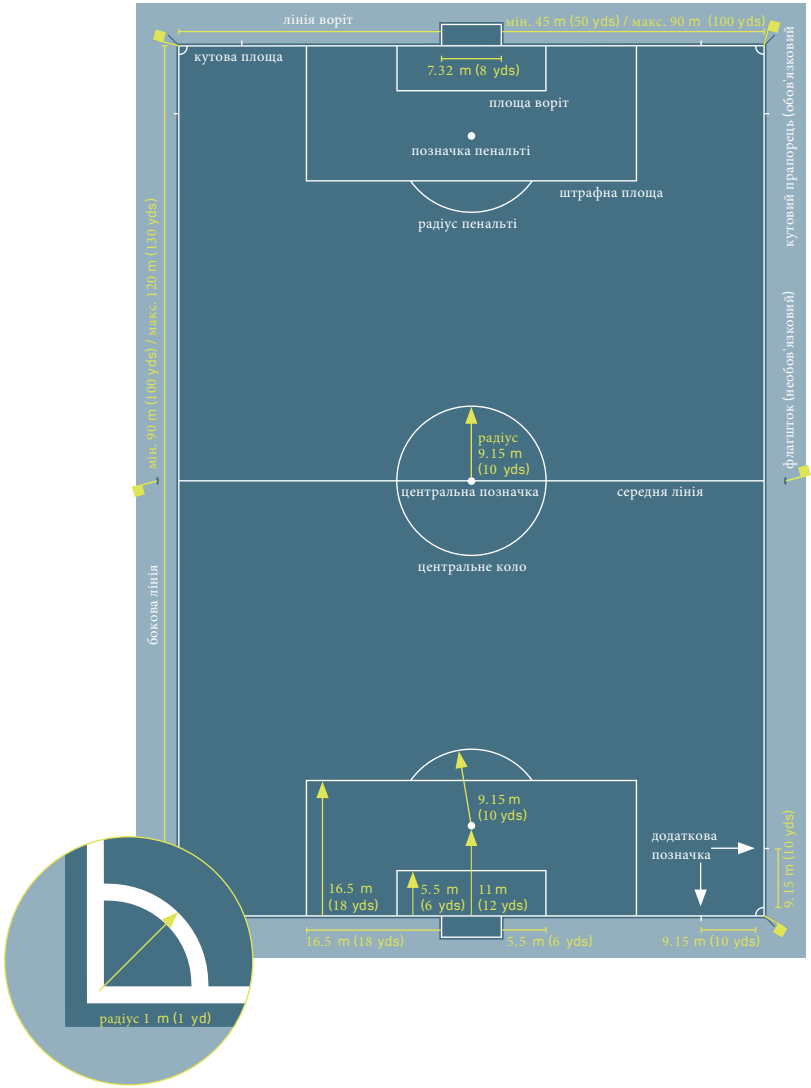
1. **Поверхня поля для гри**

   Поле для гри повинно мати повністю природне покриття або, якщо це дозволено регламентом змагань, повністю штучне покриття, за винятком випадків, коли регламент змагань дозволяє використання інтегрованого поєднання штучних і природних матеріалів (гібридна система). Колір штучного покриття повинен бути зеленим.

   Якщо штучне покриття використовується в матчах змагань між збірними командами національних футбольних асоціацій, що входять до FIFA, або в міжнародних клубних змаганнях, таке покриття повинно відповідати вимогам Програми забезпечення якості FIFA для футбольних покриттів (FIFA Quality Programme for Football Turf), якщо тільки IFAB не надасть спеціальний дозвіл на відступ від цих вимог.

2. **Розмітка поля для гри**

   Поле для гри повинно бути прямокутної форми та розмічене суцільними лініями, які не повинні становити небезпеки. Для розмітки поля з природним покриттям може використовуватися матеріал штучного покриття за умови, що він не є небезпечним. Ці лінії належать до тих зон, межами яких вони є.
   На полі для гри дозволяється наносити лише ті лінії розмітки, які передбачені Правилом 1. Якщо використовується штучне покриття, допускається нанесення інших ліній за умови, що вони мають інший колір і чітко відрізняються від ліній футбольної розмітки.
   Дві довші межові лінії називаються боковими лініями. Дві коротші межові лінії називаються лініями воріт.
   Поле для гри поділяється на дві половини середньою лінією, яка з'єднує середини двох бокових ліній.
   Центральна позначка розташовується в середині середньої лінії. Навколо неї наноситься коло радіусом 9,15 м (10 ярдів).

- Усі вимірювання здійснюються від зовнішнього краю ліній, оскільки лінії є частиною площі, яку вони обмежують.
- Відстань до позначки для виконання пенальті вимірюється від центра позначки до внутрішнього краю лінії воріт (з боку поля для гри).

• За межами поля для гри можуть бути нанесені позначки на відстані 9,15 м (10 ярдів) від кутового сектора під прямим кутом до ліній воріт і бокових ліній.
• Усі лінії повинні мати однакову ширину, яка не може перевищувати 12 см (5 дюймів). Лінії воріт повинні мати таку саму ширину, як стійки воріт і поперечина.
• Гравець, який наносить на поле для гри несанкціоновані позначки, повинен бути попереджений за неспортивну поведінку. Якщо арбітр помічає таке порушення під час матчу, гравець отримує попередження в момент, коли м'яч наступного разу вийде з гри.

3. **Розміри**

Бокова лінія повинна бути довшою за лінію воріт.

- Довжина (бокова лінія):
- мінімум — 90 м (100 ярдів)
- максимум — 120 м (130 ярдів).

- Ширина (лінія воріт):
- мінімум — 45 м (50 ярдів)
- максимум — 90 м (100 ярдів)

Організатори змагань можуть самостійно визначати довжину лінії воріт і бокової лінії в межах наведених вище розмірів.

4. Розміри для міжнародних матчів

- Довжина (бокова лінія):
- мінімум — 100 м (110 ярдів)
- максимум — 110 м (120 ярдів)

- Ширина (лінія воріт):
- мінімум — 64 м (70 ярдів)
- максимум — 75 м (80 ярдів).

Організатори змагань можуть визначати довжину лінії воріт і бокової лінії в межах наведених вище розмірів.

5. **Площа воріт**

Дві лінії проводяться під прямим кутом до лінії воріт на відстані 5,5 м (6 ярдів) від внутрішнього боку кожної стійки воріт. Ці лінії простягаються вглиб поля для гри на 5,5 м (6 ярдів) і з'єднуються лінією, проведеною паралельно лінії воріт. Площа, обмежена цими лініями та лінією воріт, називається площею воріт.

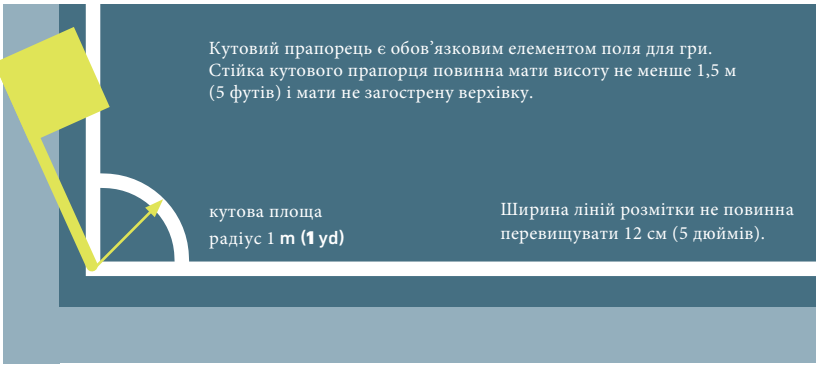
6. **Штрафна площа**

Дві лінії проводяться під прямим кутом до лінії воріт на відстані 16,5 м (18 ярдів) від внутрішнього боку кожної стійки воріт. Ці лінії простягаються вглиб поля для гри на 16,5 м (18 ярдів) і з'єднуються лінією, проведеною паралельно лінії воріт. Площа, обмежена цими лініями та лінією воріт, називається штрафною площею. У межах кожної штрафної площі наноситься позначка для виконання пенальті на відстані 11 м (12 ярдів) від точки, що знаходиться посередині між стійками воріт.

За межами штрафної площі наноситься дуга кола радіусом 9,15 м (10 ярдів), центр якої знаходиться в позначці для виконання пенальті.

7. **Кутова площа**

Кутова площа визначається чвертю кола радіусом 1 м (1 ярд), проведеною всередині поля для гри від кожного кутового прапорця.

8. Прапорці

На кожному куті поля повинен бути встановлений прапорець на стійці заввишки не менше 1,5 м (5 футів), з незаостреним верхнім кінцем та прикріпленим прапорцем.

Прапорці на стійках також можуть бути встановлені на кожному кінці середньої лінії на відстані не менше 1 м (1 ярда) за межами бокової лінії.

9. Технічна площа

Технічна площа стосується матчів, які проводяться на стадіонах із спеціально визначеними місцями для сидіння офіційних представників команди, запасних та замінених гравців, відповідно до наведених нижче положень:

• технічна площа повинна простягатися не більше ніж на 1 м (1 ярд) з кожного боку від визначеної зони для сидіння та до відстані 1 м (1 ярд) від бокової лінії;

• для позначення меж технічної площі повинна використовуватися відповідна розмітка;

• кількість осіб, яким дозволено перебувати в технічній площі, визначається регламентом змагань;

• особи, які перебувають у технічній площі:

• повинні бути ідентифіковані до початку матчу відповідно до регламенту змагань;

• зобов'язані поводитися відповідально;

• повинні залишатися в межах технічної площі, за винятком особливих обставин, наприклад коли фізіотерапевт або лікар за дозволом арбітра виходить на поле для гри для огляду травмованого гравця;

• лише одна особа одночасно має право надавати тактичні вказівки з технічної площі.

10. Ворота

Ворота повинні бути встановлені по центру кожної лінії воріт.

Ворота складаються з двох вертикальних стійок, розташованих на однаковій відстані від кутових прапорців, які у верхній частині з'єднані горизонтальною поперечиною. Стійки воріт і поперечина повинні бути виготовлені зі схваленого матеріалу та не становити небезпеки. Стійки воріт і поперечина обох воріт повинні мати однакову форму, яка може бути квадратною, прямокутною, круглою, еліптичною або комбінованою (гібридною) з цих варіантів.

Рекомендується, щоб усі ворота, які використовуються в офіційних змаганнях, що проводяться під егідою FIFA або конфедерацій, відповідали вимогам Програми забезпечення якості FIFA для футбольних воріт (FIFA Quality Programme for Football Goals).

Відстань між внутрішніми сторонами стійок воріт становить 7,32 м (8 ярдів), а відстань від нижнього краю поперечини до поверхні землі — 2,44 м (8 футів).

Розташування стійок воріт відносно лінії воріт повинно відповідати наведеним схемам.

Стійки воріт і поперечина повинні бути білого кольору та мати однакову ширину й товщину, які не повинні перевищувати 12 см (5 дюймів).

Якщо поперечина змістилася зі свого місця або зламалася, гра зупиняється до моменту її ремонту або повернення у належне положення. Гра поновлюється спірним м'ячем. Якщо поперечину неможливо відремонтувати, матч повинен бути припинений. Для заміни поперечини не можна використовувати мотузку чи будь-який інший гнучкий або небезпечний матеріал.

До воріт і поверхні землі за воротами можуть бути прикріплені сітки. Вони повинні бути належним чином закріплені та не заважати воротарю.

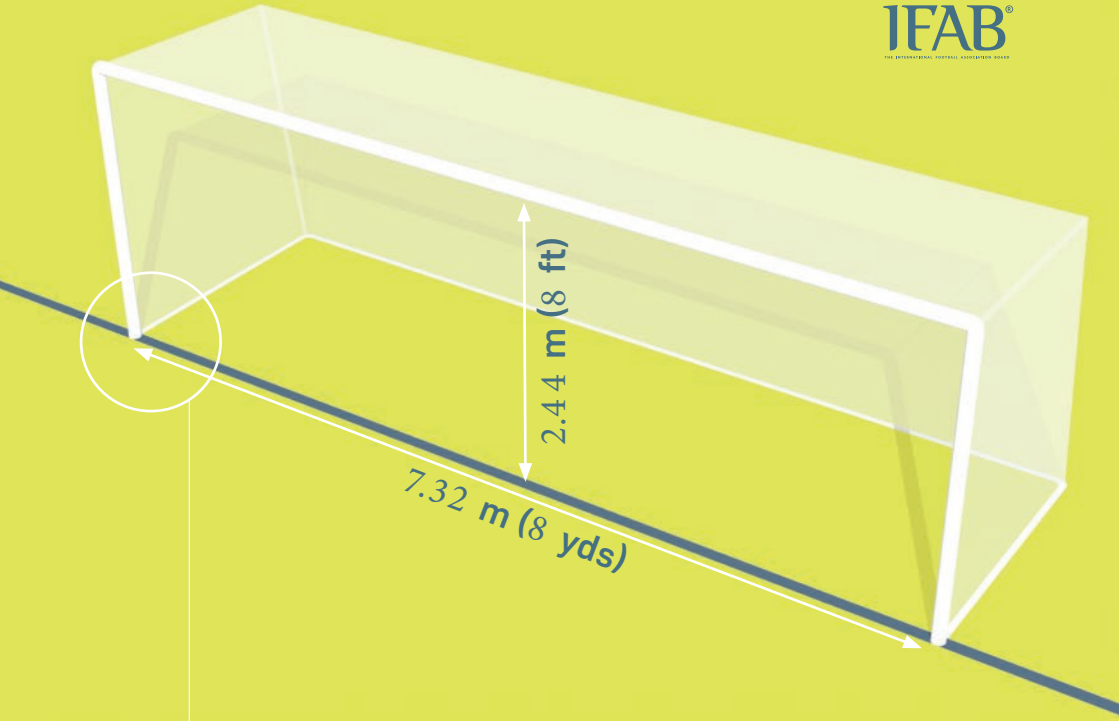
Безпека

Ворота (включаючи переносні ворота) повинні бути надійно закріплені на поверхні землі.

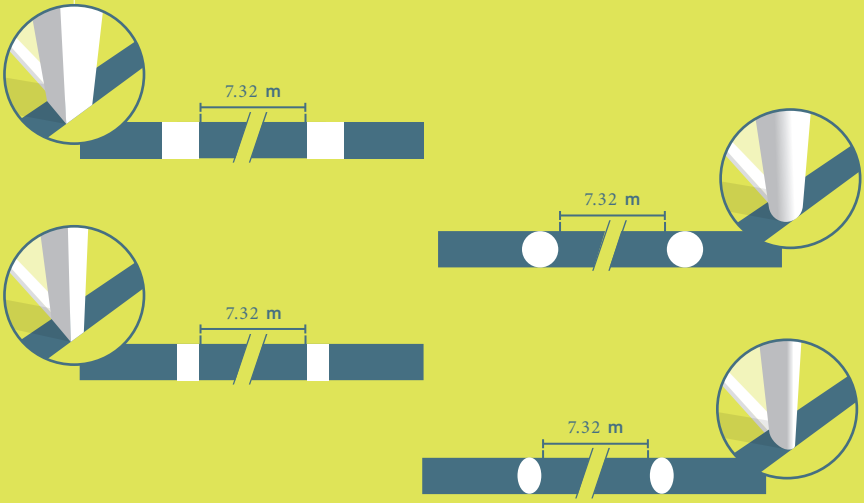
11. Технологія визначення взяття воріт (GLT)

Системи технології визначення взяття воріт (GLT) можуть використовуватися для підтвердження того, чи було забито гол, з метою підтримки рішення арбітра.

Використання GLT повинно бути передбачене регламентом відповідного змагання.

Розташування стійок воріт відносно лінії воріт повинно відповідати схемам, наведеним нижче.

Основні принципи GLT

Технологія визначення взяття воріт (GLT) застосовується виключно щодо лінії воріт і використовується лише для визначення того, чи було забито гол.

Інформація про те, чи було забито гол, повинна надходити негайно та автоматично підтверджуватися системою GLT протягом однієї секунди виключно для офіційних осіб матчу (через годинник арбітра за допомогою вібрації та візуального сигналу та/або через навушник чи гарнітуру арбітра); також ця інформація може передаватися до кімнати відеоопераційй (VOR — Video Operation Room).

Вимоги та технічні характеристики технології визначення взяття воріт (GLT)

Якщо GLT використовується в матчах змагання, організатори змагання повинні забезпечити, щоб система (включаючи будь-які потенційно дозволені модифікації конструкції воріт або технології, що використовується в м'ячі) відповідала вимогам Програми забезпечення якості FIFA для GLT.

У разі використання GLT арбітр повинен до початку матчу перевірити працездатність технології відповідно до вимог Посібника з тестування (Testing Manual). Якщо технологія не функціонує відповідно до вимог Посібника з тестування, арбітр не повинен використовувати систему GLT та зобов'язаний повідомити про це відповідні органи.

12. Комерційна реклама

Будь-яка форма комерційної реклами, незалежно від того, є вона реальною чи віртуальною, не допускається на полі для гри, на поверхні землі в межах простору, обмеженого сітками воріт, у технічній зоні або в зоні перегляду арбітром (RRA — Referee Review Area), а також на поверхні землі в межах 1 м (1 ярда) від ліній, що обмежують поле для гри, з моменту виходу команд на поле до їхнього відходу на перерву між таймами та з моменту їхнього повернення на поле до завершення матчу.

Розміщення реклами на воротах, сітках воріт, стійках прапорців або самих прапорцях не дозволяється. Також забороняється прикріплювати до цих елементів будь-яке стороннє обладнання (камери, мікрофони тощо).

Крім того, вертикально встановлена реклама повинна розташовуватися щонайменше:

- на відстані 1 м (1 ярда) від бокових ліній;
- на такій самій відстані від лінії воріт, яка дорівнює глибині сітки воріт;
- на відстані 1 м (1 ярда) від сітки воріт.

13. Логотипи та емблеми

Відтворення, незалежно від того, є воно реальним чи віртуальним, офіційних логотипів або емблем FIFA, конфедерацій, національних футбольних асоціацій, змагань, клубів чи інших організацій забороняється на полі для гри, сітках воріт і в зонах, які вони обмежують, на воротах, а також на стійках прапорців під час проведення матчу.

Водночас їх розміщення дозволяється на прапорцях, прикріплених до стійок прапорців.

14. Відеоасистент арбітра (VARs)

У матчах, де використовується система VAR, повинна бути передбачена відеоопераційна площа (ПОП) та щонайменше одна площа перегляду арбітром (ППА).

Площа оператора повторів (ПОП)

Площа оператора (ПОП) — це місце, де працюють відеоасистент арбітра (VAR), асистент відеоасистента арбітра (AVAR) та оператор повторів (ОП — оператор повторів). Вона може розташовуватися на стадіоні, поблизу стадіону або у віддаленому місці.

Під час матчу лише уповноваженим особам дозволяється входити до ПОП або здійснювати зв'язок із VAR, AVAR та оператором повторів.

Гравець, запасний гравець, замінений гравець або офіційний представник команди, які входять до ПОП, підлягають вилученню (ЧК).

Площа перегляду арбітра (ППА)

У матчах, де використовується система VAR, повинна бути щонайменше одна площа перегляду арбітром (ППА — Площа перегляду арбітра), у якій арбітр проводить «перегляд на полі» (перегляд на полі, ПНП). Площа перегляду арбітром (ППА) повинна бути:

- розташовуватися у видимому місці за межами поля для гри;
- бути чітко позначеною.

Гравець, запасний гравець, замінений гравець або офіційний представник команди, які входять до площі перегляду арбітром (ППА), повинні бути попереджені (ЖК).

IFAB®

Правило

2

М'яч

1. Характеристики та розміри

Усі м’ячі повинні бути:

- сферичної форми;
- виготовлені з придатного матеріалу;
- мати довжину кола від 68 см (27 дюймів) до 70 см (28 дюймів);
- мати масу від 410 г (14 унцій) до 450 г (16 унцій) на початку матчу;
- мати тиск від 0,6 до 1,1 атмосфери (600–1100 г/см^2) на рівні моря (8,5–15,6 фунта на квадратний дюйм).

Усі м’ячі, які використовуються в матчах офіційних змагань, що проводяться під егідою FIFA або конфедерацій, повинні відповідати встановленим вимогам і мати одне з маркувань Програми забезпечення якості FIFA для футбольних м’ячів (FIFA Quality Programme for Footballs).

Кожне таке маркування підтверджує, що м’яч пройшов офіційні випробування та відповідає спеціальним технічним вимогам, встановленим для цього маркування, які є додатковими до мінімальних характеристик, визначених Правилом 2, та повинні бути схвалені IFAB.

Національні футбольні асоціації можуть вимагати використання м’ячів, що мають одне з таких маркувань, у своїх змаганнях.

У матчах офіційних змагань, що проводяться під егідою FIFA, конфедерацій або національних футбольних асоціацій, на м’ячі не допускається жодна форма комерційної реклами, за винятком логотипу або емблеми змагання, логотипу організатора змагання та зареєстрованого товарного знака офіційно уповноваженого виробника. Регламент змагання може обмежувати розмір і кількість таких позначень.

2. Заміна м’яча, який став непридатним для гри

Заміна непридатного м’яча:

- гра зупиняється;
- гра поновлюється спірним м’ячем.

Якщо м’яч стає несправним під час виконання початкового удару, удару від воріт, кутового удару, вільного удару, пенальті або вкидання м’яча, поновлення гри виконується повторно.

Якщо м’яч стає несправним під час виконання пенальті або серії пенальті (післяматчевих ударів з пенальті) після руху вперед і до того, як він торкнеться будь-якого гравця, поперечини або стійок воріт, пенальті виконується повторно.

М’яч не може бути замінений під час матчу без дозволу арбітра.

3. **Додаткові м'ячі**

Додаткові м’ячі, які відповідають вимогам Правила 2, можуть розміщуватися навколо поля для гри, а їх використання здійснюється під контролем арбітра.

IFAB

IFAB®

Правило

3

Гравці

1. Кількість гравців

Матч проводиться між двома командами, кожна з яких може мати максимум одинадцять гравців; один із них обов'язково повинен бути воротарем. Матч не може розпочатися або продовжуватися, якщо в будь-якій із команд менше семи гравців.

Якщо в команді залишається менше семи гравців через те, що один або кілька гравців навмисно залишили поле для гри, арбітр не зобов'язаний зупиняти гру і може застосувати принцип переваги. Однак після того, як м'яч вийде з гри, матч не може бути поновлений, якщо в однієї з команд немає мінімально необхідної кількості — семи гравців.

Якщо регламент змагань передбачає, що всі гравці та запасні гравці повинні бути внесені до протоколу матчу до початку гри, а команда розпочинає матч із менш ніж одинадцятьма гравцями, то після прибуття до місця проведення матчу право брати участь у грі матимуть лише ті гравці та запасні гравці, які були зазначені в командному списку (протоколі матчу).

2. Кількість замін

Офіційні змагання

Кількість запасних гравців, яких дозволено використовувати в будь-якому матчі офіційного змагання, — максимум п'ять — визначається FIFA, відповідною конфедерацією або національною футбольною асоціацією.

У чоловічих і жіночих змаганнях за участю перших команд клубів вищого дивізіону або національних збірних команд категорії «А», де регламентом змагань дозволено використання максимум п'яти замін, кожна команда:

- має максимум три можливості для проведення замін*;
- може додатково проводити заміни під час перерви між таймами.

* Можливість для проведення заміни — це окремий момент зупинки гри, під час якого команда може виконати одну або кілька замін одночасно.

** Якщо обидві команди проводять заміну одночасно, це зараховується як використана можливість для проведення заміни для кожної з команд. Кілька замін (або заявок на заміну), здійснених однією командою під час тієї самої зупинки гри, зараховуються як одна використана можливість для проведення заміни.*

Додатковий час

- Якщо команда не використала максимально дозволену кількість запасних гравців та/або можливостей для проведення замін, будь-які невикористані заміни та можливості для проведення замін можуть бути використані в додатковий час.
- Якщо регламент змагань дозволяє командам використовувати одного додаткового запасного гравця в додатковий час, кожна команда отримує одну додаткову можливість для проведення заміни.
- Заміни також можуть бути проведені в період між закінченням основного часу матчу та початком додаткового часу, а також під час перерви між таймами додаткового часу — такі заміни не зараховуються як використані можливості для проведення замін.

Регламент змагань повинен визначати:

- скільки запасних гравців може бути внесено до рапорту арбітра — від трьох до максимум п'ятнадцяти;
- чи дозволяється використання одного додаткового запасного гравця у випадку, якщо матч переходить у додатковий час (незалежно від того, чи команда вже використала повну кількість дозволених замін).

Інші матчі

У матчах за участю національних збірних команд категорії «А» дозволяється вносити до протоколу не більше п'ятнадцяти запасних гравців, з яких можуть бути використані максимум вісім, якщо тільки обидві команди не домовилися про використання більшої кількості запасних гравців — до максимум одинадцяти. У такому випадку арбітр повинен бути повідомлений про це до початку матчу. До таких матчів застосовуються обмеження та процедури щодо можливостей для проведення замін, які діють в офіційних змаганнях.

В усіх інших матчах може використовуватися більша кількість запасних гравців за умови, що:

- команди досягли домовленості щодо максимальної кількості запасних гравців, які можуть бути використані;
- арбітра було повідомлено про це до початку матчу.

Якщо арбітра не було поінформовано або якщо до початку матчу команди не досягли домовленості, кожній команді дозволяється використати максимум шість замін.

Зворотні заміни

Використання зворотних замін дозволяється лише в юнацькому футболі, футболі ветеранів, футболі для осіб з інвалідністю та масовому футболі за умови погодження відповідною національною футбольною асоціацією, конфедерацією або FIFA.

Додаткові постійні заміни у разі струсу мозку

Змагання можуть використовувати додаткові постійні заміни у разі струсу мозку відповідно до протоколу, наведеного в розділі «Примітки та модифікації».

3. Процедура заміни

Прізвища (імена) запасних гравців повинні бути надані арбітру до початку матчу. Будь-який запасний гравець, не внесений до цього часу до відповідного списку, не має права брати участь у матчі.

Для заміни гравця запасним необхідно дотримуватися вимог «Протоколу замін з обмеженням часу», наведеного в розділі «Примітки та модифікації», а також таких положень:

• арбітр повинен бути повідомлений до проведення будь-якої заміни;

• гравець, якого замінюють:

• отримує дозвіл арбітра залишити поле для гри, якщо він уже не перебуває за його межами, та повинен залишити поле через найближчу точку на лінії, що обмежує поле для гри, якщо тільки арбітр не вкаже, що гравець може залишити поле безпосередньо та негайно біля середньої лінії або через іншу точку (наприклад, з міркувань безпеки чи через травму);

• повинен залишити поле для гри протягом десяти секунд після показу табло заміни або, якщо такого табло немає, після сигналу арбітра про проведення заміни, за винятком випадків, коли це неможливо з причин безпеки або через травму;

• повинен негайно пройти до технічної площі або роздягальні та більше не бере участі в матчі, за винятком випадків, коли регламентом дозволені зворотні заміни;

У випадку проведення кількох замін під час однієї й тієї самої зупинки гри всі гравці, яких замінюють, повинні залишити поле для гри протягом десяти секунд з моменту оголошення останньої із цих замін.

- якщо гравець, якого мають замінити, відмовляється залишити поле для гри, гра продовжується.

Порядок проведення заміни

• лише під час зупинки гри;
• через середню лінію;
• після того, як гравець, якого замінюють, залишив поле для гри;
• після отримання сигналу від арбітра.

Заміна вважається завершеною в момент, коли запасний гравець виходить на поле для гри; з цього моменту гравець, якого замінили, набуває статусу заміненого гравця, а запасний гравець стає гравцем і має право виконувати будь-яке поновлення гри.

Усі замінені гравці та запасні гравці перебувають під юрисдикцією арбітра незалежно від того, беруть вони участь у грі чи ні.

4. Зміна воротаря

Будь-який гравець може помінятися місцями з воротарем за умови, що:

- арбітра було повідомлено про таку зміну до її здійснення;
- зміна відбувається під час зупинки гри.

5. Порушення та дисциплінарні санкції

Якщо внесений до рапорту запасний гравець розпочинає матч замість внесеного до рапорту гравця основного складу, а арбітра не було повідомлено про таку зміну:

- арбітр дозволяє внесеному до рапорту запасному гравцеві продовжити участь у матчі;
- до цього запасного гравця не застосовуються жодні дисциплінарні санкції;
- внесений до рапорту гравець основного складу може набути статусу запасного гравця;
- кількість дозволених замін для команди не зменшується;
- арбітр повинен повідомити про цей випадок відповідні органи.

Якщо заміна проводиться під час перерви між таймами або перед початком додаткового часу, процедура заміни повинна бути завершена до поновлення матчу. Якщо арбітра не було повідомлено про заміну, внесений до рапорту запасний гравець може продовжити участь у матчі, дисциплінарні санкції не застосовуються, а про цей випадок повідомляється відповідним органам.

Якщо гравець міняється місцями з воротарем без дозволу арбітра, арбітр:

- дозволяє продовжити гру;
- попереджає обох гравців (ЖК), коли м'яч наступного разу вийде з гри, за винятком випадків, коли така зміна місцями відбулася під час перерви між таймами (включаючи перерву між таймами додаткового часу) або в період між закінченням матчу та початком додаткового часу та/або серії пенальті (післяматчевих ударів з пенальті).

За винятком випадків, коли залишити поле для гри протягом десяти секунд неможливо з причин безпеки або через травму, якщо гравець, якого замінюють, не залишив поле для гри протягом встановлених десяти секунд:

• він усе одно повинен залишити поле для гри якомога швидше;
• запасному гравцеві не дозволяється виходити на поле для гри;
• гра поновлюється;
• заміна не може бути скасована, а запасний гравець не може бути замінений іншим запасним гравцем;
• запасний гравець може вийти на поле для гри лише під час першої зупинки гри після спливу однієї хвилини з моменту поновлення гри та після отримання сигналу від арбітра.

За будь-які інші порушення:

- гравці отримують попередження (ЖК);
- гра поновлюється вільним ударом з місця, де перебував м'яч у момент зупинки гри.

6. Вилучені гравці та запасні гравці

Гравець, який був вилучений (ЧК):
• до подання списку команди (рапорту арбітра) не може бути включений до цього списку в жодній якості;
• після внесення до списку команди, але до початкового удару, може бути замінений одним із внесених до рапорту запасних гравців, який сам уже не може бути замінений; при цьому кількість замін, дозволених команді, не зменшується;
• після початкового удару не може бути замінений.

Запасний гравець, внесений до списку команди, який був вилучений (ЧК) до початкового удару або після нього, не може бути замінений іншим гравцем.

7. Зайві особи на полі для гри

Тренер та інші офіційні представники, внесені до списку команди (за винятком гравців і запасних гравців), є офіційними представниками команди.

Будь-яка особа, яка не внесена до списку команди як гравець, запасний гравець або офіційний представник команди, вважається сторонньою особою.

Якщо офіційний представник команди, запасний гравець, заміненний гравець, вилучений гравець або стороння особа входить на поле для гри, арбітр повинен:

- зупиняти гру лише в тому випадку, якщо така особа втручається в гру;
- забезпечити видалення цієї особи з поля для гри після зупинки гри;
- застосувати відповідні дисциплінарні санкції.

Якщо гру було зупинено, а втручання здійснив:

- офіційний представник команди, запасний гравець, заміненний гравець, вилучений гравець або гравець, який тимчасово перебуває за межами поля для гри — гра поновлюється штрафним ударом або пенальті;
- стороння особа — гра поновлюється спірним м'ячем.

Якщо м'яч прямує у ворота, а втручання не заважає гравцеві команди, що захищається, зіграти в м'яч, гол зараховується, якщо м'яч потрапляє у ворота (навіть якщо відбулося торкання м'яча), за винятком випадків, коли втручання було з боку команди, що атакує.

8. Гравець за межами поля для гри

Якщо гравець, який для повернення на поле для гри потребує дозволу арбітра, повертається без такого дозволу, арбітр повинен:

• зупинити гру (не обов'язково негайно, якщо цей гравець не втручається в гру або в дії офіційної особи матчу чи якщо можна застосувати принцип переваги);

• попередити гравця (ЖК) за вихід на поле для гри без дозволу арбітра;

Якщо арбітр зупиняє гру, вона поновлюється:

- штрафним ударом з місця втручання, якщо гравець втрутився в гру;
- вільним ударом з місця, де перебував м'яч у момент зупинки гри, якщо втручання в гру не було.

Гравець, який перетинає лінію, що обмежує поле для гри, як частину ігрового руху, не вважається таким, що вчинив порушення.

9. Гол, забитий за наявності сторонньої особи на полі для гри

Якщо після зарахування гола, але до поновлення гри, арбітр виявляє, що в момент забиття гола на полі для гри перебувала зайва особа і вона втручалася в гру:

- арбітр повинен не зараховувати гол, якщо такою особою була:
- гравець, запасний гравець, замінений гравець, вилучений гравець або офіційний представник команди, яка забила гол; у такому випадку гра поновлюється штрафним ударом з місця, де перебувала ця особа;
- сторонній особа (outside agent), яка втрутилася в гру, якщо тільки гол не повинен бути зарахований відповідно до положень, викладених вище в розділі «Зайві особи на полі для гри»; у такому випадку гра поновлюється спірним м'ячем;
- арбітр повинен зарахувати гол, якщо такою особою була:
- гравець, запасний гравець, замінений гравець, вилучений гравець або офіційний представник команди, яка пропустила гол;
- сторонній особа (outside agent), яка не втручалася в гру.

У всіх випадках арбітр повинен забезпечити видалення зайвої особи з поля для гри.

Якщо після зарахування гола та поновлення гри арбітр виявляє, що в момент забиття гола на полі для гри перебувала зайва особа, гол не може бути скасований. Якщо ця особа все ще перебуває на полі для гри, арбітр повинен:

- зупинити гру;
- забезпечити видалення зайвої особи з поля для гри;
- поновити гру спірним м'ячем або штрафним/вільним ударом залежно від обставин.

Арбітр повинен повідомити про цей інцидент відповідні органи.

10. Капітан команди

Кожна команда повинна мати на полі для гри капітана, який носить розпізнавальну капітанську пов'язку. Капітан команди не має особливого статусу чи привілеїв, однак несе певну відповідальність за поведінку своєї команди.

Організатори змагань можуть запроваджувати Керівні принципи «Лише капітан», наведені в розділі «Примітки та модифікації».

IFAB

Правило

4

Екіпірування гравців

1. **Безпека**

   Гравцеві забороняється використовувати екіпірування або носити будь-які предмети, які можуть становити небезпеку.

   Аксесуари дозволяються за умови, що вони не є небезпечними та надійно й безпечно закріплені або закриті. Небезпечні предмети повинні бути зняті; їх не дозволяється залишати, заклеюючи стрічкою або прикриваючи.

   Гравці повинні пройти перевірку перед початком матчу, а запасні гравці — перед виходом на поле для гри. Якщо гравець використовує або носить несанкціоноване чи небезпечне екіпірування або аксесуари, арбітр повинен зобов'язати його:

   • зняти відповідний предмет;

   • залишити поле для гри під час наступної зупинки гри, якщо гравець не може або не бажає виконати цю вимогу.

   Гравець, який відмовляється виконати цю вимогу або знову одягає (використовує) такий предмет, повинен отримати попередження (ЖК).

2. **Обов'язкове екіпірування**

   Обов'язкове екіпірування гравця складається з таких окремих елементів:

   • футболка з рукавами;

   • труси;

   • гетри — стрічка (тейп) або будь-який інший матеріал, що накладається чи носиться поверх гетр, повинні бути того самого кольору, що й частина гетр, на яку вони накладаються або яку закривають;

   • щитки — вони повинні бути виготовлені з відповідного матеріалу, мати належний розмір для забезпечення достатнього рівня захисту та бути повністю закритими гетрами. Гравці несуть відповідальність за відповідність розміру та придатність своїх щитків;

   • взуття.

   Капітан команди повинен носити капітанську пов'язку, видану або схвалену відповідним організатором змагань, або однотонну пов'язку, на якій також може бути нанесено слово «капітан», літера «C» або їхній переклад іншою мовою; такі позначення також повинні бути виконані в одному кольорі (див. також розділ «Загальні модифікації»).

Гравець, який випадково втратив взуття або щиток, повинен замінити їх якомога швидше і не пізніше того моменту, коли м'яч наступного разу вийде з гри; якщо до цього гравець зіграє в м'яч та/або заб'є гол, такий гол зараховується.

3. Кольори

- Обидві команди повинні виступати у формах таких кольорів, які чітко відрізняють їх одна від одної та від офіційних осіб матчу.
- Кожен воротар повинен бути одягнений у форму кольору, який чітко відрізняється від форми інших гравців та офіційних осіб матчу.
- Якщо футболки обох воротарів мають однаковий колір і жоден із них не має іншої футболки, арбітр дозволяє провести матч.

Нижні футболки повинні бути:

- однотонного кольору, який збігається з основним кольором рукавів футболки;

або

- мати візерунок чи кольори, які точно повторюють візерунок або кольори рукавів футболки.

Нижні шорти (термошорти) або тайтси повинні бути того самого кольору, що й основний колір шортів, або колір їхньої нижньої частини; гравці однієї команди повинні носити нижні шорти (тайтси) однакового кольору.

4. Інша екіпіровка

Дозволяється використовувати захисне екіпірування, яке не становить небезпеки, наприклад рукавички, захисні головні убори, захисні маски для обличчя, наколінники та захист для рук, виготовлені з м'якого, легкого матеріалу з підкладкою. Також дозволяються воротарські кепки та спортивні окуляри.

Воротарям дозволяється носити тренувальні штани.

Головні убори

Якщо використовуються головні убори (за винятком воротарських кепок), вони повинні:

• бути чорного кольору або мати той самий основний колір, що й футболка (за умови, що гравці однієї команди використовують головні убори однакового кольору);

• відповідати професійному вигляду екіпірування гравця;

- Якщо використовуються головні убори (за винятком воротарських кепок), вони повинні:
  - не бути прикріпленими до футболки;
  - не становити небезпеки для гравця, який їх носить, або для будь-якого іншого гравця (наприклад, не мати небезпечних елементів застібки чи механізмів фіксації в ділянці шиї);
  - не мати частин, що виступають за межі поверхні головного убору (виступаючих елементів).

Електронні засоби зв'язку
Гравцям (включаючи запасних, замінених і вилучених гравців) не дозволяється носити або використовувати будь-які електронні пристрої чи засоби зв'язку (за винятком випадків, коли дозволено використання систем EPTS).

Офіційним представникам команди дозволяється використовувати будь-які електронні засоби зв'язку, якщо їх застосування безпосередньо пов'язане з добробутом або безпекою гравців чи використовується з тактичною або тренерською метою. Однак дозволяється використовувати лише невеликі портативні мобільні пристрої, що тримаються в руках, наприклад: мікрофон; навушники; вушний навушник (гарнітуру); мобільний телефон / смартфон; смартгодинник; планшет; ноутбук. Офіційний представник команди, який використовує несанкціоноване обладнання або поводиться неналежним чином унаслідок використання електронних пристроїв чи засобів зв'язку, підлягає вилученню (ЧК).

Електронні системи відстеження та моніторингу результативності (EPTS)
Якщо в матчах офіційних змагань, що проводяться під егідою FIFA, конфедерацій або національних футбольних асоціацій, використовується носима технологія (WT) як складова електронних систем відстеження та моніторингу результативності (EPTS), організатор змагання повинен забезпечити, щоб технологія, прикріплена до екіпірування гравців, не становила небезпеки та відповідала вимогам до носимих EPTS, установленим Програмою забезпечення якості FIFA для EPTS.

Якщо системи EPTS надаються організатором матчу або змагання, саме організатор матчу чи змагання несе відповідальність за те, щоб інформація та дані, які передаються від EPTS до технічної зони під час матчів офіційного змагання, були надійними та точними.

Програма забезпечення якості FIFA для EPTS надає організаторам змагань підтримку в процедурі затвердження надійних і точних електронних систем відстеження та моніторингу результативності.

5. **Слогани, написи, зображення та реклама**

Екіпірування не повинно містити жодних політичних, релігійних чи особистих гасел, заяв або зображень. Гравцям забороняється демонструвати натільну білизну (нижній одяг), на якій містяться політичні, релігійні чи особисті гасла, заяви або зображення, а також рекламу, окрім логотипа виробника.

За будь-яке таке порушення дисциплінарні санкції до гравця та/або команди застосовуються організатором змагання, національною футбольною асоціацією або FIFA.

Принципи

- Правило 4 застосовується до всього екіпірування (включаючи одяг), яке носять гравці, запасні та замінені гравці; його принципи також поширюються на всіх офіційних осіб команди, які перебувають у технічній зоні.
  • Як правило, дозволяються:
  • номер гравця, його прізвище (ім'я), емблема/логотип команди, гасла або емблеми ініціатив, спрямованих на популяризацію футболу, поваги та доброчесності, а також будь-яка реклама, дозволена регламентом змагань або нормативними документами національної футбольної асоціації, конфедерації чи FIFA;
  • відомості про матч: назви команд, дата проведення, назва змагання/турніру та місце проведення матчу.
  • Дозволені гасла, заяви або зображення повинні розміщуватися лише на передній частині футболки та/або на капітанській пов'язці.
  • У деяких випадках гасло, заява або зображення можуть розміщуватися виключно на капітанській пов'язці.

Інтерпретація Правила

Під час визначення того, чи є гасло, заява або зображення допустимими, слід враховувати положення Правила 12 («Порушення Правил та недисциплінована поведінка»), яке вимагає від арбітра вживати заходів щодо гравця, винного в:

- використанні образливих, принизливих або нецензурних висловлювань та/або дій;
- поведінці, що має провокаційний, зневажливий або підбурювальний характер.

Будь-яке гасло, заява або зображення, що належить до будь-якої з наведених вище категорій, не допускається.

Хоча поняття «релігійний» та «особистий» є відносно простими для визначення, поняття «політичний» є менш однозначним. Проте не допускаються гасла, заяви або зображення, пов'язані з:

- будь-якою особою або особами, незалежно від того, живі вони чи померлі (за винятком випадків, коли ім'я такої особи є частиною офіційної назви змагання);
- будь-якою місцевою, регіональною, національною або міжнародною політичною партією, організацією, групою тощо.

- будь-яким місцевим, регіональним або національним органом влади чи будь-яким його підрозділом, установою або функцією;
- будь-якою організацією, що здійснює дискримінацію;
- будь-якою організацією, цілі або діяльність якої можуть образити значну кількість людей;
- будь-якою конкретною політичною дією або політичною подією.

Під час вшанування важливої національної або міжнародної події слід ретельно враховувати почуття та переконання команди суперника (включаючи її вболівальників), а також громадськості загалом.
Регламент змагань може містити додаткові обмеження або вимоги, зокрема щодо розміру, кількості та місця розташування дозволених гасел, заяв і зображень.
Рекомендується, щоб будь-які спори, пов'язані з гаслами, заявами або зображеннями, були врегульовані до початку матчу або змагання.

6. Порушення та дисциплінарні санкції

У разі будь-якого порушення гра не обов'язково повинна бути зупинена, а гравець:
• отримує від арбітра вказівку залишити поле для гри, щоб привести екіпірування у відповідність до вимог;
• залишає поле для гри під час наступної зупинки гри, якщо до того моменту екіпірування вже не було приведене у відповідність до вимог.

Гравець, який залишає поле для гри з метою виправлення або заміни екіпірування, повинен:

- перед тим як отримати дозвіл на повернення на поле для гри, пройти перевірку екіпірування офіційною особою матчу;
- повертатися на поле для гри лише з дозволу арбітра (такий дозвіл може бути наданий і під час гри).

Гравець, який повертається на поле для гри без дозволу арбітра, повинен отримати попередження (ЖК), а якщо для винесення цього попередження гру було зупинено, призначається непрямий вільний удар з місця, де перебував м'яч у момент зупинки гри, якщо тільки не було втручання в гру; у разі втручання в гру призначається прямий вільний удар (або пенальті) з місця такого втручання.

IFAB®

Правило

5

Арбітр

1. **Повноваження арбітра**
   Кожен матч проводиться під контролем арбітра, який має повні повноваження щодо застосування Правил гри у зв'язку з цим матчем.
2. **Рішення арбітра**
   Рішення приймаються арбітром у межах його найкращих можливостей відповідно до Правил гри та «духу гри» і ґрунтуються на його власній оцінці ситуації. Арбітр має право на власний розсуд вживати належних заходів у межах, визначених Правилами гри.
   Організатори змагань можуть використовувати технології для надання допомоги арбітру в прийнятті або зміні рішень щодо:

   - протоколу VAR;
   - визначення того, чи перебуває м'яч у грі або поза грою, у тому числі шляхом використання технології визначення взяття воріт (GLT);
   - визначення положення «поза грою», у тому числі шляхом використання напівавтоматизованої технології визначення положення «поза грою» (SAOT — Semi-Automated Offside Technology).

   Рішення арбітра щодо фактів, пов'язаних із грою, включаючи рішення про зарахування або незарахування гола та результат матчу, є остаточними. Рішення арбітра та всіх інших офіційних осіб матчу повинні завжди поважатися.
   Арбітр не має права змінювати рішення щодо поновлення гри після того, як він усвідомив його помилковість або отримав пораду від іншої офіційної особи матчу, якщо гра вже була поновлена або якщо арбітр подав сигнал про закінчення першого чи другого тайму (включаючи додатковий час) і залишив поле для гри або припинив матч.
   Однак якщо після закінчення тайму арбітр залишає поле для гри, щоб пройти до зони перегляду арбітром (RRA), або для того, щоб дати вказівку гравцям повернутися на поле для гри, це не позбавляє його права змінити рішення щодо інциденту, який стався до закінчення цього тайму.

За винятком випадків, передбачених Правилом 12.4 та протоколом VAR, дисциплінарна санкція може бути застосована після поновлення гри лише за умови, що інша офіційна особа матчу виявила порушення та намагалася повідомити про нього арбітра до поновлення гри; у такому випадку поновлення гри, яке зазвичай пов'язане із цією санкцією, не застосовується. Якщо арбітр втрачає можливість виконувати свої обов'язки, гра може продовжуватися під контролем інших офіційних осіб матчу до того моменту, коли м'яч наступного разу вийде з гри.

3. Повноваження та обов'язки

Арбітр:

- застосовує Правила гри;
- контролює матч у співпраці з іншими офіційними особами матчу;
- виконує функції хронометриста, веде облік подій матчу та подає відповідним органам рапорт про матч, який включає інформацію про дисциплінарні санкції та будь-які інші інциденти, що сталися до, під час або після матчу;
- контролює та/або подає сигнал для поновлення гри.

Перевага

- дозволяє продовжити гру, якщо сталося порушення Правил або гру було поновлено неправильно, але м'яч перебуває в грі й команда суперника отримає перевагу від продовження гри; якщо очікувана перевага не реалізується в цей момент або протягом кількох наступних секунд, арбітр карає за порушення або призначає повторне виконання поновлення гри.

Дисциплінарні санкції

- карає за більш серйозне порушення з точки зору дисциплінарної санкції, способу поновлення гри, фізичної тяжкості порушення та його тактичного впливу, якщо одночасно сталося більше одного порушення;
- застосовує дисциплінарні санкції до гравців, винних у порушеннях, що караються попередженням (ЖК) або вилученням (ЧК);
- має повноваження застосовувати дисциплінарні санкції з моменту виходу на поле для гри для проведення передматчевої інспекції і до моменту залишення поля для гри після завершення матчу (включаючи серію пенальті (післяматчеві удари з пенальті)). Якщо до виходу на поле для гри на початку матчу гравець вчиняє порушення, що карається вилученням (ЧК), арбітр має право не допустити такого гравця до участі в матчі (див. Правило 3.6); про будь-які інші прояви недисциплінованої поведінки арбітр повідомляє відповідні органи;

- має право показувати жовті та червоні картки, а також, якщо це дозволено регламентом змагань, тимчасово вилучати гравця з моменту виходу на поле для гри на початку матчу і до завершення матчу, включаючи перерву між таймами, додатковий час та серію пенальті (післяматчеві удари з пенальті);
- вживає заходів щодо офіційних представників команди, які не поводяться відповідально, та робить їм зауваження, попереджає (жовта картка) або вилучає (червона картка) з поля для гри та прилеглої до нього території, включаючи технічну площу; якщо порушника неможливо встановити, санкція застосовується до старшого тренера, який перебуває в технічній площі. Медичний працівник команди, який вчиняє порушення, що карається вилученням, може залишитися, якщо в команди немає іншого медичного працівника, та надавати допомогу в разі потреби медичного втручання щодо гравця;
- діє на підставі інформації та рекомендацій інших офіційних осіб матчу щодо інцидентів, яких він не бачив.

Травми

- дозволяє продовжити гру до виходу м'яча з гри, якщо гравець отримав лише незначну травму;
- зупиняє гру лише у випадку серйозної травми гравця та забезпечує його видалення з поля для гри. Травмованому гравцеві не дозволяється отримувати медичну допомогу на полі для гри, а якщо через травму гру було зупинено або затримано поновлення гри, такий гравець повинен залишити поле для гри і може повернутися лише через одну хвилину після поновлення гри*. Якщо м'яч перебуває в грі, повернення здійснюється через бокову лінію, а якщо м'яч не в грі — через будь-яку лінію, що обмежує поле для гри. Єдиними винятками з вимоги залишити поле для гри для надання допомоги та/або після її надання є випадки, коли:
  - травмований воротар;
  - зіткнулися воротар і польовий гравець та обидва потребують допомоги;
  - зіткнулися гравці однієї команди та потребують допомоги;
  - сталася серйозна травма;
  - гравець отримав травму внаслідок фізичного порушення Правил, за яке суперник був попереджений (ЖК) або вилучений (ЧК) (наприклад, необережний або такий, що загрожує безпеці суперника, підкат чи інше серйозне порушення);
  - було призначено пенальті, а травмований гравець виконуватиме цей пенальті.

- забезпечує, щоб будь-який гравець, у якого є кровотеча, залишив поле для гри. Такий гравець може повернутися на поле для гри лише після отримання сигналу від арбітра, який повинен переконатися, що кровотечу зупинено і на екіпіруванні немає слідів крові;
- якщо арбітр дозволив лікарям та/або особам, які несуть ноші, вийти на поле для гри, гравець повинен залишити поле на ношах або самостійно пішки. Гравець, який не виконує цю вимогу, повинен бути попереджений за неспортивну поведінку;
- якщо арбітр вирішив попередити (ЖК) або вилучити (ЧК) травмованого гравця, який повинен залишити поле для надання медичної допомоги, картка повинна бути показана до того, як гравець залишить поле для гри;
- якщо гру не було зупинено з іншої причини або якщо травма, отримана гравцем, не є наслідком порушення Правил, гра поновлюється спірним м'ячем.

* Див. «Протокол проведення огляду та надання медичної допомоги за межами поля для гри» у розділі «Примітки та модифікації».

Стороннє втручання

- зупиняє, призупиняє або припиняє матч через будь-які порушення або внаслідок стороннього втручання, наприклад якщо:
  • освітлення стадіону є недостатнім;
  • предмет, кинутий глядачем, влучає в офійну особу матчу, гравця або офіційного представника команди; залежно від серйозності інциденту арбітр може дозволити продовження матчу, зупинити його, призупинити або припинити;
  • глядач подає свисток, який впливає на гру — у такому випадку гра зупиняється та поновлюється спірним м'ячем;
  • під час матчу на поле для гри потрапляє додатковий м'яч, інший предмет або тварина; у такому випадку арбітр повинен:
  – зупинити гру (і поновити її спірним м'ячем) лише тоді, коли це є втручанням в гру;
  – не зупиняти гру, якщо м'яч прямує у ворота, а втручання не заважає гравцеві команди, що захищається, зіграти в м'яч; у такому випадку гол зараховується, якщо м'яч потрапляє у ворота (навіть якщо відбулося торкання м'яча), за винятком випадків, коли втручання було з боку команди, що атакує;
  – дозволити продовження гри, якщо втручання не впливає на неї, та забезпечити усунення стороннього об'єкта, м'яча або тварини за першої можливої нагоди;
  • не дозволяє жодним неуповноваженим особам виходити на поле для гри.

4. **Відеоасистент арбітра** (VAR)
Використання відеоасистентів арбітра (VAR) дозволяється лише за умови, що організатор матчу або змагання виконав усі вимоги щодо впровадження, викладені в Посібнику VAR (VAR Handbook), та отримав письмовий дозвіл від FIFA.
Арбітру може надавати допомогу відеоасистент арбітра (VAR) лише у випадку «очевидної та явної помилки» (clear and obvious error) або «серйозного пропущеного інциденту» (serious missed incident) щодо таких ситуацій:
• гол / не гол;
• пенальті / не пенальті;
• червона картка (включаючи явно помилкове друге попередження, яке призвело до вилучення);
• помилкова ідентифікація особи, коли арбітр попереджає (ЖК) або вилучає (ЧК) не того гравця;
• явно помилково призначений кутовий удар, якщо це рішення може бути змінене негайно та без затримки поновлення гри (опція змагання).

Допомога з боку відеоасистента арбітра (VAR) полягає у використанні відеоповторів відповідного інциденту. Остаточне рішення приймає арбітр; воно може ґрунтуватися виключно на інформації, наданій VAR, та/або на безпосередньому перегляді арбітром відеозапису епізоду («перегляд на полі» — On-Field Review, OFR).

За винятком «серйозного пропущеного інциденту», арбітр (а також, за потреби, інші офіційні особи матчу, які працюють на полі для гри) завжди повинен приймати рішення (включаючи рішення не карати за можливе порушення). Таке рішення не змінюється, якщо тільки воно не є «очевидною та явною помилкою».

Перегляд після поновлення гри
Якщо гру було зупинено та поновлено, арбітр може провести «перегляд» (review) і застосувати відповідну дисциплінарну санкцію лише у випадках помилкової ідентифікації особи або щодо можливого порушення, яке карається вилученням (ЧК) і пов'язане з насильницькою поведінкою, плювком, укусом чи вкрай образливими, принизливими та/або нецензурними діями.

5. **Екіпірування арбітра**
Обов'язкове екіпірування

Арбітри повинні мати таке екіпірування:
• свисток (або свистки);
• годинник (або годинники);
• червону та жовту картки;
• блокнот (або інший засіб для ведення записів про матч).

Інше екіпірування

Арбітрам може бути дозволено використовувати:

- обладнання для зв'язку з іншими офіційними особами матчу — прапорці з вібраційним або звуковим сигналом (buzzer/beep flags), гарнітури тощо;
- електронні системи відстеження та моніторингу результативності (EPTS) або інше обладнання для контролю фізичної підготовленості;
- нагрудні відеокамери (body cameras), якщо вони надаються організатором змагань, перебувають під його контролем і використовуються відповідно до чинних вимог та настанов. Такі камери можуть бути оснащені мікрофонами, однак їх не можна використовувати для трансляції переговорів із відеоасистентом арбітра (VAR). Відеозаписи та аудіозаписи можуть використовуватися відповідними органами під час розгляду дисциплінарних питань.

Арбітрам та іншим офіційним особам матчу, які працюють на полі для гри, забороняється використовувати будь-яке інше електронне обладнання, включаючи камери, за винятком нагрудних відеокамер, зазначених вище.
Аксесуари можуть використовуватися за умови, що вони не становлять небезпеки.

6. Сигнали арбітра

Див. ілюстрації щодо затверджених сигналів арбітра.

Вкидання

удар з **Пенальті**

Вільний удар

Штрафний удар

Перевага (1)

Перевага (2)

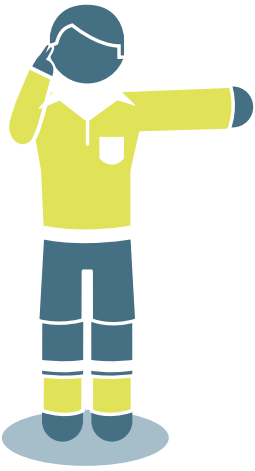
Кутовий удар

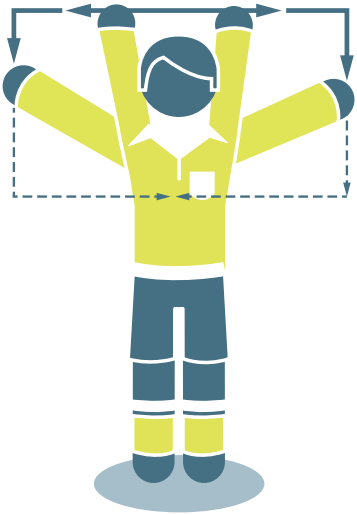
Удар від воріт

Червона і **жовта** картка

Перевірка: палець до вуха, витягнувши іншу руку вбік

Перегляд: 'TV сигнал'

П'ять секунд **відрахунок**

7. **Відповідальність офіційних осіб матчу**

Арбітр або інша офіційна особа матчу не несе відповідальності за:

• будь-які травми, отримані гравцем, офіційною особою або глядачем;

• будь-яке пошкодження майна незалежно від його характеру;

• будь-які інші збитки, яких зазнала будь-яка особа, клуб, компанія, асоціація чи інша організація, якщо такі збитки є наслідком або можуть бути наслідком будь-якого рішення, прийнятого відповідно до Правил гри, або у зв'язку зі звичайними процедурами, необхідними для організації, проведення та контролю матчу.

Такі рішення можуть включати рішення:

- про те, що стан поля для гри, прилеглої до нього території або погодні умови дозволяють чи не дозволяють проведення матчу;
- про припинення матчу з будь-якої причини;
- щодо придатності обладнання поля для гри та м'яча, які використовуються під час матчу;
- про зупинку або незупинку матчу через втручання глядачів або будь-які проблеми в місцях для глядачів.

- про зупинку або незупинку гри для того, щоб дозволити вивести травмованого гравця з поля для гри для надання медичної допомоги;
- про вимогу до травмованого гравця залишити поле для гри для отримання медичної допомоги;
- про дозвіл або заборону гравцеві використовувати певний одяг або екіпірування;
- у випадках, коли арбітр має відповідні повноваження, про дозвіл або заборону будь-яким особам (включаючи офіційних осіб команди чи стадіону, працівників служби безпеки, фотографів або інших представників засобів масової інформації) перебувати поблизу поля для гри;
- будь-яке інше рішення, прийняте відповідно до Правил гри або в межах повноважень і обов'язків, визначених FIFA, конфедерацією, національною футбольною асоціацією чи регламентом (правилами) змагання, відповідно до яких проводиться матч.

IFAB
FIFA
REFEREE

IFAB

Правило 6

Інші офіційні особи матчу

На матчі можуть бути призначені інші офіційні особи матчу (два асистенти арбітра, четвертий арбітр, два додаткові асистенти арбітра, резервний асистент арбітра, відеоасистент арбітра (VAR) та щонайменше один асистент відеоасистента арбітра (AVAR)). Вони допомагають арбітру контролювати матч відповідно до Правил гри, однак остаточне рішення завжди приймає арбітр.

Арбітр, асистенти арбітра, четвертий арбітр, додаткові асистенти арбітра та резервний асистент арбітра є «офіційними особами матчу на полі для гри» (on-field match officials).

VAR і AVAR є «відеоофіційними особами матчу» (video match officials, VMOs) та допомагають арбітру відповідно до Правил гри і протоколу VAR.

Офіційні особи матчу діють під керівництвом арбітра. У разі неналежного втручання в їхню роботу або неналежної поведінки арбітр відсторонює їх від виконання обов'язків і подає відповідний рапорт до компетентних органів.

Інші офіційні особи матчу на полі для гри допомагають арбітру виявляти порушення Правил у випадках, коли мають кращий огляд епізоду, ніж арбітр, а також повинні подати рапорт до відповідних органів щодо будь-яких серйозних проявів недисциплінованої поведінки або інших інцидентів, які сталися поза полем зору арбітра та інших офіційних осіб матчу. Вони повинні повідомити арбітра та інших офіційних осіб матчу про будь-який рапорт, який подається.

Офіційні особи матчу на полі для гри допомагають арбітру під час перевірки поля для гри, м'ячів та екіпірування гравців (у тому числі контролюють усунення виявлених недоліків), а також ведуть облік часу, голів, випадків недисциплінованої поведінки тощо.

Регламент змагань повинен чітко визначати, хто замінює офіційну особу матчу, яка не може розпочати або продовжити виконання своїх обов'язків, а також будь-які пов'язані з цим зміни. Зокрема, має бути чітко встановлено, хто перебирає на себе обов'язки арбітра, якщо він не може розпочати або продовжити матч: четвертий арбітр, старший асистент арбітра чи старший додатковий асистент арбітра.

1. **Асистент арбітра**

   Вони сигналізують, коли:

   - м'яч повністю залишив межі поля для гри, а також яка команда має право на виконання кутового удару, удару від воріт або вкидання м'яча;
   - може бути покараний гравець, який перебуває в положенні «поза грою»;
   - надійшов запит на проведення заміни;
   - під час виконання пенальті воротар залишає лінію воріт до удару по м'ячу та/або м'яч перетинає лінію воріт; якщо призначено додаткових асистентів арбітра, асистент арбітра займає позицію на одній лінії з позначкою для виконання пенальті.

   Допомога асистента арбітра також включає контроль за дотриманням процедури заміни.

   Асистент арбітра може виходити на поле для гри для надання допомоги в контролі дотримання відстані 9,15 м (10 ярдів).

2. **Четвертий арбітр**

   Допомога четвертого арбітра також включає:

   • контроль за процедурами проведення замін;

   • перевірку екіпірування та/або спорядження запасних гравців;

   • контроль повернення гравця на поле для гри після отримання дозволу або сигналу арбітра;

   • контроль використання запасних м'ячів;

   • інформування арбітра про очевидне збільшення додаткового часу наприкінці кожного тайму (включаючи тайми додаткового часу);

   • повідомлення арбітра про неналежну поведінку осіб, які перебувають у технічній площі, або будь-яку іншу подію, що сталася поза полем зору арбітра та інших офіційних осіб матчу.

3. **Додаткові асистенти арбітра**

Додаткові асистенти арбітра можуть сигналізувати:

- коли м'яч повністю перетнув лінію воріт, у тому числі у випадку взяття воріт;
- яка команда має право на виконання кутового удару або удару від воріт;
- чи залишив воротар лінію воріт до виконання удару під час пенальті та чи перетнув м'яч лінію воріт.

4. **Резервний асистент арбітра**

Резервний асистент арбітра може замінити асистента арбітра, четвертого арбітра або додаткового асистента арбітра, який не може продовжувати виконання своїх обов'язків, а також може допомагати арбітру так само, як і інші офіційні особи матчу, які працюють на полі для гри.

5. **Відеоасистент арбітра (VAR) та асистент відеоасистента арбітра (AVAR)**

Відеоасистент арбітра (VAR) — це офіційна особа матчу, яка може допомагати арбітру в прийнятті рішень шляхом використання виключно відеоповторів у випадках «очевидної та явної помилки» (clear and obvious error) або «серйозного пропущеного інциденту» (serious missed incident), що стосуються:

- гола / не гола;
- пенальті / не пенальті;
- червоної картки (включаючи явно помилкове друге попередження, яке призвело до вилучення);
- випадку помилкової ідентифікації особи, коли арбітр попередив (ЖК) або вилучив (ЧК) не того гравця.

Асистент відеоасистента арбітра (AVAR) — це офіційна особа матчу, яка допомагає VAR насамперед шляхом:

- перегляду телевізійної трансляції, поки VAR виконує «перевірку» (check) або «перегляд» (review);
- ведення обліку інцидентів, пов'язаних із VAR, а також будь-яких проблем із комунікацією чи технічними засобами;
- надання допомоги у взаємодії VAR з арбітром, зокрема шляхом передачі повідомлень арбітру під час проведення VAR «перевірки» або «перегляду», наприклад щодо необхідності «зупинити гру» або «затримати поновлення гри» тощо;
- обліку часу, втраченої внаслідок затримки гри для проведення «перевірки» або «перегляду»;
- доведення інформації про рішення, прийняті за участю VAR, до відповідних осіб.

6. Сигнали асистента арбітра

Слід керуватися схемами затверджених сигналів асистента арбітра, наведеними нижче.

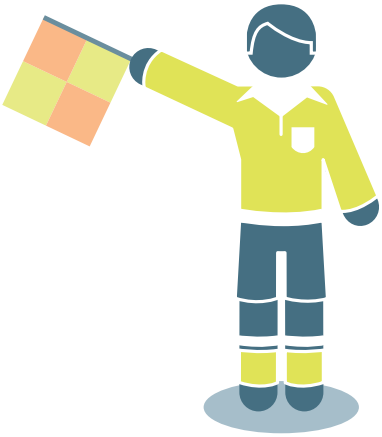
Заміна

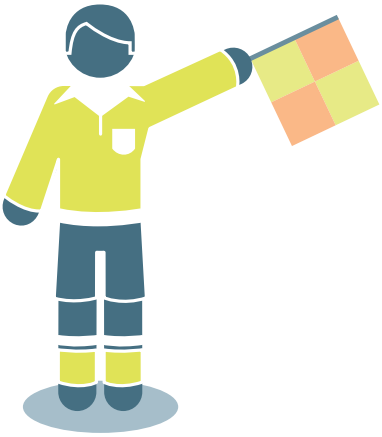

Ш/Вільний удар для **атакуючої команди**

Ш/Вільний удар для **команди, що захищається**

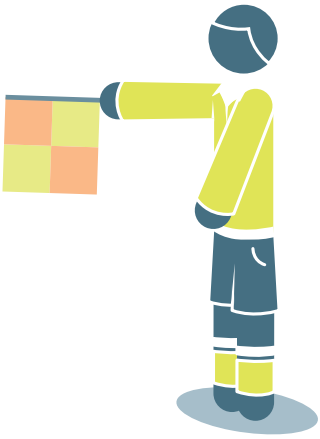
Вкидання для **атакуючої команди**

Вкидання для **команди, що захищається**

Кутовий удар

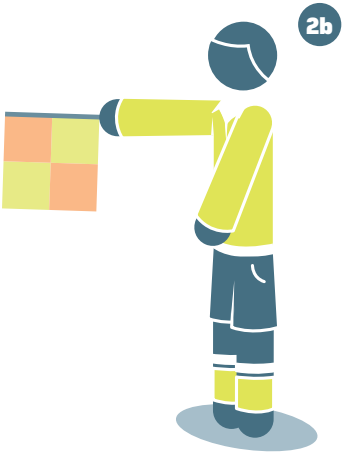
Удар від воріт

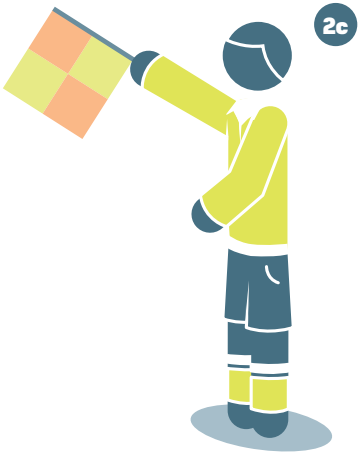

Поза грою

Поза грою на **ближній** частині поля

Поза грою на **середній** частині поля

Поза грою на **дальній** частині поля

Гол
(за винятком випадків, коли м'яч повністю та безсумнівно перетнув лінію воріт)

IFAB

Правило 7

Тривалість матчу

1. **Періоди гри**
   Матч складається з двох рівних таймів тривалістю по 45 хвилин кожний. Їхня тривалість може бути скорочена лише за домовленістю між арбітром та обома командами до початку матчу і за умови, що це відповідає регламенту змагань.

2. **Перерва між таймами**
   Гравці мають право на перерву між таймами, тривалість якої не повинна перевищувати 15 хвилин; під час перерви між таймами додаткового часу дозволяється коротка пауза для вживання напоїв (яка не повинна перевищувати однієї хвилини).
   Регламент змагань повинен визначати тривалість перерви між таймами, і вона може бути змінена лише з дозволу арбітра.

3. **Компенсація втраченого часу**
   Арбітр у кожному таймі додає час для компенсації всього ігрового часу, втраченого в цьому таймі через:
   • заміни;
   • огляд та/або виведення травмованих гравців з поля для гри;
   • затягування часу;
   • дисциплінарні санкції;
   • медичні паузи, дозволені регламентом змагань, наприклад паузи для вживання напоїв (drinks breaks) (які не повинні перевищувати однієї хвилини) та паузи для охолодження (cooling breaks) (тривалістю від 90 секунд до 3 хвилин);
   • затримки, пов'язані з проведенням VAR «перевірок» (checks) та «переглядів» (reviews);
   • святкування забитих голів;
   • будь-які інші причини, включаючи будь-яку суттєву затримку поновлення гри (наприклад, через втручання сторонньої особи).

Четвертий арбітр наприкінці останньої хвилини кожного тайму показує мінімальну кількість доданого часу, визначену арбітром. Доданий час може бути збільшений арбітром, але не може бути зменшений.

Арбітр не має права компенсувати помилку у відліку часу, допущену в першому таймі, шляхом зміни тривалості другого тайму.

4. **Пенальті**
   Якщо пенальті має бути виконаний або перебитий, тривалість тайму продовжується до завершення виконання пенальті.

5. **Припинений матч**
   Припинений матч переграється, якщо інше не передбачено регламентом змагань або рішенням організаторів змагання.

IFAB

IFAB

Правило 8

Початок та поновлення гри

Початковий удар використовується для початку обох таймів матчу, обох таймів додаткового часу, а також для поновлення гри після зарахування гола. Штрафні/вільні удари, пенальті, вкидання м'яча, удари від воріт і кутові удари є іншими способами поновлення гри (див. Правила 13–17).

Спірний м'яч є способом поновлення гри у випадках, коли арбітр зупиняє гру, а Правила не вимагають застосування одного з наведених вище способів поновлення.

Якщо порушення відбувається, коли м'яч не перебуває в грі, це не змінює спосіб поновлення гри.

1. Початковий удар

Процедура

• арбітр проводить жеребкування за допомогою монети, і команда, яка виграла жеребкування, вирішує, які ворота атакуватиме в першому таймі, або чи виконуватиме початковий удар;
• залежно від цього рішення команда-суперник виконує початковий удар або обирає, які ворота атакуватиме в першому таймі;
• команда, яка в першому таймі обрала ворота для атаки, виконує початковий удар на початку другого тайму;
• у другому таймі команди міняються половинами поля та атакують протилежні ворота;
• після того як команда забила гол, початковий удар виконує команда-суперник.

Для кожного початкового удару:

- усі гравці, за винятком гравця, який виконує початковий удар, повинні перебувати на своїй половині поля для гри;
- гравці команди, яка не виконує початковий удар, повинні перебувати не ближче ніж 9,15 м (10 ярдів) від м'яча, доки він не увійде в гру;
- м'яч повинен бути нерухомим на центральній позначці;
- арбітр подає сигнал;
- м'яч входить у гру в момент удару та його очевидного руху;

- гол може бути безпосередньо забитий у ворота команди суперника з початкового удару; якщо м'яч безпосередньо потрапляє у власні ворота команди, яка виконувала початковий удар, призначається кутовий удар для команди суперника.

Порушення та дисциплінарні санкції

Якщо гравець, який виконує початковий удар, торкається м'яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець, призначається вільний удар, а якщо повторний дотик є порушенням правил гри рукою — штрафний удар.

У разі будь-якого іншого порушення процедури виконання початкового удару початковий удар виконується повторно.

2. Спірний м'яч

Процедура

• Якщо в момент зупинки гри:

• м'яч перебував у штрафній площі, арбітр виконує спірний м'яч для воротаря команди, що захищається, у його штрафній площі;

• м'яч перебував за межами штрафної площі, арбітр виконує спірний м'яч для одного гравця тієї команди, яка зберегла б або отримала б володіння м'ячем (у тому числі після відповідного поновлення гри, якщо м'яч мав вийти з гри), якщо арбітр може це визначити; в іншому випадку спірний м'яч виконується для одного гравця команди, яка останньою торкнулася м'яча. Спірний м'яч виконується з місця, де перебував м'яч у момент зупинки гри, якщо тільки він не влучив в офіційну особу матчу або сторонню особу; у такому випадку спірний м'яч виконується з місця втручання або контакту.

• Усі інші гравці (обох команд) повинні перебувати не ближче ніж 4 м (4,5 ярда) від м'яча, доки він не увійде в гру.

М'яч входить у гру в момент, коли торкається землі.

Порушення та дисциплінарні санкції

Спірний м'яч виконується повторно, якщо він:

• торкнувся гравця до того, як торкнувся землі;

• після торкання землі залишив поле для гри до того, як його торкнувся будь-який гравець;

Якщо після виконання спірного м'яча м'яч потрапляє у ворота, не торкнувшись щонайменше двох гравців, гра поновлюється:

- ударом від воріт, якщо м'яч потрапив у ворота команди суперника;
- кутовим ударом, якщо м'яч потрапив у власні ворота команди гравця, для якого було виконано спірний м'яч.

IFAB
FIFA
REFEREE
2025

IFAB

Правило 9

М’яч у грі та не в грі

1. **М’яч поза грою**

   М’яч вважається поза грою, коли:

   • він повністю перетнув лінію воріт або бокову лінію по землі чи в повітрі;

   • гра була зупинена арбітром;

   • він торкається офіційної особи матчу, залишається на полі для гри та при цьому:

   - одна з команд розпочинає перспективну атаку; або
   - м’яч безпосередньо потрапляє у ворота; або
   - відбувається зміна команди, яка володіє м’ячем.

   У всіх зазначених випадках гра поновлюється спірним м’ячем.

2. **М’яч у грі**

   М’яч перебуває в грі в усіх інших випадках, у тому числі коли він торкається офіційної особи матчу або відскакує від стійки воріт, поперечини чи кутового прапорця і залишається на полі для гри.

   Якщо офіційний представник команди, запасний гравець, замінений гравець, вилучений гравець або гравець, який тимчасово перебуває за межами поля для гри (через травму, приведення екіпірування у відповідність тощо), без наміру здійснити несправедливе втручання в гру торкається м’яча, який ще перебуває в грі, але очевидно залишає межі поля для гри, таке порушення карається вільним ударом; дисциплінарні санкції не застосовуються.

IFAB

Правило 10

Визначення результату матчу

1. **Зарахування гола**

   Гол зараховується, коли м'яч повністю перетинає лінію воріт між стійками та під поперечиною за умови, що команда, яка забила гол, не вчинила порушення Правил.

   Якщо воротар безпосередньо вкидає м'яч рукою у ворота команди суперника, призначається удар від воріт.

   Якщо арбітр подав сигнал про зарахування гола до того, як м'яч повністю перетнув лінію воріт, гра поновлюється спірним м'ячем.

2. **Команда-переможець**

   Переможцем є команда, яка забила більшу кількість голів. Якщо жодна з команд не забила голів або обидві команди забили однакову кількість голів, матч завершується внічию.

   Якщо регламент змагань вимагає визначення переможця після нічийного результату матчу або двоматчевого протистояння, дозволяється використовувати лише такі способи визначення переможця:

   • правило голів, забитих на полі суперника;
   • два рівні періоди додаткового часу тривалістю не більше 15 хвилин кожний;
   • серія пенальті (післяматчеві удари з пенальті).

   Може використовуватися комбінація наведених вище способів.

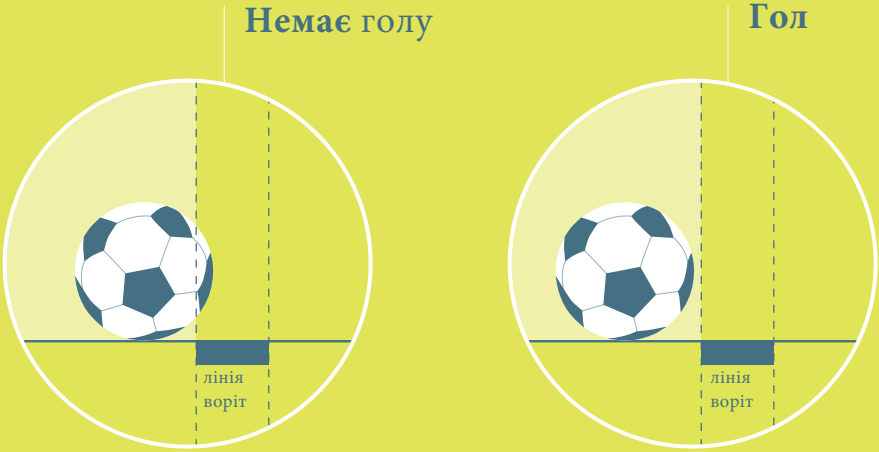
3. **Серія пенальті (післяматчеві удари з пенальті)**

   Серія пенальті (післяматчеві удари з пенальті) виконується після закінчення матчу, і, якщо не зазначено інше, застосовуються відповідні Правила гри.

   Гравець, який був вилучений під час матчу, не має права брати участь у серії пенальті (післяматчевих ударах з пенальті); зауваження, попередження (ЖК) та вилучення, застосовані до гравців і офіційних представників команд під час матчу, не переносяться на серію пенальті (післяматчеві удари з пенальті).

Гол

Немає голу

Процедура

Перед початком серії пенальті (післяматчевих ударів з пенальті)

• Якщо немає інших обставин, які необхідно враховувати (наприклад, стан поля для гри, питання безпеки тощо), арбітр проводить жеребкування за допомогою монети, щоб визначити ворота, у які виконуватимуться удари. Вибрані ворота можуть бути змінені лише з міркувань безпеки або якщо ворота чи поверхня поля для гри стали непридатними для використання.
• Арбітр повторно проводить жеребкування за допомогою монети, і команда, яка виграла жеребкування, вирішує, виконуватиме вона перший чи другий удар.
• За винятком заміни воротаря, який не може продовжувати участь у серії пенальті, право виконувати удари мають лише ті гравці, які на момент закінчення матчу перебували на полі для гри або тимчасово залишили його (через травму, приведення екіпірування у відповідність тощо).
• Кожна команда самостійно визначає серед гравців, які мають право брати участь у серії пенальті, порядок виконання ударів. Арбітра про цей порядок не повідомляють.
• Якщо на момент закінчення матчу та до початку або під час серії пенальті одна команда має більше гравців, ніж команда суперника, вона повинна зменшити їхню кількість до рівної з кількістю гравців суперника, а арбітр повинен бути повідомлений про прізвище та номер кожного виключеного гравця. Будь-який виключений гравець не має права брати участь у серії пенальті (за винятком випадків, передбачених нижче).
• Воротар, який не може продовжувати участь до початку або під час серії пенальті, може бути замінений гравцем, виключеним для зрівняння кількості гравців, або внесеним до рапорту запасним гравцем, якщо його команда ще не використала максимально дозволену кількість замін. Замінений воротар більше не бере участі в серії пенальті та не має права виконувати удар.
• Якщо воротар уже виконав свій удар, його заміна не має права виконувати удар до початку наступного раунду серії пенальті.

Під час серії пенальті (післяматчевих ударів з пенальті)

- На полі для гри мають право залишатися лише гравці, які мають право брати участь у серії пенальті, та офіційні особи матчу.
- Усі гравці, які мають право брати участь у серії пенальті, за винятком гравця, який виконує удар, та двох воротарів, повинні перебувати всередині центрального кола.
- Воротар команди гравця, який виконує удар, повинен залишатися на полі для гри, за межами штрафної площі, на лінії воріт у точці її перетину з лінією, що обмежує штрафну площу.

- Гравець, який має право брати участь у серії пенальті, може помінятися місцями з воротарем.
- Удар вважається завершеним, коли м'яч припиняє рух, виходить з гри або арбітр зупиняє гру через будь-яке порушення; гравець, який виконав удар, не має права навмисно торкатися м'яча вдруге.
- Якщо гравець, який виконує удар, випадково одночасно вдаряє по м'ячу обома ногами або м'яч торкається його ноги чи стопи, якою удар не виконувався, одразу після удару:
  - якщо гол не забито удар вважається невдалим і фіксується як промах;
  - якщо гол забито — удар виконується повторно.
- Арбітр веде облік виконаних ударів.
- Якщо воротар вчиняє порушення і внаслідок цього удар підлягає повторному виконанню, воротареві виноситься зауваження за перше порушення та жовта картка (ЖК) за кожне наступне порушення.
- Якщо гравець, який виконує удар, карається за порушення, вчинене після того, як арбітр подав сигнал на виконання удару, такий удар зараховується як невдалий, а гравець отримує попередження (ЖК).

За умови дотримання наведених нижче положень кожна команда виконує по п'ять ударів.

- Удари виконуються командами почергово.
- Кожен удар виконується іншим гравцем, і всі гравці, які мають право брати участь у серії пенальті, повинні виконати по одному удару до того, як будь-який гравець отримає право виконати другий удар.
- Якщо до того, як обидві команди виконають по п'ять ударів, одна з них заб'є більше голів, ніж інша теоретично може забити навіть після виконання всіх своїх п'яти ударів, подальші удари не виконуються.
- Якщо після того, як обидві команди виконали по п'ять ударів, рахунок залишається рівним, виконання ударів продовжується доти, доки одна команда не заб'є на один гол більше, ніж інша, після однакової кількості виконаних ударів.
- Зазначений вище принцип застосовується і до кожної наступної серії ударів, однак команда може змінювати порядок гравців, які виконують удари.
- Проведення серії пенальті (післяматчевих ударів з пенальті) не повинно затримуватися через гравця, який залишив поле для гри. Якщо такий гравець не повернеться вчасно для виконання свого удару, його удар вважається втраченим (гол не зараховується).

Заміни та вилучення під час серії пенальті (післяматчевих ударів з пенальті)

- Гравець, запасний гравець, замінений гравець або офіційний представник команди можуть отримати попередження (ЖК) або бути вилучені (ЧК).
- Воротар, який був вилучений (ЧК), повинен бути замінений гравцем, який має право брати участь у серії пенальті.
- Гравець, який не є воротарем і не може продовжувати участь у серії пенальті, не може бути замінений.
- Арбітр не повинен припиняти матч, якщо кількість гравців однієї з команд стала меншою ніж сім.

IFAB®

Правило 11

Поза грою

1. **Положення «поза грою»**
   Перебування в положенні «поза грою» саме по собі не є порушенням.
   Гравець перебуває в положенні «поза грою», якщо:
   • будь-яка частина його голови, тулуба або стоп знаходиться на половині поля команди суперника (не враховуючи середню лінію), та
   • будь-яка частина його голови, тулуба або стоп знаходиться ближче до лінії воріт команди суперника, ніж одночасно м'яч і передостанній гравець команди суперника.

   Руки та кисті рук усіх гравців, включаючи воротарів, не враховуються при визначенні положення «поза грою». Для цілей визначення положення «поза грою» верхня межа руки проходить по нижньому краю пахви.
   Гравець не перебуває в положенні «поза грою», якщо він знаходиться на одній лінії з:

   - передостаннім гравцем команди суперника; або
   - двома останніми гравцями команди суперника.

2. **Порушення положення «поза грою»**
   Гравець, який перебуває в положенні «поза грою» в момент, коли м'яч зіграний або торкнутий* партнером по команді, карається лише тоді, коли бере активну участь у грі шляхом:
   • втручання в гру, зігравши або торкнувшись м'яча, який був переданий або якого торкнувся партнер по команді; або
   • втручання в дії суперника шляхом:
   перешкоджання супернику зіграти або мати можливість зіграти в м'яч через явне закриття лінії огляду суперника; або
   ведення боротьби із суперником за м'яч; або

   ** Для визначення моменту «гри» або «дотику» до м'яча використовується перша точка контакту з м'ячем. Однак якщо м'яч вводиться в гру воротарем кидком рукою, використовується остання точка контакту з м'ячем.*

- явної спроби зіграти в м’яч, який знаходиться поруч, якщо така дія впливає на суперника; або
- виконання очевидної дії, яка явно впливає на здатність суперника зіграти в м’яч.

або

- отримання переваги від свого положення шляхом гри в м’яч або втручання в дії суперника після того, як м’яч:
  • відскочив або був рикошетом спрямований від стійки воріт, поперечини, офіційної особи матчу чи суперника;
  • був навмисно відбитий (сейв) будь-яким гравцем команди суперника.

Гравець, який перебуває в положенні «поза грою» та отримує м’яч від суперника, який навмисно зіграв* у м’яч, у тому числі навмисно зіграв рукою, не вважається таким, що отримав перевагу від свого положення, якщо тільки така дія суперника не була навмисним відбиттям м’яча (deliberate save).
«Навмисна гра в м’яч» (deliberate play) (за винятком навмисної гри рукою) має місце тоді, коли гравець контролює м’яч і має можливість:

• віддати передачу м’яча партнеру по команді;
• заволодіти м’ячем; або
• вибити м’яч (наприклад, ударом ногою або головою).

Якщо передача, спроба заволодіти м’ячем або вибивання м’яча гравцем, який контролює м’яч, є неточними чи невдалими, це не скасовує того факту, що гравець «навмисно зіграв» у м’яч.

Для визначення того, чи контролював гравець м’яч і, відповідно, чи може вважатися таким, що «навмисно зіграв» у м’яч, слід, за потреби, враховувати такі критерії:

• м’яч пройшов певну відстань і гравець мав можливість чітко бачити його траєкторію;
• м’яч не рухався надто швидко;
• напрямок руху м’яча не був несподіваним;
• дія гравця не була лише інстинктивним витягуванням ноги, стрибком або іншим рухом, що забезпечив лише обмежений контакт із м’ячем чи мінімальний контроль над ним.

- м’яч, що рухається по землі, легше контролювати, ніж м’яч у повітрі.

«Відбиття» (save) — це дія, коли гравець зупиняє або намагається зупинити м’яч, який прямує у ворота або проходить дуже близько від воріт, будь-якою частиною тіла, крім кистей рук або рук (за винятком воротаря, який перебуває у власній штрафній площі).
У ситуаціях, коли:

- гравець, який рухається з положення «поза грою» або перебуває в ньому, опиняється на шляху суперника та заважає його руху до м’яча, це є порушенням положення «поза грою», якщо така дія впливає на можливість суперника зіграти в м’яч або вступити в боротьбу за нього; якщо ж гравець переміщується на шлях суперника та перешкоджає його просуванню (наприклад, блокує суперника), порушення повинно каратися відповідно до Правила 12;
- гравець, який перебуває в положенні «поза грою», рухається до м’яча з наміром зіграти в нього і проти нього вчиняється порушення до того, як він зіграє або спробує зіграти в м’яч чи вступить у боротьбу із суперником за м’яч, карається саме порушення Правил, оскільки воно сталося раніше, ніж порушення положення «поза грою»;
- порушення вчиняється проти гравця, який перебуває в положенні «поза грою» та вже грає або намагається зіграти в м’яч чи вступає в боротьбу із суперником за м’яч, карається саме порушення положення «поза грою», оскільки воно сталося раніше, ніж порушення Правил суперником.

3. **Відсутність порушення положення «поза грою»**
   Порушення положення «поза грою» не фіксується, якщо гравець безпосередньо отримує м’яч після:
   • удару від воріт;
   • вкидання м’яча;
   • кутового удару.
4. **Порушення та дисциплінарні санкції**
   Якщо має місце порушення положення «поза грою», арбітр призначає вільний удар з місця, де було вчинено порушення, навіть якщо це сталося на власній половині поля гравця.
   Гравець команди, що захищається, який залишає поле для гри без дозволу арбітра, для цілей визначення положення «поза грою» вважається таким, що перебуває на лінії воріт або на боковій лінії поля до наступної зупинки гри або

до того моменту, коли команда, що захищається, зіграє в м'яч у напрямку середньої лінії, а м'яч опиниться за межами її штрафної площі.

Якщо гравець навмисно залишив поле для гри, він повинен отримати попередження (ЖК), коли м'яч наступного разу вийде з гри.

Гравець команди, що атакує, може вийти за межі поля для гри або залишатися за його межами, щоб не брати активної участі в грі. Якщо такий гравець повертається на поле через лінію воріт і бере участь у грі до наступної зупинки гри або до того моменту, коли команда, що захищається, зіграє в м'яч у напрямку середньої лінії, а м'яч опиниться за межами її штрафної площі, для цілей визначення положення «поза грою» цей гравець вважається таким, що перебуває на лінії воріт.

Гравець, який навмисно залишає поле для гри та повертається на нього без дозволу арбітра, не карається за положення «поза грою», але отримує від цього перевагу, повинен бути попереджений (ЖК).

Якщо гравець команди, що атакує, залишається нерухомим між стійками воріт і всередині воріт у момент, коли м'яч потрапляє у ворота, гол повинен бути зарахований, якщо тільки цей гравець не вчиняє порушення положення «поза грою» або порушення, передбачене Правилом 12; у такому випадку гра поновлюється вільним або штрафним ударом відповідно.

IFAB

IFAB®

Правило 12

Фоли та неналежна поведінка

Штрафні та вільні удари, а також пенальті можуть бути призначені лише за порушення, вчинені тоді, коли м'яч перебуває в грі.

1. Штрафний удар

Штрафний удар призначається, якщо гравець вчиняє щодо суперника будь-яке з наведених нижче порушень у спосіб, який арбітр вважає необережним, нерозважливим або таким, що супроводжується надмірною силою:

- нападає на суперника плечем або корпусом (charges);
- стрибає на суперника (jumps at);
- б'є або намагається вдарити ногою (kicks or attempts to kick);
- штовхає суперника (pushes);
- завдає удару або намагається завдати удару (включаючи удар головою) (strikes or attempts to strike);
- виконує підкат або вступає в єдиноборство за м'яч (tackles or challenges);
- ставить підніжку або намагається поставити підніжку (trips or attempts to trip).

Якщо порушення пов'язане з фізичним контактом, воно карається призначенням штрафного удару.

- Необережність (careless) має місце тоді, коли гравець під час єдиноборства проявляє недостатню уважність або обачність чи діє без належної обережності. У такому випадку дисциплінарна санкція не застосовується.
- Нерозважливість (reckless) має місце тоді, коли гравець діє, не зважаючи на небезпеку для суперника або можливі наслідки своїх дій щодо нього. Таке порушення карається попередженням (ЖК).
- Застосування надмірної сили (using excessive force) має місце тоді, коли гравець перевищує межі необхідного застосування сили та/або ставить під загрозу безпеку суперника. Таке порушення карається вилученням (ЧК).

Штрафний удар призначається, якщо гравець вчиняє будь-яке з таких порушень:

- торкається м'яча рукою або кистю руки (handball offence) (за винятком воротаря у межах власної штрафної площі відповідно до Правил гри);

- тримає суперника (holds an opponent);
- перешкоджає просуванню суперника з фізичним контактом (impedes an opponent with contact);
- кусає або плює в будь-яку особу (bites or spits at someone);
- кидає предмет у м'яч, суперника або офіційну особу матчу чи торкається м'яча предметом, який тримає в руці (held object);
- кидає предмет у запасного, заміненого або вилученого гравця, офіційного представника команди або офіційну особу матчу, чи в сторонню особу, або торкається їх предметом, який тримає в руці.

Див. також порушення, передбачені Правилом 3.

Гра рукою

Для цілей визначення порушень, пов'язаних із грою рукою, верхня межа руки проходить по нижньому краю пахви. Не кожен дотик м'яча до кисті руки або руки гравця є порушенням.

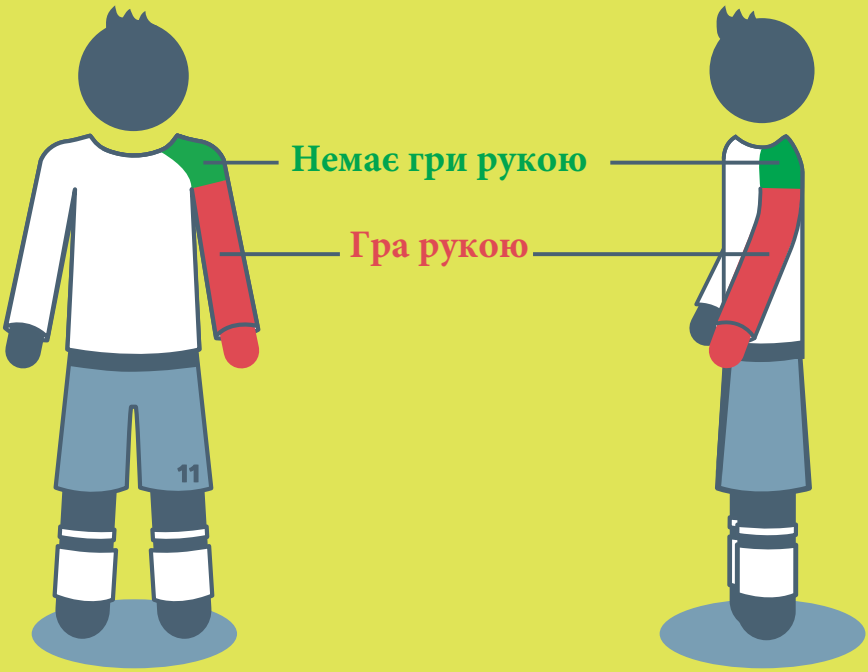
Порушення має місце, якщо гравець:

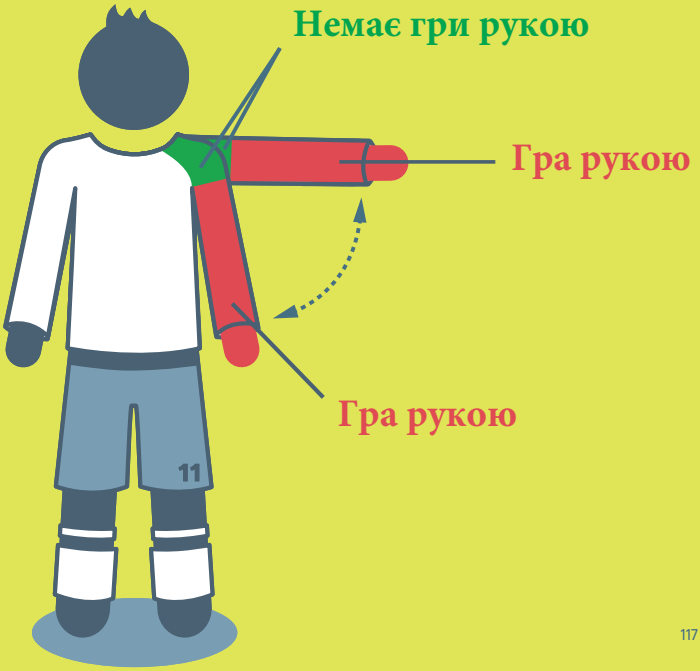
- навмисно торкається м'яча кистю руки або рукою, наприклад рухаючи кисть руки або руку в напрямку м'яча;
- торкається м'яча кистю руки або рукою, коли внаслідок положення кисті руки або руки його тіло стає неприродно більшим. Вважається, що гравець зробив своє тіло неприродно більшим, якщо положення його кисті руки або руки не є наслідком або не може бути виправдане рухом тіла гравця в конкретній ситуації. Розміщуючи кисть руки або руку в такому положенні, гравець бере на себе ризик того, що м'яч влучить у кисть руки або руку і за це буде призначене покарання;
- забиває м'яч у ворота команди суперника:
  - безпосередньо від своєї кисті руки або руки, навіть якщо дотик був випадковим, включаючи випадок із воротарем;
  - одразу після того, як м'яч торкнувся його кисті руки або руки, навіть якщо цей дотик був випадковим.

Воротар має такі самі обмеження щодо гри рукою, як і будь-який інший гравець, коли перебуває за межами власної штрафної площі.

Якщо воротар торкається м'яча кистю руки або рукою у власній штрафній площі в ситуації, коли Правила не дозволяють цього робити, призначається вільний удар, але дисциплінарна санкція не застосовується.

Однак якщо порушення полягає в повторній грі в м'яч (рукою або будь-якою іншою частиною тіла) після поновлення гри до того, як м'яча торкнеться інший гравець, воротар повинен бути підданий дисциплінарній санкції, якщо це порушення: зриває перспективну атаку; або позбавляє суперника чи команду суперника гола або очевидної гольової можливості.

Немає гри рукою
Гра рукою
11

Немає гри рукою
Гра рукою
Гра рукою
11

2. Вільний удар

Вільний удар призначається, якщо гравець:
• грає небезпечно (plays in a dangerous manner);
• перешкоджає просуванню суперника без фізичного контакту (impedes the progress of an opponent without contact);
• виявляє незгоду з рішенням арбітра (dissent), використовує образливі, принизливі або нецензурні висловлювання та/або дії чи вчиняє інші словесні порушення;
• перешкоджає воротареві ввести м'яч у гру з рук або б'є чи намагається вдарити по м'ячу, коли воротар перебуває в процесі введення м'яча в гру з рук;
• навмисно застосовує хитрість (deliberate trick), щоб передати м'яч воротареві (у тому числі після виконання штрафного/вільного удару або удару від воріт) головою, грудьми, коліном тощо з метою обійти вимоги Правил, незалежно від того, торкнувся воротар м'яча руками чи ні; якщо за ініціювання такої хитрості відповідає воротар, покаранню підлягає саме воротар;
• вчиняє будь-яке інше порушення, не передбачене окремо Правилами гри, через яке арбітр зупиняє гру для винесення попередження (ЖК) або вилучення (ЧК) гравцю.

Вільний удар призначається, якщо воротар, перебуваючи у власній штрафній площі, вчиняє будь-яке з таких порушень:

- торкається м'яча кистю руки або рукою після того, як випустив його з-під контролю, і до того, як м'яча торкнеться інший гравець;
  • торкається м'яча кистю руки або рукою, якщо тільки воротар явно не вибив або не намагався вибити м'яч, вводячи його в гру, після того як:
  • м'яч був навмисно зіграний ногою воротареві партнером по команді;
  • він безпосередньо отримав м'яч після вкидання, виконаного партнером по команді.

Небезпечна гра

Небезпечна гра — це будь-яка дія, вчинена під час спроби зіграти в м'яч, яка створює загрозу травмування будь-якої особи (включаючи самого гравця), а також включає ситуації, коли гравець заважає супернику, який знаходиться поруч, зіграти в м'яч через побоювання отримати травму.

Удар ножицями або удар через себе дозволяється за умови, що така дія не становить небезпеки для суперника.

Перешкоджання просуванню суперника без контакту
Перешкоджання просуванню суперника означає переміщення на шляху суперника з метою створення перешкоди, блокування, уповільнення його руху або примушення змінити напрямок руху, коли м'яч не перебуває на ігровій відстані від жодного з гравців.

Усі гравці мають право займати будь-яку позицію на полі для гри; перебувати на шляху суперника — це не те саме, що навмисно переміщуватися на його шлях.

Гравець може закривати м'яч корпусом, займаючи позицію між суперником і м'ячем, якщо м'яч перебуває на ігровій відстані та суперник не утримується руками або тілом. Якщо м'яч перебуває на ігровій відстані, суперник має право на дозволений силовий контакт (напад плечем або корпусом) відповідно до Правил гри.

3. **Кутовий удар**
Кутовий удар призначається, якщо воротар, перебуваючи у власній штрафній площі, контролює м'яч кистю(ями) руки та/або рукою(ами) більше восьми секунд до того, як випустити його з-під контролю. Вважається, що воротар контролює м'яч кистю(ями) руки та/або рукою(ами), коли:
• м'яч знаходиться між його кистями рук або руками чи між кистю(ями) руки/рукою(ами) та будь-якою поверхнею (наприклад, землею або власним тілом);
• він утримує м'яч на витягнутій відкритій кисті або кистях рук;
• він б'є м'яч об землю або підкидає його в повітря.

Арбітр визначає момент, з якого воротар установив контроль над м'ячем, і починається відлік восьми секунд; останні п'ять секунд арбітр візуально відраховує піднятою рукою.
Суперник не має права вступати в боротьбу з воротарем, коли той контролює м'яч кистю(ями) руки та/або рукою(ами).

4. **Дисциплінарні санкції**

Арбітр має повноваження застосовувати дисциплінарні санкції з моменту виходу на поле для гри для проведення передматчевої інспекції і до моменту залишення поля для гри після завершення матчу (включаючи серію пенальті (післяматчеві удари з пенальті)).

Якщо до виходу на поле для гри на початку матчу гравець або офіційний представник команди вчиняє порушення, що карається вилученням (ЧК), арбітр має право не допустити такого гравця або офіційного представника команди до участі в матчі (див. Правило 3.6); про будь-які інші прояви недисциплінованої поведінки арбітр повідомляє відповідні органи.

До гравця або офіційного представника команди, які вчиняють порушення, що карається попередженням (ЖК) або вилученням (ЧК), як на полі для гри, так і за його межами, застосовуються дисциплінарні санкції відповідно до характеру порушення.

Жовта картка означає попередження, а червона картка означає вилучення.

Лише гравцеві, запасному гравцеві, заміненому гравцеві або офіційному представнику команди можуть бути показані жовта або червона картки.

Гравці, запасні та замінені гравці

Затримка поновлення гри для показу картки
Після того як арбітр прийняв рішення винести гравцеві попередження (ЖК) або вилучити його (ЧК), гра не повинна бути поновлена до моменту застосування дисциплінарної санкції, якщо тільки команда, проти якої було вчинено порушення, не виконує швидко штрафний/вільний удар, має очевидну гольову можливість, а арбітр ще не розпочав процедуру застосування дисциплінарної санкції.

У такому випадку дисциплінарна санкція застосовується під час наступної зупинки гри; якщо порушення полягало в позбавленні команди суперника очевидної гольової можливості для взяття воріт, гравець отримує попередження (ЖК); якщо порушення перервало або зірвало перспективну атаку, попередження (ЖК) не застосовується.

Перевага

Якщо арбітр застосовує принцип переваги при порушенні, за яке у разі зупинки гри було б винесено попередження (ЖК) або вилучення (ЧК), відповідна дисциплінарна санкція повинна бути застосована, коли м'яч наступного разу вийде з гри.

Однак якщо порушення полягало в позбавленні команди суперника очевидної гольової можливості для взяття воріт, гравець отримує попередження (ЖК) за неспортивну поведінку, за винятком випадків, коли внаслідок застосування переваги команда, проти якої було вчинено порушення, забиває гол; у такому випадку дисциплінарна санкція не застосовується. Якщо порушення перервало або зірвало перспективну атаку, попередження (ЖК) не застосовується.

Принцип переваги не слід застосовувати у випадках серйозного порушення Правил (serious foul play), жорстокої поведінки (violent conduct) або порушення, що тягне за собою друге попередження (ЖК), за винятком ситуацій, коли існує очевидна можливість забити гол.

Арбітр повинен вилучити гравця (ЧК), коли м'яч наступного разу вийде з гри. Однак якщо до цього моменту гравець зіграє в м'яч або вступить у боротьбу із суперником чи вплине на його дії, арбітр зупиняє гру, вилучає гравця та поновлює гру непрямим вільним ударом, якщо тільки цей гравець не вчинив більш серйозного порушення.

Якщо гравець команди, що захищається, починає утримувати суперника за межами штрафної площі і продовжує це утримання всередині штрафної площі, арбітр повинен призначити пенальті.

Порушення, що караються попередженням

Гравець отримує попередження (ЖК), якщо винен у:

- затягуванні поновлення гри (як зазначено нижче в розділі «Затягування поновлення гри»);
- незгоді з рішенням арбітра словами або діями (dissent by word or action);
- виході на поле для гри, поверненні на нього або навмисному залишенні поля для гри без дозволу арбітра;
- недотриманні встановленої відстані під час поновлення гри спірним м'ячем, кутовим ударом, штрафним, вільним ударом або вкиданням м'яча.
- систематичному вчиненні порушень Правил (persistent offences); при цьому жодна конкретна кількість або певна послідовність порушень сама по собі не визначає систематичність.
- неспортивній поведінці (unsporting behaviour).
- вході до площі перегляду арбітром (Площа перегляду арбітра, ППА).
- надмірному використанні жесту «перегляд» (review signal)

Запасний гравець або замінений гравець отримує попередження (ЖК), якщо винен у:

- затягуванні поновлення гри;
- незгоді з рішенням арбітра словами або діями (dissent by word or action);
- виході на поле для гри або поверненні на нього без дозволу арбітра;
- неспортивній поведінці (unsporting behaviour);
- вході до площі перегляду арбітром (Площа перегляду арбітра, ППА);
- надмірному використанні жесту «перегляд» (review signal) — демонстрації руками символу телевізійного екрана.

Якщо вчинено два окремі порушення, кожне з яких карається попередженням (ЖК), навіть якщо вони сталися майже одночасно, за кожне з них має бути винесено окреме попередження, наприклад, якщо гравець виходить на поле для гри без необхідного дозволу та вчиняє нерозважливий підкат або зриває перспективну атаку порушенням Правил чи грою рукою, він повинен отримати два попередження (ЖК), що призводить до вилучення (ЧК).

Попередження за неспортивну поведінку

Існують різні обставини, за яких гравець повинен отримати попередження (ЖК) за неспортивну поведінку, зокрема якщо гравець:

- намагається ввести арбітра в оману, наприклад симулює травму або вдає, що проти нього було вчинено порушення (симуляція);
- міняється місцями з воротарем під час гри або без дозволу арбітра (див. Правило 3);
- вчиняє порушення, що карається штрафним ударом, у нерозважливий спосіб;
- грає рукою з метою перервати або зірвати перспективну атаку, за винятком випадків, коли арбітр призначає пенальті за ненавмисне порушення правил гри рукою;
- позбавляє команду суперника гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт, а арбітр призначає пенальті за ненавмисне порушення правил гри рукою;
- вчиняє будь-яке інше порушення, яке перериває або зриває перспективну атаку, за винятком випадків, коли арбітр призначає пенальті за порушення, що було спробою зіграти в м'яч або боротьбою за м'яч;
- позбавляє суперника очевидної гольової можливості для взяття воріт шляхом порушення, яке було спробою зіграти в м'яч або боротьбою за м'яч, а арбітр призначає пенальті;
- грає рукою в спробі забити гол (незалежно від того, була спроба успішною чи ні);
- робить несанкціоновані позначки на полі для гри;
- грає в м'яч під час залишення поля для гри після отримання дозволу залишити його;
- виявляє неповагу до гри;
- навмисно застосовує хитрість (deliberate trick), щоб передати м'яч воротареві (у тому числі після виконання штрафного/вільного удару або удару від воріт) головою, грудьми, коліном тощо з метою обійти вимоги Правил, незалежно від того, торкнувся воротар м'яча руками чи ні; якщо за ініціювання такої хитрості відповідає воротар, попередження отримує саме воротар;
- словесно відволікає суперника під час гри або під час поновлення гри.

Святкування забитого гола

Гравці мають право святкувати забитий гол, однак святкування не повинно бути надмірним; заздалегідь підготовлені (хореографічні) святкування не заохочуються та не повинні призводити до надмірного затягування часу.

Залишення поля для гри з метою святкування забитого гола саме по собі не є порушенням, що карається попередженням (ЖК), однак гравці повинні повернутися на поле якомога швидше.

Гравець повинен отримати попередження (ЖК), навіть якщо гол не буде зарахований, якщо він::

- видирається на огорожу навколо поля для гри та/або наближається до глядачів у спосіб, що створює загрозу безпеці та/або громадському порядку;
- діє у провокаційний, зневажливий або підбурювальний спосіб;
- закриває голову або обличчя маскою чи іншим подібним предметом;
- знімає футболку або накриває голову футболкою.

Арбітри повинні виносити гравцям попередження (ЖК) за надмірне затягування поновлення гри, у тому числі у випадках, передбачених Правилами 3, 15 і 16 та відповідними протоколами, а також якщо гравець:

- відбиває ногою або відносить м'яч, чи провокує конфронтацію, навмисно торкаючись м'яча після того, як арбітр зупинив гру;
- виконує штрафний/вільний удар не з того місця, щоб змусити арбітра призначити повторне виконання удару.

Порушення, що караються вилученням

Гравець, запасний гравець або замінений гравець вилучається (ЧК), якщо вчиняє будь-яке з таких порушень:

- позбавляє команду суперника гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт шляхом навмисного порушення правил гри рукою (за винятком воротаря у межах власної штрафної площі);
- позбавляє команду суперника гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт шляхом ненавмисного порушення правил гри рукою за межами власної штрафної площі;
- позбавляє суперника гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт, коли загальний напрямок руху суперника спрямований до воріт порушника, шляхом порушення, що карається штрафним/вільним ударом (за винятком випадків, зазначених нижче);
  - вчиняє серйозне порушення Правил (serious foul play);
  - кусає або плює в будь-яку особу;
  - вчиняє жорстоку поведінку (violent conduct);
  - використовує образливі, принизливі або нецензурні висловлювання та/або дії;
  - отримує друге попередження (ЖК) у тому самому матчі;
  - входить до приміщення відеоопераций VAR (площа операторів повтору, ПОП).

Гравець, запасний гравець або замінений гравець, який був вилучений (ЧК), повинен залишити межі поля для гри та технічної площі.

Позбавлення гола або зрив очевидної гольової можливості для взяття воріт (ЗОГМ)

Якщо гравець вчиняє порушення проти суперника у власній штрафній площі, чим позбавляє його очевидної гольової можливості для взяття воріт, а арбітр призначає пенальті, порушник отримує попередження (ЖК), якщо порушення було спробою зіграти в м'яч або боротьбою за м'яч; за всіх інших обставин (наприклад, утримання, тягнення, штовхання, відсутність можливості зіграти в м'яч тощо) гравець, який вчинив порушення, повинен бути вилучений (ЧК).

Якщо гравець позбавляє команду суперника гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт шляхом навмисного порушення правил гри рукою, він підлягає вилученню (ЧК) незалежно від місця вчинення порушення (за винятком воротаря у межах власної штрафної площі).

Якщо гравець позбавляє команду суперника гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт шляхом ненавмисного порушення правил гри рукою, а арбітр призначає пенальті, порушник отримує попередження (ЖК).

Гравець, вилучений гравець, запасний гравець або замінений гравець, який виходить на поле для гри без необхідного дозволу арбітра, втручається в гру або в дії суперника та позбавляє команду суперника гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт, вчиняє порушення, що карається вилученням (ЧК).

Під час визначення наявності позбавлення гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт (ЗОГМ) необхідно враховувати такі критерії:

- відстань між місцем порушення та воротами;
- загальний напрямок розвитку атаки;
- ймовірність збереження або отримання контролю над м'ячем;
- розташування та кількість гравців, які захищаються, і гравців, які атакують.

Серйозне порушення Правил

Підкат або боротьба за м'яч, що ставить під загрозу безпеку суперника або супроводжується застосуванням надмірної сили чи жорстокості, повинні каратися як серйозне порушення Правил (serious foul play).

Будь-який гравець, який під час боротьби за м'яч стрибає на суперника спереду, збоку або ззаду, використовуючи одну чи обидві ноги, із застосуванням надмірної сили або створюючи загрозу безпеці суперника, винен у серйозному порушенні Правил (serious foul play).

Жорстока поведінка

Жорстока поведінка (violent conduct) має місце тоді, коли гравець застосовує або намагається застосувати надмірну силу чи жорстокість щодо суперника, не ведучи боротьби за м'яч, або щодо партнера по команді, офіційного представника команди, офіційної особи матчу, глядача чи будь-якої іншої особи, незалежно від того, чи був фізичний контакт.

Крім того, гравець, який, не ведучи боротьби за м'яч, навмисно завдає удару супернику або будь-якій іншій особі рукою чи передпліччям у голову або обличчя, винен у жорстокій поведінці (violent conduct), якщо лише застосована сила не була незначною.

Представники команд

Якщо порушення вчиняє особа з технічної площі (запасний гравець, замінений гравець, вилучений гравець або офіційний представник команди), а конкретного порушника неможливо встановити, дисциплінарна санкція застосовується до старшого тренера команди, який перебуває в технічній площі.

Зауваження

За наведені нижче порушення, як правило, слід обмежуватися зауваженням (усним застереженням); повторні або явні порушення повинні каратися попередженням (ЖК) або вилученням (ЧК):

- вихід на поле для гри у ввічливий і неконфліктний спосіб;
- невиконання вимог щодо співпраці з офіційною особою матчу, наприклад ігнорування вказівки або прохання асистента арбітра чи четвертого арбітра;
- незначна або низького рівня незгода (словами або діями) з рішенням арбітра;
- епізодичне залишення меж технічної зони без вчинення іншого порушення.

Попередження (Жовта картка)

Порушення, що караються попередженням (ЖК), включають, але не обмежуються такими діями:

- явне або систематичне недотримання меж технічної площі своєї команди;
- затягування поновлення гри своєю командою;
- навмисний вхід до технічної площі команди суперника (без конфронтаційної поведінки);
- незгода з рішенням арбітра словами або діями (dissent by word or action), зокрема:
  - кидання або відбивання ногою пляшок з напоями чи інших предметів;
  - дії, які демонструють явну неповагу до офіційної особи(осіб) матчу, наприклад саркастичні оплески.

- вхід до площі перегляду арбітром (Площа перегляду арбітра ППА);
- надмірні або систематичні жести з вимогою показати червону або жовту картку;
- надмірне використання жесту «телевізійний екран» з вимогою проведення VAR-перегляду (review);
- поведінка у провокаційний або підбурювальний спосіб;
- систематична неприйнятна поведінка (включаючи повторні порушення, за які раніше було винесено усне зауваження);
- вияв неповаги до гри.

Вилучення (Червона картка)

Порушення, що караються вилученням (ЧК), включають, але не обмежуються такими діями:

- затягування поновлення гри командою суперника, наприклад утримування м'яча, відбивання його ногою вбік або перешкоджання руху гравця;
- навмисне залишення технічної площі з метою:
  - висловлення незгоди з рішенням офіційної особи матчу або оскарження її дій;
  - поведінки у провокаційний або підбурювальний спосіб;
  - вхід до технічної площі команди суперника в агресивний або конфронтаційний спосіб;
  - навмисне кидання або відбивання ногою будь-якого предмета на поле для гри;
  - вихід на поле для гри з метою:
    - конфронтації з офіційною особою матчу (у тому числі під час перерви між таймами або після закінчення матчу);
  - втручання в гру, дії гравця команди суперника або офіційної особи матчу;
  - вхід до приміщення відеоопераційVAR (Площа оператора повторів, ПОП);
  - фізична або агресивна поведінка (включаючи плювання або кусання) щодо гравця команди суперника, запасного гравця, офіційного представника команди, офіційної особи матчу, глядача або будь-якої іншої особи (наприклад, подавача м'ячів, працівника служби безпеки чи офіційної особи змагань тощо);
  - отримання другого попередження (ЖК) у тому самому матчі;
  - використання образливих, принизливих або нецензурних висловлювань та/або дій;
  - використання несанкціонованих електронних засобів або засобів зв'язку та/або неналежна поведінка, спричинена використанням електронного обладнання чи засобів зв'язку;
  - жорстокої поведінки (violent conduct).

Порушення, пов'язані з киданням предмета (або м'яча)

У всіх випадках арбітр застосовує відповідну дисциплінарну санкцію:

• за нерозважливі дії (reckless) — попереджає порушника (ЖК) за неспортивну поведінку;
• за застосування надмірної сили (using excessive force) — вилучає порушника (ЧК) за жорстоку поведінку (violent conduct).

5. **Поновлення гри після фолів та неналежної поведінки**

Якщо м'яч перебуває не у грі, гра поновлюється відповідно до раніше прийнятого рішення про поновлення гри. Якщо м'яч перебуває в грі і гравець вчиняє фізичне порушення на полі для гри проти:
• суперника — призначається штрафний або вільний удар чи пенальті;
• партнера по команді, запасного гравця, заміненого гравця, вилученого гравця, офіційного представника команди або офіційної особи матчу — призначається штрафний удар або пенальті.

Усі словесні порушення караються призначенням вільного удару.

Якщо арбітр зупиняє гру через порушення, вчинене гравцем на полі для гри або за його межами проти сторонньої особи (outside agent), гра поновлюється спірним м'ячем, якщо тільки не призначається вільний удар за залишення поля для гри без дозволу арбітра; у такому випадку вільний удар виконується з точки на межі поля для гри, через яку гравець залишив поле.

Якщо, коли м'яч перебуває в грі:

- якщо гравець вчиняє порушення проти офіційної особи матчу або проти гравця команди суперника, запасного гравця, заміненого гравця, вилученого гравця чи офіційного представника команди суперника за межами поля для гри; або
- якщо запасний гравець, замінений гравець, вилучений гравець або офіційний представник команди вчиняє порушення проти гравця команди суперника чи офіційної особи матчу за межами поля для гри або втручається в їхні дії, гра поновлюється штрафним/вільним ударом з точки на лінії, що обмежує поле для гри, яка є найближчою до місця вчинення порушення або втручання; якщо порушення належить до тих, що караються штрафним ударом, і ця точка знаходиться в межах штрафної площі порушника, призначається пенальті.

Якщо порушення за межами поля для гри вчиняє гравець проти гравця, запасного гравця, заміненого гравця або офіційного представника власної команди, гра поновлюється вільним ударом з точки на лінії, що обмежує поле для гри, найближчої до місця вчинення порушення.

Якщо гравець торкається м'яча предметом (бутсою, щитком тощо), який тримає в руці, гра поновлюється штрафним ударом (або пенальті).

Якщо гравець, який перебуває на полі для гри або за його межами, кидає чи відбиває ногою будь-який предмет (крім м'яча, яким проводиться матч) у гравця команди суперника або кидає чи відбиває ногою будь-який предмет (включаючи м'яч) у запасного гравця, заміненого гравця, вилученого гравця, офіційного представника команди, офіційну особу матчу чи в м'яч, яким проводиться матч, гра поновлюється штрафним ударом з місця, де предмет влучив або мав влучити в особу чи м'яч.

Якщо це місце знаходиться за межами поля для гри, штрафний удар виконується з найближчої точки на лінії, що обмежує поле для гри; якщо така точка знаходиться в межах штрафної площі порушника, призначається пенальті.

Якщо запасний гравець, замінений гравець, вилучений гравець, гравець, який тимчасово перебуває за межами поля для гри, або офіційний представник команди кидає чи відбиває ногою будь-який предмет на поле для гри, і цей предмет втручається в гру, у дії суперника або офіційної особи матчу, гра поновлюється штрафним ударом (або пенальті) з місця, де предмет втрутився в гру або влучив чи мав влучити в суперника, офіційну особу матчу або м'яч.

IFAB
FIFA
REFEREE
2025

IFAB

Правило

13

Штрафні/вільні удари

1. **Види ударів**

   Штрафні та вільні удари призначаються на користь команди суперника гравця, запасного гравця, заміненого гравця, вилученого гравця або офіційного представника команди, які вчинили порушення.

   Сигнал вільного удару

   Арбітр сигналізує про призначення вільного удару, піднімаючи руку над головою; цей сигнал зберігається до моменту виконання удару і доти, доки м'яча не торкнеться інший гравець, м'яч не вийде з гри або не стане очевидним, що гол не може бути забитий безпосередньо.

   Вільний удар повинен бути виконаний повторно, якщо арбітр не подав сигнал про те, що удар є вільним, а м'яч був безпосередньо забитий у ворота.

   Потрапляння м'яча у ворота

   • якщо після штрафного удару м'яч безпосередньо потрапляє у ворота команди суперника, гол зараховується;
   • якщо після вільного удару м'яч безпосередньо потрапляє у ворота команди суперника, призначається удар від воріт;
   • якщо після штрафного або вільного удару м'яч безпосередньо потрапляє у власні ворота команди, яка виконувала удар, призначається кутовий удар.

2. **Процедура**

   Усі штрафні/вільні удари виконуються з місця, де було вчинено порушення, за винятком таких випадків:
   • вільні удари на користь команди, що атакує, за порушення, вчинене всередині площі воріт команди суперника, виконуються з найближчої точки лінії площі воріт, яка проходить паралельно лінії воріт;
   • штрафні/вільні удари на користь команди, що захищається, у межах її площі воріт можуть виконуватися з будь-якої точки цієї площі.

- штрафні/вільні удари за порушення, пов'язані з виходом на поле для гри, поверненням на нього або залишенням його без дозволу арбітра, виконуються з місця, де перебував м'яч у момент зупинки гри. Однак якщо гравець вчиняє порушення за межами поля для гри, гра поновлюється штрафним/вільним ударом з точки на лінії, що обмежує поле для гри, найближчої до місця вчинення порушення; якщо порушення належить до тих, що караються штрафним ударом, і ця точка знаходиться в межах штрафної площі порушника, призначається пенальті;
- у випадках, коли Правила гри визначають інше місце виконання удару (див. Правила 3, 11 і 12).

М'яч:

- повинен бути нерухомим, а гравець, який виконує удар, не має права торкатися м'яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець;
- входить у гру в момент удару та його очевидного руху.

До моменту входження м'яча в гру всі гравці команди суперника повинні перебувати:

• на відстані не менше 9,15 м (10 ярдів) від м'яча, якщо тільки вони не знаходяться на власній лінії воріт між стійками воріт;
• за межами штрафної площі, якщо штрафний/вільний удар виконується з будь-якої точки всередині штрафної площі команди суперника.

Якщо троє або більше гравців команди, що захищається, утворюють «стінку», всі гравці команди, що атакує, повинні перебувати на відстані не менше 1 м (1 ярда) від цієї «стінки» до моменту входження м'яча в гру.

Штрафний/вільний удар може бути виконаний шляхом підняття м'яча однією ногою або обома ногами одночасно.

Імітація виконання штрафного/вільного удару з метою введення суперників в оману дозволяється як складова футбольної гри.

Якщо гравець, правильно виконуючи штрафний/вільний удар, навмисно спрямовує м'яч у суперника з метою отримати можливість зіграти в м'яч повторно, але при цьому не діє необережно, нерозважливо або із застосуванням надмірної сили, арбітр дозволяє продовжити гру.

3. Порушення та дисциплінарні санкції

Якщо під час виконання штрафного/вільного удару суперник знаходиться ближче до м'яча, ніж це дозволено Правилами, удар виконується повторно, якщо тільки не може бути застосований принцип переваги; однак якщо гравець швидко виконує штрафний/вільний удар, а суперник, який перебуває на відстані менше 9,15 м (10 ярдів) від м'яча, перехоплює його, арбітр дозволяє продовжити гру. Водночас суперник, який навмисно перешкоджає швидкому виконанню штрафного/вільного удару, повинен отримати попередження (ЖК) за затягування поновлення гри.

Якщо під час виконання штрафного/вільного удару гравець команди, що атакує, знаходиться на відстані менше 1 м (1 ярда) від «стінки», утвореної трьома або більше гравцями команди, що захищається, призначається вільний удар.

Якщо під час виконання штрафного/вільного удару командою, що захищається, у межах власної штрафної площі гравці команди суперника перебувають у штрафній площі через те, що не мали часу залишити його, арбітр дозволяє продовжити гру. Якщо ж суперник, який перебуває у штрафній площі в момент виконання штрафного/вільного удару або входить до неї до того, як м'яч увійде в гру, торкається м'яча або вступає в боротьбу за нього до моменту входження м'яча в гру, штрафний/вільний удар виконується повторно.

Якщо після того, як м'яч увійшов у гру, гравець, який виконав удар, торкається м'яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець, призначається вільний удар; якщо ж гравець вчиняє порушення правил гри рукою:

- призначається штрафний удар;
- призначається пенальті, якщо порушення сталося у штрафній площі гравця, який виконував удар, за винятком випадку, коли цим гравцем є воротар; у такому разі призначається вільний удар.

IFAB

Правило

14

Пенальті

Пенальті призначається, якщо гравець вчиняє порушення, що карається штрафним ударом, у межах власної штрафної площі або за межами поля для гри як частину ігрового епізоду, відповідно до положень Правил 12 і 13.

Гол може бути безпосередньо забитий з пенальті.

1. **Процедура**

М'яч повинен бути нерухомим, причому частина м'яча має торкатися центру позначки для виконання пенальті або нависати над ним, а стійки воріт, поперечина та сітка воріт не повинні рухатися.
Гравець, який виконує пенальті, повинен бути чітко визначений.
Воротар команди, що захищається, до моменту удару по м'ячу повинен залишатися на лінії воріт між стійками, обличчям до гравця, який виконує пенальті. Воротар не повинен поводитися таким чином, щоб несправедливо відволікати гравця, який виконує удар, наприклад затягувати виконання пенальті або торкатися стійок воріт, поперечини чи сітки воріт.
Усі інші гравці, крім гравця, який виконує удар, та воротаря, повинні перебувати:

- на відстані не менше 9,15 м (10 ярдів) від позначки для виконання пенальті;
- позаду позначки для виконання пенальті;
- у межах поля для гри;
- за межами штрафної площі.

Після того як гравці займуть позиції відповідно до вимог цього Правила, арбітр подає сигнал на виконання пенальті.

Гравець, який виконує пенальті, повинен спрямувати м'яч уперед; удар п'ятою дозволяється за умови, що м'яч рухається вперед.

У момент удару по м'ячу воротар команди, що захищається, повинен мати принаймні частину однієї стопи на лінії воріт, над нею або позаду неї.

М’яч входить у гру в момент удару та його очевидного руху.

Гравець, який виконав пенальті, не має права торкатися м’яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець.

Пенальті вважається завершеним, коли м’яч припиняє рух, виходить з гри або арбітр зупиняє гру через будь-яке порушення.

Наприкінці кожного тайму матчу або додаткового часу надається додатковий час для виконання та завершення пенальті. Якщо такий додатковий час надано, пенальті вважається завершеним, коли після виконання удару м’яч припиняє рух, виходить з гри, у нього зіграє будь-який гравець (включаючи гравця, який виконував удар), крім воротаря команди, що захищається, або арбітр зупиняє гру через порушення, вчинене гравцем, який виконував удар, або його командою.

Якщо гравець команди, що захищається (включаючи воротаря), вчиняє порушення, а пенальті не було реалізовано або воротар відбив удар, пенальті виконується повторно.

2. **Порушення та дисциплінарні санкції**
Після того як арбітр подав сигнал на виконання пенальті, удар повинен бути виконаний; якщо удар не виконується, арбітр може застосувати дисциплінарну санкцію до того, як повторно подасть сигнал на виконання пенальті.

Якщо до того, як м’яч увійде в гру, відбувається одна з наведених нижче ситуацій:

- гравець, який виконує пенальті, випадково одночасно вдаряє по м’ячу обома ногами або м’яч торкається його ноги чи стопи, якою удар не виконувався, одразу після удару:
  - якщо м’яч потрапляє у ворота безпосередньо після удару, пенальті виконується повторно;
  - якщо м’яч не потрапляє у ворота безпосередньо після удару, призначається вільний удар.
- партнер по команді гравця, який виконує пенальті, порушує вимоги щодо розташування гравців (encroachment), і це порушення карається лише у випадку, якщо:
  - таке порушення явно вплинуло на дії воротаря; або
  - гравець, який порушив вимоги щодо розташування, зіграв у м’яч або вступив у боротьбу із суперником за м’яч, а після цього забив гол, спробував забити гол або створив гольову можливість.

- партнер по команді воротаря порушує вимоги щодо розташування гравців (encroachment), і це порушення карається лише у випадку, якщо:
  - таке порушення явно вплинуло на дії гравця, який виконує пенальті; або
  - гравець, який порушив вимоги щодо розташування, зіграв у м'яч або вступив у боротьбу із суперником за м'яч, і цим завадив суперникам забити гол, спробувати забити гол або створити гольову можливість.
- порушення вчиняє гравець, який виконує пенальті, або його партнер по команді:
  - якщо м'яч потрапляє у ворота безпосередньо після удару пенальті виконується повторно;
  - якщо м'яч не потрапляє у ворота безпосередньо після удару арбітр зупиняє гру та поновлює її непрямим вільним ударом.
- Виняток: у наведених нижче випадках гра зупиняється і поновлюється непрямим вільним ударом незалежно від того, чи був забитий гол:
  - пенальті виконано ударом назад;
  - пенальті виконує партнер по команді замість визначеного виконавця арбітр попереджає (ЖК) гравця, який виконав удар;
  - гравець імітує удар по м'ячу після завершення розбігу (feinting); імітація під час розбігу дозволяється. У такому випадку арбітр попереджає (ЖК гравця, який виконував пенальті.
- порушення вчиняє воротар:
  - якщо м'яч потрапляє у ворота безпосередньо після удару — гол зараховується;
  - якщо м'яч не потрапляє у ворота або відскакує від поперечини чи стійки(ок), пенальті виконується повторно лише тоді, коли порушення воротаря явно вплинуло на дії гравця, який виконував удар;
  - якщо воротар своїми діями не дозволив м'ячу потрапити у ворота, пенальті виконується повторно.

  Якщо порушення воротаря призводить до повторного виконання пенальті, воротар отримує усне зауваження за перше таке порушення в матчі та попередження (ЖК) за будь-яке наступне порушення такого характеру в цьому ж матчі.

- порушення вчиняє партнер по команді воротаря:
- якщо м'яч потрапляє у ворота безпосередньо після удару — гол зараховується;
- якщо м'яч не потрапляє у ворота безпосередньо після удару — пенальті виконується повторно.

- якщо порушення вчиняють гравці обох команд, пенальті виконується повторно, якщо тільки один із гравців не вчиняє більш серйозного порушення (наприклад, недозволену імітацію удару (illegal feinting) після завершення розбігу).

Якщо після виконання пенальті:

- гравець, який виконав удар, навмисно торкається м'яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець:
  • призначається вільний удар (або штрафний удар, якщо мало місце порушення правил гри рукою);
- м'яча торкається стороння особа (outside agent) під час його руху вперед:
  • пенальті виконується повторно, якщо тільки м'яч не прямує у ворота і втручання не заважає воротарю або гравцю команди, що захищається, зіграти в м'яч; у такому випадку гол зараховується, якщо м'яч потрапляє у ворота (навіть якщо був контакт зі сторонньою особою), за винятком випадків, коли втручання здійснене представником команди, що атакує;
- м'яч відскакує назад у поле від воротаря, поперечини або стійки воріт, а потім його торкається стороння особа:
  • арбітр зупиняє гру;
  • гра поновлюється спірним м'ячем з місця, де м'яч торкнувся сторонньої особи.

3. Зведена таблиця

	Результат виконання удару з пенальті	
	Гол забито **після удару з пенальті**	Гол не забито **після удару з пенальті**
Втручання лише з боку гравця (ів) атакуючої команди.	Вплив: пенальті повторюється Немає впливу: гол	Вплив: вільний удар Немає впливу: не повторюється
Втручання лише з боку гравця (ів) команди захисників.	Вплив: гол Немає впливу: гол	Вплив: пенальті повторюється Немає впливу: не повторюється

Втручання з боку гравця(ів) команди, що захищається, та гравця(ів) атакуючої команди	Вплив на результат з боку гравців обох команд — пенальті повторюється. Вплив на результат лише з боку гравця(ів) команди, що захищається — гол. Вплив на результат лише з боку гравця(ів) атакуючої команди — пенальті повторюється. Немає впливу: гол	Вплив на результат з боку гравців обох команд — пенальті повторюється. Вплив на результат лише з боку гравця(ів) команди, що захищається — пенальті повторюється. Вплив на результат лише з боку гравця(ів) атакуючої команди — пенальті не повторюється. Немає впливу: не повторюється
Порушення лише з боку воротаря	Гол	М'яч не відбитий воротарем — пенальті не повторюється (якщо тільки на гравця, який виконував удар, не було здійснено очевидного впливу). М'яч відбитий воротарем — пенальті повторюється, а воротар отримує зауваження; за кожне наступне порушення воротарю виноситься попередження (жовта картка).
Воротар і гравець, який виконує удар, порушують Правила одночасно	Пенальті повторюється , якщо тільки гравець, який виконує удар, не вчиняє одне з наведених нижче порушень.	Пенальті повторюється, за винятком випадків, коли гравець, який виконує удар, вчиняє одне з нижченаведених порушень.
Подвійне торкання м'яча гравцем, який виконує удар.	Випадковий дотик — пенальті повторюється. Навмисний дотик — призначається вільний удар.	Випадковий дотик — вільний удар; якщо воротар також вчиняє порушення, пенальті повторюється. Навмисний дотик — вільний удар.
М'яч виконано ударом назад	Вільний удар	Вільний удар
«Незаконні» оманливі рухи	Вільний удар і попередження виконавцю удару	Вільний удар і попередження виконавцю удару
Невизначений виконавець удару	Вільний удар і попередження невизначеному гравцю	Вільний удар і попередження невизначеному гравцю
Неспортивна поведінка виконавця удару	Вільний удар і попередження виконавцю удару	Вільний удар і попередження виконавцю удару

IFAB

Правило 15

Вкидання

Вкидання м’яча призначається на користь команди суперника гравця, який останнім торкнувся м’яча, коли м’яч повністю перетнув бокову лінію по землі або в повітрі, або коли арбітр карає гравця за затягування виконання вкидання м’яча для своєї команди.

Гол не може бути безпосередньо забитий після вкидання м’яча:

- якщо м’яч безпосередньо потрапляє у ворота команди суперника — призначається удар від воріт;
- якщо м’яч безпосередньо потрапляє у власні ворота команди, що виконувала вкидання, — призначається кутовий удар.

1. Процедура

У момент виконання вкидання м’яча гравець, який виконує вкидання, повинен:

- стояти обличчям до поля для гри;
- мати частину кожної стопи на боковій лінії або на землі за межами бокової лінії;
- вкидати м’яч обома руками з-за голови та через голову з місця, де м’яч залишив межі поля для гри.

Усі гравці команди суперника повинні перебувати на відстані не менше 2 м (2 ярдів) від точки на боковій лінії, з якої виконується вкидання м’яча.

М’яч входить у гру, коли він потрапляє на поле для гри. Якщо м’яч торкається землі до того, як увійде на поле для гри, вкидання повторно виконується тією самою командою з того самого місця. Якщо вкидання виконано неправильно, право на вкидання переходить команді суперника.

Якщо гравець, правильно виконуючи вкидання м’яча, навмисно кидає м’яч у суперника з метою отримати можливість зіграти в м’яч повторно, але при цьому не діє необережно, нерозсудливо або із застосуванням надмірної сили, арбітр дозволяє продовжити гру.

Гравець, який виконував вкидання, не має права торкатися м’яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець.

2. Порушення та дисциплінарні санкції

Якщо гравець затягує у нечесний спосіб виконання вкидання м'яча своєю командою, арбітр подає свисток і сигналізує про початок п'ятисекундного відліку. Арбітр візуально відраховує п'ять секунд піднятою рукою, і якщо до закінчення цих п'яти секунд вкидання не виконано, право на вкидання надається команді суперника.

Гравець-порушник отримує попередження (ЖК) лише у випадку, якщо після передачі права на вкидання команді суперника він продовжує надмірно затягувати поновлення гри.

Якщо після того, як м'яч увійшов у гру, гравець, який виконував вкидання, торкається м'яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець, призначається вільний удар; якщо ж гравець вчиняє порушення правил гри рукою:

- призначається штрафний удар;
- призначається пенальті, якщо порушення сталося у штрафній площі гравця, який виконував вкидання, за винятком випадку, коли м'яча рукою торкнувся воротар команди, що захищається; у такому разі призначається вільний удар.

Суперник, який у нечесний спосіб відволікає гравця, що виконує вкидання, або перешкоджає йому (включаючи наближення на відстань менше 2 м (2 ярдів) до місця виконання вкидання), отримує попередження (ЖК) за неспортивну поведінку; якщо вкидання вже було виконано, призначається вільний удар.

За будь-яке інше порушення право на виконання вкидання надається гравцеві команди суперника.

* Див. також «Протокол відліку часу під час вкидання м'яча та удару від воріт» у розділі «Примітки та модифікації».

IFAB
GRASSROOTS
1

IFAB

Правило 16

Удар від воріт

Удар від воріт призначається, коли м'яч повністю перетинає лінію воріт по землі або в повітрі, останнім торкнувшись гравця команди, що атакує, і при цьому гол не був забитий (див. також Правила 8, 10, 13 і 15).

Гол може бути безпосередньо забитий після удару від воріт, але лише у ворота команди суперника; якщо м'яч безпосередньо потрапляє у власні ворота гравця, який виконував удар від воріт, команді суперника призначається кутовий удар.

1. **Процедура**
   • М'яч повинен бути нерухомим і виконується ударом з будь-якої точки площі воріт гравцем команди, що захищається;
   • м'яч входить у гру в момент удару та його очевидного руху;
   • гравці команди суперника повинні перебувати за межами штрафної площі до моменту входження м'яча в гру.

2. **Порушення та дисциплінарні санкції**
   Якщо гравець у нечесний спосіб затягує виконання удару від воріт своєю командою, арбітр подає свисток і сигналізує про початок п'ятисекундного відліку. Арбітр візуально відраховує п'ять секунд піднятою рукою, і якщо до закінчення цих п'яти секунд удар від воріт не виконано, команді суперника призначається кутовий удар.Гравець-порушник отримує попередження (ЖК) лише у випадку, якщо після призначення кутового удару на користь команди суперника він продовжує надмірно затягувати поновлення гри.

   Якщо після того, як м'яч увійшов у гру, гравець, який виконав удар від воріт, торкається м'яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець, призначається вільний удар; якщо ж гравець вчиняє порушення правил гри рукою:

- призначається штрафний удар;
- призначається пенальті, якщо порушення сталося у штрафній площі гравця, який виконував удар від воріт, за винятком випадку, коли цим гравцем є воротар команди, що захищається; у такому разі призначається вільний удар.

Якщо під час виконання удару від воріт будь-які гравці команди суперника перебувають у штрафній площі через те, що не мали часу залишити його, арбітр дозволяє продовжити гру. Якщо суперник, який перебуває у штрафній площі в момент виконання удару від воріт або входить до нього до того, як м'яч увійде в гру, торкається м'яча або вступає в боротьбу за нього до моменту входження м'яча в гру, удар від воріт виконується повторно.

Якщо гравець входить до штрафної площі до того, як м'яч увійде в гру, і вчиняє порушення проти суперника або сам стає потерпілим від порушення з боку суперника, удар від воріт виконується повторно, а порушник може отримати попередження (ЖК) або бути вилученим (ЧК) залежно від характеру порушення.

За будь-яке інше порушення удар від воріт виконується повторно.

* Див. також «Протокол відліку часу під час вкидання м'яча та удару від воріт» у розділі «Примітки та модифікації».

IFAB

IFAB®

Правило 17

Кутовий удар

Кутовий удар призначається, коли:

- м'яч повністю перетинає лінію воріт по землі або в повітрі, останнім торкнувшись гравця команди, що захищається, і при цьому гол не був забитий (див. також Правила 8, 12, 13, 15 і 16);
- арбітр карає:
  • воротаря за контроль м'яча кистю(ями) руки та/або рукою(ами) понад вісім секунд;
  • гравця за затягування виконання удару від воріт своєю командою.

Гол може бути безпосередньо забитий після виконання кутового удару, але лише у ворота команди суперника; якщо м'яч безпосередньо потрапляє у власні ворота гравця, який виконував кутовий удар, команді суперника призначається кутовий удар.

1. **Процедура**
   • М'яч повинен бути встановлений у кутовому секторі, найближчому до точки, де м'яч перетнув лінію воріт, або до місця знаходження воротаря, якщо кутовий удар призначений як покарання;
   • м'яч повинен бути нерухомим і виконується ударом гравця команди, що атакує;
   • м'яч входить у гру в момент удару та його очевидного руху; при цьому він не зобов'язаний залишати межі кутового сектора;
   • кутовий прапорець не повинен переміщуватися;
   • гравці команди суперника повинні перебувати на відстані не менше 9,15 м (10 ярдів) від кутової дуги до моменту входження м'яча в гру.

2. **Порушення та дисциплінарні санкції**
   Якщо після того, як м'яч увійшов у гру, гравець, який виконав кутовий удар, торкається м'яча повторно до того, як його торкнеться інший гравець, призначається вільний удар; якщо ж гравець вчиняє порушення правил гри рукою:

- призначається штрафний удар;
- призначається пенальті, якщо порушення сталося у штрафній площі гравця, який виконував кутовий удар, за винятком випадку, коли цим гравцем є воротар команди, що захищається; у такому разі призначається вільний удар.

Якщо гравець, правильно виконуючи кутовий удар, навмисно спрямовує м'яч у суперника з метою отримати можливість зіграти в м'яч повторно, але при цьому не діє необережно, нерозважливо або із застосуванням надмірної сили, арбітр дозволяє продовжити гру.

За будь-яке інше порушення кутовий удар виконується повторно.

IFAB

IFAB

Відеоасистент арбітра (VAR) протокол

Протокол -принципи, практичні аспекти та процедури

Протокол VAR, наскільки це можливо, відповідає принципам і філософії Правил гри.

Використання відеоасистентів арбітра (VAR) дозволяється лише за умови, що організатор матчу або змагань виконав усі вимоги щодо впровадження системи, викладені в Посібнику VAR (VAR Handbook), та отримав письмовий дозвіл FIFA.

1. Принципи

Використання відеоасистентів арбітра (VAR) у футбольних матчах ґрунтується на низці принципів, які повинні застосовуватися в кожному матчі, де використовується система VAR (за винятком випадків помилково призначених кутових ударів — див. пункт e. у розділі «2. Рішення/епізоди, що підлягають перегляду»).

1. Відеоасистент арбітра (VAR) є офіційною особою матчу, яка має незалежний доступ до відеозапису матчу та може допомагати арбітру лише у випадку «явної та очевидної помилки» (clear and obvious error) або «серйозного пропущеного інциденту» (serious missed incident), пов'язаних із:
   a. голом / відсутністю гола (goal / no goal);
   b. пенальті / відсутністю пенальті (penalty / no penalty);
   c. червона картка (ЧК) (включаючи явно помилкове друге попередження (ЖК));
   d. помилковим встановленням особи порушника (mistaken identity) (коли арбітр виносить попередження або вилучає не того гравця).
2. Арбітр завжди повинен приймати рішення самостійно, тобто арбітру не дозволяється залишати епізод без рішення з подальшим використанням VAR для його прийняття; водночас рішення дозволити продовжити гру після ймовірного порушення може бути переглянуте за допомогою VAR.
3. Початкове рішення арбітра не змінюється, якщо тільки відеоперегляд чітко не доводить, що це рішення було «явною та очевидною помилкою» (clear and obvious error).

4. Лише арбітр може ініціювати «перегляд» (review); VAR (та інші офіційні особи матчу) можуть лише рекомендувати арбітру провести «перегляд».
5. Остаточне рішення завжди приймає арбітр — або на підставі інформації, отриманої від VAR, або після проведення ним «перегляду на полі» (On-Field Review, OFR).
6. Для процедури перегляду не встановлюється жодних часових обмежень, оскільки точність рішення є важливішою за швидкість його прийняття.
7. Гравцям та офіційним представникам команд забороняється оточувати арбітра або намагатися впливати на нього під час перегляду рішення, на сам процес перегляду чи на остаточне рішення.
8. Під час процедури перегляду арбітр повинен залишатися «видимим» для забезпечення прозорості процесу.
9. Якщо після інциденту гра була продовжена, а потім цей інцидент переглядається, будь-які дисциплінарні санкції, застосовані або такі, що мали бути застосовані в період після інциденту, не скасовуються, навіть якщо початкове рішення буде змінено (за винятком попередження (ЖК) або вилучення (ЧК), пов'язаних із зупинкою чи зривом перспективної атаки або зриву очевидної гольової можливості для взяття воріт (ЗОГМ).
10. Якщо гра була зупинена та поновлена, арбітр не має права проводити «перегляд», за винятком випадків помилкового встановлення особи порушника (mistaken identity) або можливого порушення, що тягне за собою вилучення (ЧК), пов'язаного з жорстокою поведінкою (violent conduct), плюванням, кусанням або вкрай образливими, принизливими та/або нецензурними діями.
11. Період гри до та після інциденту, який може бути переглянутий, визначається Правилами гри та Протоколом VAR.
12. Оскільки VAR автоматично здійснює «перевірку» (check) кожної відповідної ситуації або рішення, тренерам і гравцям немає потреби вимагати проведення «перегляду» (review).

2. **Рішення/інциденти, що підлягають перегляду**

Арбітр може отримувати допомогу від VAR лише щодо п'яти категорій рішень/інцидентів. У всіх таких випадках VAR використовується лише після того, як арбітр уже прийняв (перше/початкове) рішення (у тому числі рішення дозволити продовжити гру), або якщо серйозний інцидент був пропущений чи не був помічений офіційними особами матчу.

Початкове рішення арбітра не змінюється, якщо лише не було допущено «явної та очевидної помилки» (clear and obvious error) (це також стосується будь-якого рішення, прийнятого арбітром на підставі інформації, отриманої від іншої офіційної особи матчу, наприклад щодо положення «поза грою»).

Категоріями рішень/інцидентів, які можуть бути переглянуті у випадку потенційної «явної та очевидної помилки» (clear and obvious error) або «серйозного пропущеного інциденту» (serious missed incident), є:

a. Гол / відсутність гола (Goal / No Goal)
VAR може втручатися у випадках, пов'язаних із такими аспектами:
• порушенням з боку команди, що атакує, у фазі розвитку атаки або безпосередньо під час забиття гола (гра рукою, порушення Правил, положення «поза грою» тощо);
• виходом м'яча за межі поля для гри до моменту забиття гола;
• рішеннями щодо зарахування або незарахування гола (goal / no goal decisions);
• порушенням з боку воротаря та/або гравця, який виконує пенальті, під час виконання пенальті, або порушенням вимог щодо розташування гравців (encroachment) з боку атакувального чи захисного гравця, який безпосередньо бере участь у подальшому епізоді, якщо після виконання пенальті м'яч відскакує від стійки воріт, поперечини або воротаря.

b. Пенальті / відсутність пенальті (Penalty Kick / No Penalty Kick)
• порушенням з боку команди, що атакує, у фазі розвитку атаки, яка призвела до епізоду з пенальті (гра рукою, порушення Правил, положення «поза грою» тощо);
• виходом м'яча за межі поля для гри до виникнення інциденту;
• визначенням місця вчинення порушення (всередині чи за межами штрафного майданчика);
• помилковим призначенням пенальті;
• непризначенням пенальті за порушення, яке мало бути покаране.

c. Червоні картки (Red Cards)
• ЗОГМ — позбавлення гола або зрив очевидної гольової можливості для взяття воріт (Denying an Obvious Goal-Scoring Opportunity), зокрема щодо місця вчинення порушення та розташування інших гравців;
• серйозне порушення Правил (serious foul play) (або випадок, коли арбітру необхідно визначити, чи було єдиноборство нерозважливим (reckless challenge) чи таким, що тягне за собою вилучення);
• жорстока поведінка (violent conduct), кусання або плювання в іншу особу;
• використання образливих, принизливих або нецензурних дій (offensive, insulting or abusive action(s));
• явно помилкове друге попередження (ЖК), що призвело до вилучення (clearly incorrect second caution).

d. Помилкове встановлення особи порушника (Mistaken Identity) (червона або жовта картка)
Якщо арбітр карає порушення, але очевидно помилково ідентифікує гравця, який його вчинив, перегляду підлягає виключно особа порушника.

e. Помилково призначений кутовий удар
Явно помилково призначений кутовий удар може бути переглянутий, якщо рішення може бути змінене негайно і без затримки поновлення гри (за рішенням організатора змагань — опціональна можливість змагань).

3. **Практичні аспекти**

Використання VAR під час матчу передбачає такі практичні організаційні положення:

• VAR спостерігає за матчем у кімнаті відеоопераций (площі оператора повторів, ПОП) за допомогою одного або кількох асистентів відеоасистента арбітра (Assistant VAR, AVAR);

• залежно від кількості доступних камер та інших обставин, може бути призначено більше одного AVAR, а також одного чи кількох операторів повторів (Replay Operators, ОП);

• лише уповноваженим особам дозволяється входити до кімнати відеоопераций (VOR) або підтримувати зв'язок із VAR, AVAR чи ОП під час матчу;

• VAR має незалежний доступ до телевізійного відеосигналу та самостійно керує повторним відтворенням відеоматеріалів;

• VAR підключений до системи зв'язку, яку використовують офіційні особи матчу, і може чути все, що вони говорять; при цьому VAR може звертатися до арбітра лише шляхом натискання кнопки (щоб арбітра не відволікали розмови, які ведуться у ПОП);

• якщо VAR зайнятий проведенням «перевірки» (check) або «перегляду» (review), AVAR може спілкуватися з арбітром, особливо якщо гру необхідно зупинити або якщо потрібно не допустити поновлення гри;

• якщо арбітр вирішує переглянути відеоповтор, VAR обирає найкращий ракурс і швидкість відтворення; арбітр може вимагати показу інших або додаткових ракурсів та/або іншої швидкості відтворення.

4. **Процедури**

Початкове рішення (Original Decision)

- Арбітр та інші офіційні особи матчу завжди повинні приймати початкове рішення (включаючи застосування дисциплінарних санкцій) так, ніби система VAR не використовується (за винятком випадків, коли інцидент був повністю пропущений (missed incident)).
- Арбітру та іншим офіційним особам матчу не дозволяється залишати епізод без рішення (no decision), оскільки це призведе до слабкого або нерішучого суддівства, надмірної кількості переглядів (reviews) та суттєвих проблем у разі технічної несправності системи.
- Арбітр є єдиною особою, яка може прийняти остаточне рішення; VAR має такий самий статус, як і інші офіційні особи матчу, і може лише допомагати арбітру.
- Затримка із сигналом прапорцем або свистком щодо порушення допускається лише в очевидній атакувальній ситуації, коли гравець ось-ось заб'є гол або має явну можливість для входу до штрафної площі суперника чи в її напрямку.

- Якщо асистент арбітра відкладає подачу сигналу прапорцем про порушення, він повинен підняти прапорець, якщо команда, що атакує, забиває гол, отримує право на виконання пенальті, отримує право на виконання штрафного/вільного удару, кутового удару або вкидання м'яча, зберігає володіння м'ячем після завершення початкової атаки. В усіх інших ситуаціях асистент арбітра повинен самостійно вирішити, чи подавати сигнал прапорцем, залежно від обставин гри та вимог конкретного матчу.

Перевірка

- VAR автоматично здійснює «перевірку» (check) відеозапису з телевізійних камер щодо кожного потенційного або фактичного рішення/інциденту, пов'язаного з голом, пенальті, прямою червоною карткою або помилковим встановленням особи порушника, використовуючи різні ракурси камер і швидкості відтворення.
- VAR може переглядати відеозапис у звичайній швидкості та/або в уповільненому повторі. Проте, як правило, уповільнені повтори повинні використовуватися лише для встановлення фактів, наприклад: місця вчинення порушення або розташування гравця, точки контакту під час фізичних порушень або гри рукою, виходу м'яча за межі поля для гри (включаючи визначення гола / відсутності гола). Звичайна швидкість повинна використовуватися для оцінки «інтенсивності» порушення або для визначення того, чи мало місце порушення правил гри рукою.
- Якщо перевірка не виявляє «явної та очевидної помилки» (clear and obvious error) або «серйозного пропущеного інциденту» (serious missed incident), VAR зазвичай не має потреби зв'язуватися з арбітром — це так звана «тиха перевірка» (silent check). Проте іноді підтвердження від VAR того, що явної та очевидної помилки або серйозного пропущеного інциденту не було, допомагає арбітру чи асистенту арбітра ефективніше контролювати гравців і перебіг матчу.
- Якщо для проведення перевірки необхідно затримати поновлення гри, арбітр сигналізує про це, чітко притискаючи палець до навушника (гарнітури) та витягуючи іншу руку вперед. Цей сигнал повинен зберігатися до завершення перевірки, оскільки він означає, що арбітр отримує інформацію (від VAR або іншої офіційної особи матчу).
- Якщо перевірка вказує на ймовірну «явну та очевидну помилку» або «серйозний пропущений інцидент», VAR повідомляє про це арбітра, після чого арбітр вирішує, чи ініціювати «перегляд» (review).

Перегляд

- Арбітр може ініціювати «перегляд» (review) у разі потенційної «явної та очевидної помилки» (clear and obvious error) або «серйозного пропущеного інциденту» (serious missed incident), коли:
  - VAR (або інша офіційна особа матчу) рекомендує провести «перегляд»;
  - арбітр підозрює, що було пропущено щось суттєве.
  - Якщо гру вже зупинено, арбітр затримує її поновлення.
  - Якщо гру ще не зупинено, арбітр зупиняє її, коли м'яч опиниться в нейтральній зоні або нейтральній ігровій ситуації (зазвичай коли жодна з команд не проводить атаку), та подає «телевізійний сигнал» (TV signal).
    - VAR описує арбітру те, що видно на відеоповторі(ах), після чого арбітр:
      - подає телевізійний сигнал (якщо він ще не був поданий) і прямує до площі перегляду арбітром (ППА) для перегляду відеоповтору перегляд на полі (ПНП) перед прийняттям остаточного рішення.
    - Інші офіційні особи матчу не переглядають відеозапис, якщо лише у виняткових випадках арбітр не попросить їх про це;
      або
    - приймає остаточне рішення на підставі власного сприйняття епізоду, інформації від VAR та, за потреби, інформації від інших офіційних осіб матчу перегляд лише за допомогою VAR (VAR-only review).
- Після завершення будь-якої з процедур перегляду арбітр повинен подати «телевізійний сигнал», а відразу після цього — показати остаточне рішення.
- Для суб'єктивних рішень, наприклад, оцінки інтенсивності порушення, визначення впливу гравця в положенні «поза грою» на гру, оцінки обставин гри рукою, доцільним є «перегляд на полі» (ПНП).
- Для фактичних рішень, наприклад, місця вчинення порушення або розташування гравця (поза грою), точки контакту під час гри рукою або порушення, визначення, чи було порушення всередині або за межами штрафної площі, визначення виходу м'яча за межі поля для гри, зазвичай доцільним є «перегляд лише за допомогою VAR» (VAR-only review), однак «перегляд на полі» (ПНП) також може використовуватися щодо фактичного рішення, якщо це допоможе керувати поведінкою гравців, перебігом матчу або зробить рішення більш зрозумілим і прийнятним (наприклад, у випадку ключового рішення, яке визначає результат матчу наприкінці гри).
- Арбітр може вимагати показу різних ракурсів камер і різної швидкості відтворення, однак, як правило, уповільнені повтори повинні використовуватися лише для встановлення фактів, таких як, місце порушення або розташування гравця, точка контакту під час фізичних порушень або гри рукою, вихід м'яча за межі поля для гри тощо.

для оцінки «інтенсивності» порушення або для визначення того, чи мало місце порушення правил гри рукою, слід використовувати відеоповтор у звичайній швидкості.

- Для рішень/інцидентів, пов'язаних із голом, пенальті / відсутністю пенальті та вилученням за позбавлення очевидної гольової можливості для взяття воріт (ЗОГМ), може виникнути необхідність переглянути фазу атаки, яка безпосередньо передувала відповідному рішенню або інциденту; це також може включати перевірку того, яким чином команда, що атакує, заволоділа м'ячем під час гри.
- Правила гри не дозволяють змінювати рішення щодо поновлення гри (кутовий удар, вкидання м'яча тощо) після того, як гру вже поновлено, тому такі рішення не можуть бути переглянуті за допомогою VAR.
- Якщо гру було зупинено та поновлено, арбітр може провести «перегляд» (review) і застосувати відповідну дисциплінарну санкцію лише у випадку помилкового встановлення особи порушника (mistaken identity) або щодо можливого порушення, що тягне за собою вилучення (ЧК), пов'язаного з жорстокою поведінкою (violent conduct), плюванням, кусанням або вкрай образливими, принизливими та/або нецензурними діями.
- Процедура перегляду повинна бути завершена настільки оперативно, наскільки це можливо, однак правильність остаточного рішення має більшу важливість, ніж швидкість його прийняття. Саме тому, а також через те, що окремі ситуації можуть бути складними та включати декілька рішень/інцидентів, які підлягають перегляду, для процедури перегляду не встановлюється максимальний часовий ліміт.

Кінцеве рішення

- Після завершення процедури перегляду арбітр повинен подати «телевізійний сигнал» (TV signal) та повідомити остаточне рішення; змагання також можуть запроваджувати систему, за якою арбітр публічно пояснює та оголошує рішення після VAR-перегляду (review) або тривалої VAR-перевірки (check), відповідно до настанов FIFA та Посібника VAR (VAR Handbook).
- Після цього арбітр застосовує, змінює або скасовує дисциплінарні санкції (за потреби) та поновлює гру відповідно до Правил гри.

Гравці, запасні гравці та офіційні представники команд

- Оскільки VAR автоматично здійснює «перевірку» (check) кожної відповідної ситуації або інциденту, тренерам і гравцям немає потреби вимагати проведення «перевірки» (check) чи «перегляду» (review).
- Гравці, запасні гравці та офіційні представники команд не повинні намагатися впливати на процес перегляду або втручатися в нього, у тому числі під час оголошення остаточного рішення.
- Під час процедури перегляду гравці повинні залишатися на полі для гри; запасні гравці та офіційні представники команд повинні залишатися за межами поля для гри.

- Гравець, запасний гравець, замінений гравець або офіційний представник команди, які надмірно демонструють «телевізійний сигнал» (TV signal) або входять до зони перегляду арбітром (ПНП), повинні отримати попередження (ЖК).
- Гравець, запасний гравець, замінений гравець або офіційний представник команди, які входять до кімнати відеоопераций (ПОП), підлягають вилученню (ЧК).

Дійсність матчу (Match Validity)

У принципі, матч не визнається недійсним через:

- збій(ї) в роботі технології VAR (так само, як і у випадку з технологією визначення взяття воріт (Goal Line Technology, GLT));
- помилкове(і) рішення, пов'язане(і) з використанням VAR (оскільки VAR є офіційною особою матчу);
- рішення не проводити перегляд (review) певного інциденту;
- проведення перегляду (review) ситуації або рішення, які не підлягають перегляду відповідно до Протоколу VAR.

Непрацездатність VAR, AVAR або оператора повторів

У Правилі 6 — «Інші офіційні особи матчу» зазначено:

«Регламент змагань повинен чітко визначати, хто замінює офіційну особу матчу, яка не може розпочати або продовжити виконання своїх обов'язків, а також будь-які пов'язані з цим зміни».

У матчах, де використовується система VAR, це положення також застосовується до операторів повторів (ОП).

- VAR, AVAR або оператор повторів, який не може розпочати виконання своїх обов'язків або продовжувати їх виконання, може бути замінений лише особою, яка має відповідну кваліфікацію для цієї ролі.
- Якщо неможливо знайти кваліфіковану заміну для VAR або оператора повторів*, матч повинен бути проведений або продовжений без використання системи VAR.
- Якщо неможливо знайти кваліфіковану заміну для AVAR*, матч повинен бути проведений або продовжений без використання системи VAR, за винятком випадків, коли за особливих обставин обидві команди письмово погоджуються на проведення або продовження матчу лише з VAR та оператором повторів.

** Це положення не застосовується у випадках, коли призначено більше одного AVAR або більше одного оператора повторів (ОП).*

IFAB
adidas

IFAB®

Програма якості FIFA

Програма якості FIFA

Програма якості FIFA встановлює критерії, що ґрунтуються на обґрунтованих наукових дослідженнях, для продукції, ігрових поверхонь та технологій, які використовуються у футболі.

Окрім обов'язкових вимог до якості в окремих сферах застосування, в інших сферах надаються уніфіковані рекомендації, на основі яких організатори змагань можуть додатково визначати власні регламентні вимоги.

Незалежні випробувальні інститути перевіряють функціональність продукції, ігрових поверхонь і технологій відповідно до вимог відповідного стандарту. Інститути, що проводять такі випробування, повинні бути схвалені FIFA.

Наведені нижче знаки якості підтверджують, що відповідна продукція, ігрові поверхні або технології були випробувані та сертифіковані відповідно до чинних вимог:

FIFA Basic*
Вимоги до випробувань у межах цього стандарту розроблені для визначення продукції, яка відповідає базовим критеріям ефективності, точності, безпеки та довговічності для використання у футболі.

Основна увага приділяється встановленню мінімальних стандартів, водночас забезпечуючи доступну вартість використання такої продукції на всіх рівнях футбольної гри.

FIFA Quality
Вимоги до випробувань у межах стандарту FIFA Quality більше зосереджені на довговічності та безпеці продукції, ігрових поверхонь і технологій, ніж стандарт FIFA Basic. Перевіряються базові критерії ефективності та точності, однак основна увага приділяється забезпеченню можливості інтенсивного та тривалого використання.

FIFA Quality Pro

Основний акцент вимог до випробувань у межах стандарту FIFA Quality Pro робиться на першокласних показниках ефективності, точності та безпеки. Продукція, ігрові поверхні та технології, що мають цей знак якості, розроблені для забезпечення оптимальних експлуатаційних характеристик і використання на найвищому рівні футбольних змагань.

Для отримання додаткової інформації про Програму якості FIFA (FIFA Quality Programme), окремі стандарти, а також сертифіковану продукцію, ігрові поверхні та технології, відвідайте:
https://www.fifa.com/technical/football-technology.

** Стандарт FIFA Basic замінює стандарт International Match Standard (IMS). Футбольні м'ячі та ігрові поверхні, випробувані відповідно до цього попереднього стандарту, залишаються дозволеними до використання до закінчення строку дії їхньої сертифікації..*

IFAB
FIFA CLUB WORLD CUP 2025
Bank of America
Lowe's
Atrium Health

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

Правила гри

2026/27

Короткий огляд змін до Правил гри

Правило 3 – **Гравці**

- Кількість замін, які можуть бути використані в товариських матчах між національними збірними категорії «А», збільшено до восьми, або до одинадцяти, якщо обидві команди погодяться на це та заздалегідь повідомлять арбітра; при цьому зберігається обмеження — не більше трьох можливостей для проведення замін кожною командою.
- Встановлено десятисекундний ліміт часу для залишення поля для гри гравцем, якого замінюють. Якщо цей ліміт перевищено, запасний гравець не може вийти на поле до першої зупинки гри після спливу однієї хвилини.
- Попереднє повідомлення (Advance Notice):
  Протокол «Лише капітан» (Only the Captain) стане обов'язковим для всіх змагань починаючи з 1 липня 2027 року.

Правило 4 — Екіпірування гравців

- Аксесуари дозволяються за умови, що вони не є небезпечними та надійно й безпечно закріплені або закриті.

Правило 5 – **Арбітр**

- Змаганням дозволяється використовувати технології для допомоги арбітру у прийнятті або зміні рішень щодо протоколу відеоасистента арбітра (VAR); визначення, чи перебуває м'яч у грі або поза грою (включаючи технологію визначення взяття воріт (Goal Line Technology, GLT)); положення «поза грою» (включаючи напівавтоматизовану технологію визначення поза грою (Semi-Automated Offside Technology, SAOT).
- Уточнено, що принцип переваги може застосовуватися у випадку неправильного виконання поновлення гри, якщо м'яч уже увійшов у гру.
- За винятком окремо визначених випадків, гравці, які отримали огляд або медичну допомогу на полі для гри, або через травму яких гру було зупинено, повинні залишити поле для гри та залишатися за його межами протягом однієї хвилини після поновлення гри.
- VAR може переглядати:
  • помилкове вилучення (ЧК), яке стало наслідком явно неправильно винесеного другого попередження (ЖК).

- VAR може переглядати випадки, коли гравцю помилково показано червону або жовту картку, тоді як порушення було вчинене іншим гравцем будь-якої з команд.
- VAR може переглядати помилково призначений кутовий удар, якщо рішення може бути змінене негайно та без затримки поновлення гри (за умови, що така можливість передбачена регламентом відповідного змагання).

- Організатори змагань мають право забезпечувати арбітрів, асистентів арбітра та четвертих арбітрів натільними камерами (body cameras).
- Аксесуари дозволяються за умови, що вони не є небезпечними.

Правило 6 — Інші офіційні особи матчу

- Доповнення до переліку інцидентів, що підлягають перегляду VAR

Правило 8 — Початок і поновлення гри

- Текст щодо спірного м'яча (dropped ball) змінено для уточнення, що команда, яка «отримала б володіння м'ячем», також включає команду, яка мала б право на поновлення гри в ситуаціях, коли м'яч мав вийти за межі поля для гри. У випадках втручання офіційної особи матчу або сторонньої особи (outside agent) спірний м'яч виконується з місця, де відбулося таке втручання.

Правило 10 — Визначення результату матчу

- Підтверджено положення циркуляра № 31 щодо випадкового подвійного дотику до м'яча під час виконання пенальті (у тому числі під час серії післяматчевих ударів з пенальті).
- Скасовано автоматичне попередження (ЖК) для гравця, який виконує пенальті, якщо він і воротар одночасно вчиняють порушення під час виконання пенальті.

Правило 12 – **Фоли та Неналежна поведінка**

- Попередження (ЖК) не виноситься за порушення, пов'язане з позбавленням очевидної гольової можливості для взяття воріт (DOGSO), якщо арбітр застосовує принцип переваги і в результаті цього команда, проти якої було вчинено порушення, забиває гол.
- • До переліку критеріїв, які необхідно враховувати під час оцінки позбавлення гола або очевидної гольової можливості для взяття воріт (DOGSO), додано посилання на гравців, що атакують (attackers).

Правило 14 – **Пенальті**

- Підтверджено положення циркуляра № 31 щодо випадкового подвійного дотику до м'яча під час виконання пенальті.
- Скасовано автоматичне попередження (ЖК) для гравця, який виконує пенальті, якщо він і воротар одночасно вчиняють порушення під час виконання пенальті.

Правило 15 – **Вкидання**

- Запроваджено використання візуального п’ятисекундного відліку арбітром у випадках, коли гравець або команда затягує виконання вкидання м’яча. Якщо після закінчення встановленого часу вкидання не виконано, право на виконання вкидання надається команді суперника.

Правило 16 – **Удар від воріт**

- Запроваджено використання візуального п’ятисекундного відліку арбітром у випадках, коли гравець або команда затягує виконання удару від воріт. Якщо після закінчення встановленого часу удар від воріт не виконано, команді суперника призначається кутовий удар.

Відеоасистент арбітра (VAR) **протокол**

- Перегляду за допомогою VAR підлягають випадки червоної картки (ЧК), що стали наслідком явно помилкового другого попередження (ЖК).
- Перегляду за допомогою VAR підлягають випадки помилкового встановлення особи порушника, коли гравцеві показано жовту або червону картку, а порушення, за яке вона була показана, фактично вчинив інший гравець будь-якої з команд.
- Організатори змагань можуть передбачити можливість перегляду за допомогою VAR помилково призначених кутових ударів, якщо таке рішення може бути виправлене негайно та без затримки поновлення гри.

Детальний опис усіх змін до Правил гри

Нижче наведено зміни до Правил гри на сезон 2026/27. Для кожної зміни наведено змінене або доповнене формулювання разом із попереднім формулюванням (за необхідності), а також пояснення цієї зміни.

Ключ

Основні зміни в правилах підкреслено жовтим кольором та виділено на полях. Редакційні зміни підкреслено.

ЖК = жовта картка (попередження); ЧК = червона картка (вилучення).

Правило 3 – Гравці (p. 60)
2. **Кількість замін**
Виправлений текст
Інші матчі У матчах національних збірних категорії «А» до складу команди може бути включено не більше п'ятнадцяти запасних гравців, з яких можна задіяти не більше ~~шести~~ восьми, за винятком випадків, коли обидві команди домовляються про збільшення їхньої кількості до одинадцяти; у такому разі про це необхідно повідомити арбітра до початку матчу. Застосовуються обмеження та процедури, встановлені щодо заміни гравців у офіційних змаганнях.
Пояснення
Відтепер командам дозволено замінювати вісім визначених гравців у товариських матчах міжнародних збірних категорії «А», за винятком випадків, коли обидві команди домовляться про більшу кількість замін — максимум до одинадцяти; кожна команда матиме право лише на три можливості для замін.

Правило 3 – Гравці (p. 61)

3. **Процедура заміни**

Доданий текст

(...)
Щоб замінити гравця на запасного, необхідно дотримуватися «Протоколу про обмеження за часом заміни», викладеного в розділі «Примітки та зміни», а також наступних вимог:

- перед будь-якою заміною необхідно повідомити про це арбітра
- гравець, якого замінюють:
    - отримує дозвіл арбітра на те, щоб залишити ігрове поле, якщо він ще не перебуває поза полем, і повинен вийти через найближчу точку на обмежувальній лінії, якщо тільки арбітр не вкаже, що гравець може вийти безпосередньо та негайно на лінії середини поля або в іншому місці
      (наприклад, з міркувань безпеки або через травму)
    - повинен покинути ігрове поле протягом десяти секунд після того, як буде показана табличка із заміною або, за відсутності таблички, після сигналу арбітра про проведення заміни, за винятком випадків, коли це неможливо через міркування безпеки або травму
    - повинен негайно піти до технічної площі або роздягальні і більше не брати участь у матчі, за винятком випадків, коли дозволено зворотні заміни

Якщо під час однієї зупинки гри відбувається декілька замін, усі гравці, яких замінюють, повинні покинути ігрове поле протягом десяти секунд після того, як було показано останню заміну.

Правило 3 – Гравці (p. 63)

5. **Порушення і санкції**

Доданий текст

(...)

За винятком випадків, коли залишити ігрове поле протягом десяти секунд неможливо з міркувань безпеки або через травму, якщо гравець, якого замінюють не залишив ігрове поле протягом встановлених десяти секунд:

- гравець, якого замінюють, все одно повинен покинути ігрове поле; йому виноситься попередження лише в тому випадку, якщо він надмірно затримує поновлення гри на строк, що перевищує десять секунд
- запасний гравець ще не може вийти на поле
- гра поновлюється
- заміну не можна скасувати, а також не можна замінити її іншим запасним
- запасний може вийти на поле лише з дозволу арбітра під час першої зупинки гри, що настає через хвилину після її поновлення за будь-які інші порушення:
- (...)

Пояснення

Щоб уникнути затягування часу, гравець, якого замінюють, повинен покинути ігрове поле протягом десяти секунд після того, як буде показано табло заміни або, за відсутності табло, після сигналу арбітра про проведення заміни. Якщо гравець не залишив ігрове поле протягом цих десяти секунд, він все одно повинен залишити поле, але запасний гравець не може вийти на ігрове поле до першої зупинки гри, що відбудеться через одну хвилину (за фактичним часом) після поновлення гри.

Правило 4 – Екіпірування гравців (p. 67)

1. Безпека

Змінений текст

Гравець не повинен використовувати обладнання або одяг носити будь-що, що становить небезпеку.

~~Усі прикраси (намиста, каблучки, браслети, сережки, шкіряні ремінці, гумові ремінці тощо) заборонені, їх необхідно зняти. Не дозволяється закривати прикраси скотчем~~. Дозволено використовувати аксесуари, за умови що вони не становлять небезпеки та надійно закриті. Небезпечні предмети необхідно прибрати; їх не можна заклеювати скотчем або закривати.

Гравців необхідно перевіряти перед початком матчу, а запасних гравців — перед виходом на поле. Якщо гравець носить або використовує недозволене/небезпечне екіпірування або ~~прикраси~~ аксесуари, арбітр повинен зобов'язати його:

- (...)

Пояснення

Використання терміна «прикраси» може викликати плутанину, оскільки деякі з перелічених предметів не є прикрасами. Заборона на прикраси спричинила конфлікти та застосовувалася непослідовно. Крім того, вона не враховувала культурні, релігійні, медичні та особисті причини носіння певних предметів. Основна увага приділяється безпечним предметам, які дозволяються за умови їх надійного приховування (див. також Правило 5 — «Арбітр»), тоді як небезпечні предмети залишаються забороненими.

Правило 5 – Арбітр (p. 73)

2. **Рішення арбітра**

Доданий текст

Рішення приймаються на власний розсуд арбітра (...) у відповідності до Правил гри.
Під час змагань можуть застосовуватися технології, що допомагають арбітру приймати або змінювати рішення щодо:

- Протоколу VAR
- м'яча у грі та вихід його з гри, у тому числі за допомогою технології визначення перетину лінії воріт (GLT)
- поза грою, у тому числі за допомогою напівавтоматичної технології визначення поза грою (SAOT)

Рішення арбітра щодо фактів, пов'язаних з грою, (...)

Пояснення

Включення до Правила 5 положення про можливість використання технологій (у тому числі відеоповторів) під час змагань, заборонити будь-яке неофіційне використання таких технологій арбітрами.

Правило 5 – Арбітр (p. 74)

3. **Повноваження та обов'язки**

Змінений текст

Перевага

- дозволяє продовжувати гру, коли відбувається порушення або неправильно виконано поновлення гри, а м'яч перебуває в грі, і команда-суперник, яка ~~не порушила правила~~, отримає перевагу; а також карає за порушення або призначає повторне виконання, якщо очікувана перевага не реалізується в цей момент або протягом декількох секунд

Пояснення

Підтвердження того, що арбітр може застосувати перевагу, якщо команда неправильно виконує поновлення гри (штрафний/вільний удар, вкидання з ауту тощо) і м'яч переходить у володіння суперників.

Правило 5 – Арбітр (p. 75, 76)

3. **Повноваження та обов'язки**

Змінений текст

Арбітр:

(...)

Травми

- дозволяє продовжувати гру, поки м'яч не вийде з гри, якщо гравець отримав лише незначну травму
- зупиняє гру лише у випадку серйозної травми гравця та забезпечує його евакуацію з поля. Травмованому гравцеві заборонено надавати медичну допомогу на ігровому полі, і якщо травма призвела до зупинки гри або затримки її поновлення, травмований гравець повинен покинути ігрове поле і може повернутися на нього лише через хвилину після поновлення гри;* якщо м'яч перебуває в грі, повернення має відбуватися з бокової лінії, але якщо м'яч перебуває не у грі, це можна зробити з будь-якої обмежувальної лінії. ~~Винятки~~ Єдиними винятками з вимоги покинути ігрове поле під час та/або після надання медичної допомоги є ~~лише~~ такі випадки:
  - воротар отримав травму
  - (...)
  - гравець отримав травму внаслідок фізичного порушення, за яке суперник отримав попередження або був вилучений з поля (наприклад, нерозважливий або грубий фол), ~~за умови, що огляд/надання медичної допомоги було проведено швидко~~
- (...)

*Див. «Протокол лікування та обстеження поза полем» у розділі «Примітки та зміни»

Пояснення

- Травмований гравець, якому надають медичну допомогу або проводять огляд на ігровому полі, або який спричиняє зупинку гри, повинен покинути ігрове поле і залишатися поза ним протягом однієї хвилини (за фактичним часом) після поновлення гри. Арбітр може дозволити гравцеві повернутися на поле, коли м'яч знаходиться в грі. Протокол, що детально описує порядок таких дій, наведено в розділі «Примітки та зміни».
- Якщо травма є наслідком фізичного порушення, що карається жовтою або червоною карткою, гравець може залишитися на полі після огляду/надання медичної допомоги, навіть якщо ці процедури не завершилися швидко.

Правило 5 – Арбітр (p. 77)

4. **Відеоасистент арбітра (VAR)**

Змінений текст

(…)

Арбітру може допомагати відеоасистент арбітра (VAR) лише у разі «явної та очевидної помилки» або «серйозного пропущеного інциденту» стосовно:

- гол/не гол
- пенальті/ немає пенальті
- ~~пряма~~ червона картка (~~не~~ включаючи явно помилкове друге попередження)
- помилка в ідентифікації, коли арбітр попереджає або вилучає не того гравця ~~команди-порушника~~
- явно помилково призначений кутовий удар, якщо це рішення можна змінити негайно і без затримки поновлення гри (опція змагань)

Пояснення

Включення епізодів, що підлягають перегляду за допомогою VAR, відповідно до зміненого протоколу VAR.

Правило 5 – Арбітр (p. 78)

5. **Обладнання арбітра**

Змінений текст

Інше спорядження

Арбітрам може бути дозволено використовувати:

- (…)
- Натільні камери, якщо організатор змагань надає камери, контролює відеозаписи та дотримується відповідних інструкцій. Камери можуть бути оснащені мікрофонами, які не можна використовувати для трансляції спілкування з відеоасистентом арбітра (VAR). Відео - та аудіозаписи можуть використовуватися відповідними органами для вирішення дисциплінарних питань.

Арбітрам та іншим офіційним особам, які перебувають на полі, заборонено ~~носити прикраси або~~ використовувати будь-яке інше електронне обладнання, включаючи камери, за винятком натільних камер, зазначених вище. Носити аксесуари дозволяється, якщо вони не становлять небезпеки.

Пояснення

- Під час змагань арбітри, асистенти арбітра та четверті арбітри можуть носити/використовувати натільні камери, якщо організатор змагань надає ці камери та має повний контроль над записами (щоб уникнути їхнього неофіційного використання арбітрами). Камери можуть бути оснащені мікрофонами, однак спілкування з VAR не може транслюватися. Відповідні органи мають право використовувати аудіозаписи та/або відеозаписи для вирішення дисциплінарних питань.
- Окрім обов'язкового та іншого дозволеного спорядження, арбітри можуть носити аксесуари, за умови, що вони не становлять небезпеки та надійно закріплені.

Правило 6 – Інші офіційні особи матчут (p. 87)

5. **Відео офіційні особи матчу**

Змінений текст

Відеоасистент арбітра (VAR) — це офіційна особа матчу, яка може допомагати арбітру у прийнятті рішення на основі відеоповтору виключно у випадках «явної та очевидної помилки» або «серйозного пропущеного інциденту», що стосуються забитого/не забитого голу, призначення/непризначення пенальті, ~~прямої~~ червоної картки (~~не~~ включаючи явно помилкове друге попередження) або випадків помилкової ідентифікації, коли арбітр попереджає або вилучає не того гравця ~~команди-порушника.~~

Пояснення

Включення епізодів, що підлягають перегляду за допомогою VAR, відповідно до зміненого протоколу VAR.

Правило 8 – Початок та поновлення гри (p. 98)

2. **Спірний м'яч**

Змінений текст

Процедура

- Якщо під час зупинки гри:
  - (...)
  - м'яч, що перебував за межами штрафної площі, арбітр кидає його для одного з гравців команди, яка з~~берегла або~~ отримала б володіння м'ячем (у тому числі після поновлення гри, якби м'яч вийшов за межі поля), якщо це може бути визначено арбітром; в іншому випадку м'яч кидається для одного з гравців команди, яка останньою торкнулася його. М'яч кидається в місці, де гра була зупинена, за винятком випадків, коли він влучив у офіційну особу матчу або сторонню особу; у такому випадку його кидають в місці втручання/контакту
- (...)

Пояснення

- Основний принцип полягає в тому, що м'яч вводиться в гру для тієї команди, яка б зберегла або отримала володіння м'ячем, якби гра не була зупинена; це стосується також команди, яка б виконувала поновлення гри, якби м'яч вийшов за межі поля.
- Якщо гра зупиняється через те, що м'яч торкнувся офіційну особу матчу або сторонню особу, м'яч кидається в місці, де відбувся контакт.

Правило 10 – Визначення результату матчу (p. 106)

3. Пенальті (серія пенальті)

Змінений текст

Процедура

Під час пенальті (серії пенальті)

- (...)
- Удар виконано (...); гравець, який виконував удар, не має права навмисно грати м'ячем вдруге
- Якщо гравець випадково вдарив по м’ячу обома ногами одночасно або м’яч торкнувся його ноги, якою він не бив, негайно після удару:
  - якщо м'яч потрапляє у ворота в результаті удару, удар повторюється
  - якщо м'яч не потрапляє у ворота після удару, удар вважається як нереалізований
- (...)
- ~~Якщо воротар і виконавець удару одночасно порушують правила, удар зараховується як нереалізований, а виконавцю удару виноситься попередження~~

Пояснення

Додано текст, що підтверджує роз’яснення, опубліковане в циркулярі № 31, щодо випадкового подвійного дотику гравцем, який виконує пенальті. Ця зміна також вимагала вилучення згадки про те, що гравець, який виконує пенальті, отримує попередження, якщо він порушує правила одночасно з воротарем.

Правило 12 – Фоли та неналежна поведінка (p. 120)

4. **Дисциплінарні заходи**

Доданий текст

Перевага

Якщо арбітр застосовує перевагу у випадку порушення (...). Однак, якщо порушення позбавило команду-суперника очевидної нагоди забити гол, гравцеві виноситься попередження за неспортивну поведінку, за винятком випадків, коли гол забиває команда, яка не порушила правила, внаслідок застосування переваги; у такому випадку дисциплінарне покарання не застосовується; якщо порушення полягало у перешкоджанні або зупинці перспективної атаки, гравцеві попередження не виноситься.

Пояснення

Якщо арбітр застосовує перевагу після порушення ЗОГМ і в результаті цього атакуюча команда забиває гол, гравець, який скоїв порушення, не отримує попередження і не вилучається з поля.

Правило 12 – Фоли та неналежна поведінка (p. 122)

4. **Дисциплінарні заходи**

Доданий текст

Попередження за неспортивну поведінку

Існують різні обставини, за яких гравця необхідно покарати попередженням за неспортивну поведінку, зокрема якщо гравець:

- (...)
- торкається м'яча рукою, намагаючись завадити голу (незалежно від того, чи ця спроба є успішною), ~~або під час невдалої спроби запобігти голу~~

Пояснення

Попередження не виноситься, якщо арбітр застосовує перевагу у випадку, коли гравець безрезультатно намагався зупинити м'яч рукою (руками) або кистю (кистями).

Правило 12 – Фоли та неналежна поведінка(р. 12 3)

4. Дисциплінарні заходи

Доданий текст

Затримка поновлення гри

Арбітри повинні показувати жовті картки гравцям, які надмірно затримують поновлення гри, зокрема у випадках, передбачених правилами 3, 15 та 16 і відповідними протоколами, або у таких випадках:

- ~~робить вигляд, ніби збирається виконати вкидання з ауту, але раптом передає м'яч своєму партнеру по команді~~
- ~~затримка з виходом з ігрового поля після заміни~~
- ~~надмірне затягування поновлення~~
- удар по м'ячу або його переміщення, а також провокування конфлікту шляхом навмисного дотику до м'яча після того, як арбітр зупинив гру
- виконання штрафного/вільного удару з порушенням позиції, яке змушує виконати повторний удар

Пояснення

Оскільки тепер арбітр має право покарати команду за затягування виконання вкидання м'яча, призначивши його на користь команди-суперника, а також за затягування виконання удару від воріт, призначивши кутовий удар на користь команди-суперника, це вважається достатнім покаранням, якщо дії гравця (гравців), що спричинили затримку, не є надто серйозними.

Правило 12 – Фоли та неналежна поведінка (р. 12 4)

4. Дисциплінарні заходи

Доданий текст

Позбавлення голу або зрив очевидної гольової можливості (ЗОГМ)

(...)

Необхідно врахувати наступне:

- відстань від місця порушення до воріт
- загальний напрямок розвитку гри
- ймовірність збереження або заволодіння м'ячем
- розташування та кількість захисників і нападників

Explanation

Місцезнаходження та кількість нападників враховуються при застосуванні критеріїв ЗОГМ, оскільки це також може допомогти визначити, чи існує очевидна можливість забити гол.

Правило 14 – Пенальті (p. 136, 138)

2. Порушення та санкції

Змінений текст

Якщо до того, як м'яч увійде в гру, трапиться одне з зазначених нижче:

- якщо гравець випадково б'є по м'ячу обома ногами одночасно або м'яч торкається його ноги, якою він не виконував удар, одразу після удару:
  - якщо м'яч потрапляє у ворота в результаті удару, удар повторюється
  - якщо м'яч не потрапляє у ворота після удару, призначається вільний удар
- (...)
- ~~якщо воротар і виконавець удару одночасно порушують правила, виконавцю удару показують жовту картку, а гра поновлюється непрямим вільним ударом на користь команди, що захищається~~

Якщо після того, як було виконано пенальті:

- нападник навмисно торкається м'яча ще раз, перш ніж той торкнувся іншого гравця:
  - призначається вільний удар (або штрафний удар за гру рукою)

Пояснення

Додано текст, що підтверджує роз'яснення, опубліковане в циркулярі № 31, щодо випадкового подвійного дотику гравцем, який виконує пенальті. Ця зміна також вимагала вилучення згадки про те, що гравець, який виконує пенальті, автоматично отримує попередження, якщо він порушує правила одночасно з воротарем.

Правило 15 – Вкидання (p. 141, 142)

Доданий текст

Вкидання призначається команді суперників того гравця, який останнім торкнувся м'яча, якщо м'яч повністю перетинає бокову лінію — як на землі, так і в повітрі — або якщо арбітр карає гравця за затримку виконання вкидання для своєї команди.

(...)

2. Порушення і санкції

Доданий текст

Якщо гравець несправедливо затримує виконання вкидання м'яча для своєї команди, арбітр дає свисток і сигналізує про початок п'ятисекундного відліку. Арбітр візуально відраховує п'ять секунд, піднявши руку, і якщо до закінчення п'яти секунд вкидання не було виконано, право на вкидання надається команді-супернику. Гравцеві, який скоїв порушення, виноситься попередження лише в тому випадку, якщо він надмірно затримує поновлення гри після того, як вкидання було присуджено команді-супернику.*

Якщо після того, як м'яч увійшов у гру, (...)

*Див. «Порядок відліку часу при вкиданні з ауту та ударі від воріт» у розділі

Пояснення

Ця норма була введена з метою уникнення затримок під час виконання вкидання з ауту. Якщо команда навмисно затримує виконання вкидання з ауту, арбітр дає свисток та сигнал про необхідність виконання вкидання, а потім починає візуальний п’ятисекундний відлік. Якщо до закінчення відліку вкидання не було виконано, право на вкидання з ауту отримує команда-суперник.

Правило 16 – Удар від воріт (р. 145, 146)

2. Порушення і санкції

Доданий текст

Якщо гравець несправедливо затримує виконання удару від воріт своєї команди, арбітр дає свисток і сигналізує про початок п'ятисекундного відліку. Арбітр візуально відраховує п'ять секунд, піднявши руку, і якщо до закінчення п'яти секунд удар від воріт не виконано, кутовий удар призначається команді-супернику. Гравцеві, який скоїв порушення, виноситься попередження лише в тому випадку, якщо він надмірно затримує поновлення гри після призначення кутового удару команді-супернику.*

Якщо після того, як м'яч увійшов у гру, (...)

*Див. «Порядок відліку часу при вкиданні з ауту та ударі від воріт» у розділі

Пояснення

Положення, введене з метою уникнення затримок під час виконання удару від воріт. Якщо команда навмисно затримує виконання удару від воріт, арбітр дає свисток та сигнал про необхідність виконання удару від воріт, а потім починає візуальний п'ятисекундний відлік. Якщо до закінчення відліку удар від воріт не виконано, команді-супернику призначається кутовий удар.

Правило 17 – Кутовий удар (р. 149)

Доданий текст

Кутовий удар призначається, коли:

- м'яч повністю перетинає лінію воріт — по землі або в повітрі — після останнього дотику гравця команди, що захищається, і гол не зараховується (див. також правила 8, 12, 13, 15 та 16).
- арбітр призначає покарання:
  - воротар за утримання м'яча рукою (руками) або кистю (кистями) довше ніж вісім секунд
  - гравець за затримку виконання удару від воріт своєї команди

Пояснення

Кутовий удар може бути призначений, коли арбітр карає воротаря за занадто тривале утримання м'яча або команду за затягування виконання удару від воріт.

Відеоасистент арбітра (VAR) протокол (p. 153, 154, 155)

1. Принципи

Змінений текст

Використання системи VAR на футбольних матчах ґрунтується на низці принципів, які повинні дотримуватися під час кожного матчу, де застосовується система VAR (за винятком випадків, коли кутовий удар призначено помилково — див. пункт e) розділу «2. Рішення/епізоди, що підлягають перегляду»).

1. Відеоасистент арбітра (VAR) — це офіційна особа матчу, яка має самостійний доступ до відеозаписів матчу та може надавати допомогу арбітру лише у разі **«явної та очевидної помилки»** або **«серйозного пропущеного інциденту»** стосовно:
    a. **Гол/ немає голу**
    b. **Пенальті/ немає пенальті**
    c. ~~**Прямої червоної**~~ **Червоної картки** (не включаючи явно помилкове друге попередження)
    d. **Помилкова ідентифікація** (коли арбітр показує жовту картку або вилучає з поля не того гравця команди, ~~яка скоїла порушення~~)

(...)

2. Переглянуті рішення/інциденти, ~~що впливають на результат матчу~~

Змінений текст

Арбітр може отримувати допомогу від VAR лише щодо ~~чотирьох~~ п'яти категорій рішень/інцидентів, ~~що можуть змінити хід матчу~~.

(...)

Категорії рішень/інцидентів, які можуть бути переглянуті у разі можливої «явної та очевидної помилки» або «серйозного пропущеного інциденту», є такими:

(...)

c. ~~**Пряма**~~ **Червона картка** ~~**(не друга жовта картка/попередження)**~~

- ЗОГМ (зокрема, положення, в якому було скоєно порушення, та положення інших гравців)
- серйозний ігровий фол (або нерозважливий підкат)
- жорстока поведінка, кусання або плювання в іншу особу
- вживання образливих, принизливих або агресивних висловлювань
- явно помилкова друга жовта картка

d. **Помилкова ідентифікація (червона або жовта картка)**
Якщо арбітр призначає покарання за порушення, але явно помилився щодо особи гравця, який його скоїв, і ~~показує жовту або червону картку не тому гравцеві з команди-порушника~~, переглядати можна лише особу порушника; ~~саме порушення не підлягає перегляду, за винятком випадків, коли воно пов'язане з голом, епізодом, що призвів до пенальті, або прямої червоної картки~~.

e. **Очевидно неправильно призначений кутовий удар, якщо рішення можна змінити негайно і без затримки поновлення гри (опція змагань)**

Пояснення

До рішень/інцидентів, що підлягають перегляду, тепер включено дві поодинокі, але потенційно здатні змінити хід матчу помилки:

- Червона картка, винесена за явно помилкове друге попереджен
- Помилка щодо особи гравця, коли арбітр показує жовту або червону картку, але при цьому явно покарав не того гравця з будь-якої команди за дане порушення; саме порушення не може бути переглянуте, за винятком випадків, пов'язаних із помилкою щодо особи гравця

Крім того, арбітри мають право переглянути рішення про явно неправильно призначений кутовий удар (у тому числі у випадках, коли м'яч вийшов за межі поля через бокову лінію), за умови, що це можна зробити негайно і без затримки поновлення гри. Якщо кутовий удар виконано швидко, рішення змінити не можна.
«Телевізійний сигнал» необхідний, якщо рішення змінюється після отримання інформації від VAR.

IFAB

Редакційні зміни

Правило 5 – Арбітр

2. Рішення арбітра

Змінений текст

(...)
За винятком випадків, передбачених Правилами ~~12.3~~ та 12.4, а також Протоколом VAR, дисциплінарне покарання може бути призначене лише
(...)

Правило 5 – Арбітр (p.77)

4. Відеоасистент арбітра (VAR)

Змінений текст

Використання відеоасистентів арбітрів (VAR) дозволяється лише за умови, що (…) дотримано всіх вимог ~~щодо впровадження, викладених у документах~~ Програми допомоги впровадженні та затвердженні ~~(IAAP) ФІФА~~, зокрема у Посібнику з VAR, а також (…)

Правило 5 – Арбітр (p. 78, 80)

6. Сигнали арбітра

Доданий сигнал

Додано новий сигнал для введення м'яча з ауту.

Вкидання

Змінений сигнал

Зображення пенальті замінено на те, що арбітр дає сигнал свистком.

Пенальті

Змінений сигнал

Зображення щодо кутового удару змінено на те, що арбітр не дає сигнал свистком.

Кутовий удар

Правило 12 – Фоли та неналежна поведінка (p. 121)

4. Дисциплінарні заходи

Доданий текст

Порушення, що караються попередженням

Гравцеві виноситься попередження, якщо він:

- затримує поновлення гри (як зазначено нижче в розділі «Затримка поновлення гри»)
- (...)

Правило 14 – Пенальті (р. 137)

2. Порушення і санкції

Доданий текст

Якщо до того, як м'яч увійде в гру, відбудеться одне з наступного:

(...)

- якщо порушення скоїв гравець, який виконує пенальті, або його партнер по команді:
  - якщо м'яч потрапляє у ворота після удару, удар повторюється
  - якщо м'яч не потрапляє у ворота після удару, арбітр зупиняє гру і поновлює її вільним ударом

(...)

- воротар порушує правила:
  - якщо м'яч потрапляє у ворота в результаті удару, гол зараховується

(...)

- порушення, скоєне партнером по команді воротаря:
  - якщо м'яч потрапляє у ворота після удару, гол зараховується
  - якщо м'яч не потрапляє у ворота після удару, удар повторюється

Правило 14 – Пенальті (р. 138, 139)

3. Підсумкова таблиця

Змінено текст

	Результат пенальті	
	Гол, забитий з пенальті	**М'яч не забито з цього удару**
Порушення правил лише атакуючими гравцями	Вплив: пенальті повторюється Немає впливу: гол	Вплив: вільний удар Немає впливу: удар не повторюється
Порушення може бути вчинене лише захисником (захисниками)	Вплив: гол Немає впливу: гол	Вплив: пенальті повторюється Немає впливу: удар не повторюється

Порушення правил захисником та нападником (нападниками)	Вплив як захисника, так і нападника (нападників): пенальті повторюється Вплив тільки захисника(-ів): гол; Вплив тільки нападника(-ів): пенальті повторюється Немає впливу: гол	Вплив захисника та нападника: пенальті повторюється Вплив тільки захисника (захисників): пенальті повторюється Вплив тільки нападника (нападників): пенальті не повторюється Немає впливу: пенальті не повторюється
Порушення тільки воротаря	Гол	Немає сейву: пенальті не повторюється (якщо тільки на виконавця не було очевидного впливу) Сейв: пенальті повторюється, воротар отримує зауваження; за будь-яке подальше порушення — попередження
Воротар і нападник порушують правила одночасно	~~Вільний удар і попередження виконаю удару~~ Пенальті повторюється, якщо виконавець не скоїв жодного з наведених нижче порушень	~~Вільний удар і попередженн~~я ~~виконаю удар~~у Пенальті повторюється, якщо виконавець не скоїв жодного з наведених нижче порушень
Подвійний дотик виконавця удару	Ненавмисний: пенальті повторюється Навмисний: вільний удар	Ненавмисний: вільний удар; пенальті повторюєтья, якщо одночасно порушення допускає і воротар. Навмисний: вільний удар
М'яч вдарили назад	Вільний удар	Вільний удар
'Заборонені' оманливі рухи	Вільний удар і попередження виконавцю удару	Вільний удар і попередження виконавцю удару
Невизначений виконавець удару	Вільний удар і попередження виконавцю удару	Вільний удар і попередження виконавцю удару
Неспортивна поведінка гравця, який виконує удар	Вільний удар і попередження виконавцю удару	Вільний удар і попередження виконавцю удару

Відеоасистент арбітра (VAR) протокол (p. 153)

Змінений текст

Використання відеоасистентів арбітрів (VAR) дозволяється лише за умови, що (…) ~~дотримано всіх вимог щодо впровадження, викладених у документах Програми сприяння~~ впроваджено та затверджено ~~(IAAP) ФІФА, зокрема~~ у Посібнику з VAR, а також (...)

Словник – Футбольні терміни (p. 196, 197, 202)

Текст зі змінами та доповненнями

Перевага

Арбітр дозволяє продовжити гру, якщо було скоєно порушення або неправильно виконано поновлення гри, а м'яч перебуває в грі, якщо це вигідно команді суперника, ~~яка не скоїла порушення~~

Необережно

Будь-яка дія гравця (зазвичай підкат або боротьба), що свідчить про необережність або неуважність щодо суперника

~~Удари з позначки пенальті~~

~~*Див. «Пенальті (серія пенальті)»*~~

Позиція поновлення

Позиція гравця під час поновлення гри визначається положенням його ніг або будь-якої частини тіла, що торкається землі, за винятком випадків, передбачених Правилом 11 — «Поза грою»; якщо гравець перебуває у повітрі його позиція визначається проекцією положення його ніг, якби вони торкалися землі

Напівавтоматична технологія визначення поза грою (SAOT)

Технологія, яка миттєво надсилає інформацію про поза грою відеоасистенту арбітра (VAR), а у вдосконаленій версії — також безпосередньо асистентам арбітра

IFAB
FIFA
REFEREE
2025

IFAB®

Словник

Глосарій містить слова та терміни/вирази, які потребують додаткового уточнення або пояснення понад те, що наведено в Правилах гри, та/або які не завжди легко перекладаються іншими мовами.

Футбольні організації

IFAB — The International Football Association Board
(Міжнародна рада футбольних асоціацій)

Орган, до складу якого входять чотири британські футбольні асоціації та FIFA, який відповідає за Правила гри в усьому світі. Як правило, зміни до Правил гри можуть бути затверджені лише на Щорічних загальних зборах (Annual General Meeting), які зазвичай проводяться в лютому або березні.

FIFA — Fédération Internationale de Football Association
(Міжнародна федерація футболу)

Керівний орган, відповідальний за футбол у всьому світі.

Конфедерація (Confederation)
Організація, відповідальна за футбол на рівні континенту.
Шість конфедерацій: AFC — Азійська футбольна конфедерація (Азія);
CAF — Конфедерація африканського футболу (Африка);
Concacaf — Конфедерація футболу Північної і Центральної Америки та Карибського басейну;
CONMEBOL — Південноамериканська конфедерація футболу (Південна Америка); OFC — Конфедерація футболу Океанії (Океанія);
UEFA — Союз європейських футбольних асоціацій (Європа).

Футбольні терміни

А

Перервати матч
(Abandon)
Достроково завершити (припинити) матч до закінчення передбаченого регламентом ігрового часу.

Доданий час
(Additional Time)
Час, який додається наприкінці кожного тайму для компенсації часу, втраченого через заміни, травми, дисциплінарні санкції, святкування голів тощо.

Перевага
(Advantage)
Арбітр дозволяє продовжити гру після вчинення порушення або неправильного виконання поновлення гри, якщо м'яч перебуває у грі та таке рішення приносить перевагу команді суперника.

Огляд травмованого гравця
(Assessment of Injured Player)
Швидке обстеження травми, яке зазвичай проводить медичний працівник, для визначення необхідності надання гравцеві медичної допомоги.

Правило виїзного гола
(Away Goals Rule)
Спосіб визначення переможця матчу або двоматчевого протистояння, якщо обидві команди забили однакову кількість голів; голи, забиті на полі суперника, зараховуються з підвищеною цінністю (як два голи).

B

Жорстокість
(Brutality)
Дія, яка має жорстокий, безжальний або навмисно насильницький характер.

C

Необережність

(Careless)

Будь-яка дія гравця (зазвичай підкат або єдиноборство), яка свідчить про недостатню уважність або обачність щодо суперника.

Попередження
(Caution)
Дисциплінарна санкція, яка підлягає внесенню до офіційного звіту та позначається показом жовтої картки.

Два попередження в одному матчі призводять до вилучення гравця або офіційної особи команди.

Єдиноборство
(Challenge)
Дія, під час якої гравець вступає в боротьбу із суперником за м'яч.

Атака корпусом
(Charge (an Opponent))
Фізичне єдиноборство із суперником, яке зазвичай здійснюється плечем і верхньою частиною руки, притиснутою до тулуба.

Заміна через струс мозку
(Concussion Substitution)
Передбачена регламентом змагань можливість, яка дозволяє кожній команді здійснити додаткову заміну (а також отримати додаткову можливість для проведення заміни, якщо це передбачено регламентом), якщо один із її гравців отримав підтверджений або підозрюваний струс мозку.

Див. також: «Протокол додаткових постійних замін через струс мозку» (Additional Permanent Concussion Substitutions Protocol).

Перерва для охолодження
(Cooling Break)
В інтересах добробуту та безпеки гравців регламент змагань може дозволяти проведення «перерв для охолодження» за певних погодних умов (висока температура повітря та/або підвищена вологість). Такі перерви:

зазвичай тривають від 90 секунд до 3 хвилин; надаються для зниження температури тіла гравців; відрізняються від «перерв для пиття» (Drinks Breaks).

D

Вводити в оману
(Deceive)
Дія, спрямована на те, щоб ввести арбітра в оману або обдурити його з метою отримання неправильного рішення чи дисциплінарної санкції, що приносить користь особі, яка вчиняє таку дію, та/або її команді.

Умисний
(Deliberate)
Дія, яку гравець мав намір виконати або свідомо виконав; вона не є рефлекторною чи ненавмисною реакцією.

Прямий вільний удар
(Direct Free Kick)
Штрафний удар, з якого може бути безпосередньо забитий гол шляхом удару м'яча прямо у ворота команди суперника без дотику іншого гравця.

Розсуд
(Discretion)
Оцінка та судження, які використовує арбітр або інша офіційна особа матчу під час прийняття рішення.

Незгода з рішенням арбітра
(Dissent)
Публічне висловлення протесту або незгоди (словесно та/або діями) з рішенням офіційної особи матчу. Карається попередженням (жовтою карткою).

Відволікати
(Distract)
Турбувати, збивати з пантелику або відвертати увагу (зазвичай нечесним способом).

Перерва для пиття
(Drinks Break)
Регламент змагань може передбачати «перерви для пиття» тривалістю не більше однієї хвилини для відновлення водного балансу гравців. Такі перерви відрізняються від «перерв для охолодження» (Cooling Breaks).

Спірний м'яч
(Dropped Ball)
Спосіб поновлення гри після того, як арбітр зупинив гру без вчинення порушення, наприклад через: травму гравця; непридатний м'яч;
інші причини, не пов'язані з порушенням Правил гри. (Див. Правило 8.)

E

Електронна система моніторингу та відстеження показників
(Electronic Performance and Tracking System, EPTS)
Система, яка здійснює збір, реєстрацію та аналіз даних щодо фізичної та фізіологічної діяльності гравця.

Наражати на небезпеку суперника
(Endanger the Safety of an Opponent)
Створювати для суперника небезпеку або ризик отримання травми.

Надмірна сила
(Excessive Force)
Застосування більшої сили або енергії, ніж це необхідно за обставин конкретного ігрового епізоду.

Додатковий час
(Extra Time)
Спосіб визначення результату матчу, який передбачає проведення двох рівних додаткових періодів гри тривалістю не більше 15 хвилин кожний.

F

Обманний рух
(Feinting)
Дія, спрямована на те, щоб заплутати або ввести суперника в оману. Правила гри визначають дозволені та недозволені («незаконні») обманні рухи.

Поле для гри (футбольне поле)
(Field of Play (Pitch))
Ігровий простір, обмежений боковими лініями та лініями воріт, а також сітками воріт, якщо вони використовуються.

G

Технологія визначення взяття воріт
(Goal Line Technology, GLT)
Електронна система, яка негайно інформує арбітра про те, що гол було забито, тобто коли м'яч повністю перетнув лінію воріт між стійками та під поперечиною.

Детальні положення щодо технології визначення взяття воріт наведені в Правилі 1.

H

Порушення «утримування»
(Holding Offence)
Порушення у вигляді утримування має місце лише тоді, коли контакт гравця з тілом або екіпіруванням суперника перешкоджає руху суперника.

Гібридне покриття
(Hybrid System)
Комбінація штучних і натуральних матеріалів, що утворюють ігрове покриття, яке потребує сонячного світла, поливу, циркуляції повітря та косінн

I

Перешкоджати
(Impede)
Затримувати, блокувати або унеможливлювати дії чи пересування суперника.

Непрямий вільний удар
(Indirect Free Kick)
Вільний удар, з якого гол може бути зарахований лише в тому випадку, якщо після виконання удару м'яча торкнеться інший гравець (будь-якої команди).

Перехопити
(Intercept)
Перешкодити м'ячу досягти місця призначення або гравця, якому він був адресований.

K

Удар по м'ячу
(Kick)
М'яч вважається вдареним, коли гравець торкається його стопою та/або ділянкою гомілковостопного суглоба (щиколоткою).

N

Незначний
(Negligible)
Несуттєвий, мінімальний.

О

Порушення
(Offence)
Дія, яка порушує або суперечить Правилам гри.

Образливі, принизливі або нецензурні висловлювання / дії
(Offensive, Insulting or Abusive Language/Action(s))
Словесна або фізична поведінка, яка є грубою, образливою, принизливою чи неповажною; карається вилученням (червоною карткою).

Сторонній агент
(Outside Agent)
Будь-яка тварина, предмет, споруда тощо, а також будь-яка особа, яка не є офіційною особою матчу та не включена до офіційного списку команди (тобто не є гравцем, запасним гравцем або офіційним представником команди).

Р

Покарання за порушення
(Penalise)
Застосовувати покарання за порушення, зазвичай шляхом зупинки гри та призначення вільного удару або пенальті на користь команди суперника (див. також «Перевага» (Advantage)).

Пенальті (серія пенальті)
(Penalties (Penalty Shoot-out))
Раніше — «Удари з позначки для пенальті» (Kicks from the Penalty Mark).
Спосіб визначення переможця матчу, за якого команди почергово виконують удари з пенальті доти, доки одна команда не заб'є на один гол більше за іншу після однакової кількості виконаних ударів кожною командою. Виняток становить ситуація під час перших п'яти ударів кожної команди, коли одна з команд уже не може зрівняти рахунок, навіть якщо реалізує всі свої удари, що залишилися.
Penal ty shoot -out
See 'Penalties (penalty shoot-out)'

Гра в м'яч
(Play)
Дія гравця, внаслідок якої відбувається контакт із м'ячем.

Ігрова відстань
(Playing Distance)
Відстань до м'яча, яка дозволяє гравцеві торкнутися його шляхом витягування стопи або ноги чи стрибка, а для воротаря — стрибка з витягнутими руками. Ця відстань залежить від фізичних параметрів гравця.

Q

Швидке виконання вільного удару
(Quick Free Kick)
Вільний удар, виконаний (з дозволу арбітра) дуже швидко після зупинки гри.

R

Нерозсудливий
(Reckless)
Будь-яка дія гравця (зазвичай підкат або єдиноборство), під час якої він ігнорує небезпеку для суперника або можливі наслідки своїх дій для суперника.

Поновлення гри
(Restart)
Будь-який спосіб відновлення гри після її зупинки.

Позиція під час поновлення гри
(Restart Position)
Положення гравця під час поновлення гри визначається за положенням його стоп або будь-якої іншої частини тіла, яка торкається землі, за винятком випадків, передбачених Правилом 11 — «Положення поза грою». Якщо гравець перебуває в повітрі, його положення визначається проєкцією розташування його стоп на поверхню поля, тобто тим місцем, де його стопи знаходилися б, якби торкалися землі

S

Дисциплінарна санкція
(Sanction)
Дисциплінарний захід, застосований арбітром.

Сейв (порятунок воріт)
(Save)
Дія гравця, спрямована на те, щоб зупинити або спробувати зупинити м'яч, який прямує у ворота або проходить дуже близько від воріт, використовуючи будь-яку частину тіла, крім кистей рук або рук (за винятком воротаря у межах власної штрафної площі).

Напівавтоматизована технологія визначення положення «поза грою»
(Semi-Automated Offside Technology, SAOT)
Технологія, яка негайно передає інформацію щодо положення «поза грою» відеоасистенту арбітра (VAR), а в більш удосконаленій версії — також безпосередньо асистентам арбітра.

Вилучення
(Sending-off)
Дисциплінарна санкція, відповідно до якої гравець зобов'язаний залишити поле для гри до кінця матчу після вчинення порушення, що тягне за собою вилучення (sending-off offence) (позначається показом червоної картки). Якщо матч уже розпочався, вилучений гравець не може бути замінений. Офіційна особа команди також може бути вилучена.

Серйозне порушення Правил
(Serious Foul Play)
Підкат або єдиноборство за м'яч, які наражають на небезпеку безпеку суперника або здійснюються із застосуванням надмірної сили чи жорстокості; карається вилученням (червона картка).

Щиток
(Shinguard)
Елемент екіпірування, який використовується для захисту гомілки гравця від травм.Гравці несуть відповідальність за використання щитків, виготовлених із відповідного матеріалу та належного розміру, які забезпечують достатній рівень захисту. Щитки повинні бути повністю закриті гетрами.

Футболка
(Shirt)
Елемент екіпірування, який гравець носить на верхній частині тіла як частину командної форми. За винятком довжини рукавів, футболки всіх гравців однієї команди повинні бути однаковими. Футболка воротаря повинна чітко відрізняти його від інших гравців та офіційних осіб матчу.

Сигнал
(Signal)
Фізичний жест або інше візуальне чи звукове позначення, яке подає арбітр або інша офіційна особа матчу. Зазвичай сигнал подається за допомогою руху руки, рук або прапорця, а також свистка (лише арбітром).

Симуляція
(Simulation)
Дія, яка створює неправильне або хибне враження, що певний інцидент стався, хоча насправді цього не було (див. також термін «Вводити в оману» (Deceive)). Симуляція вчиняється гравцем з метою отримання несправедливої переваги.

Дух гри
(Spirit of the Game)
Основні, фундаментальні принципи та цінності футболу як виду спорту, а також принципи, яких слід дотримуватися під час конкретного матчу (див. Правило 5).

Призупинити матч
(Suspend)
Тимчасово зупинити матч на певний період часу з наміром згодом поновити гру. Матч може бути призупинений, зокрема, через: туман; сильний дощ; грозу; серйозну травму гравця; проблеми з безпекою; інші обставини, які тимчасово унеможливлюють продовження гри.

T

Підкат
(Tackle)
Єдиноборство за м'яч, яке виконується ногою (на землі або в повітрі).

Список команди
(Team List)
Офіційний документ команди, який зазвичай містить перелік гравців, запасних гравців та офіційних осіб команди.

Офіційна особа команди
(Team Official)
Будь-яка особа, яка не є гравцем і внесена до офіційного списку команди, наприклад тренер, фізіотерапевт або лікар (див. також «Технічний персонал» (Technical Staff)).

Технічна площа
(Technical Area)
Визначена площа (на стадіоні), призначена для офіційних осіб команди та така, що включає місця для сидіння.
Детальні вимоги наведені у Правилі 1.

Технічний персонал
(Technical Staff)
Офіційні члени команди, які не беруть участі в грі як гравці та внесені до офіційного списку команди, наприклад тренер, фізіотерапевт або лікар (див. також «Офіційна особа команди» (Team Official)).

Тимчасове вилучення
(Temporary Dismissal)
Тимчасове відсторонення гравця від участі в наступній частині матчу за порушення, що караються попередженням (усі або окремі з них — залежно від регламенту змагань).

U

Невиправдане втручання
(Undue Interference)
Дія або вплив, які є непотрібними, невиправданими або недоречними в конкретній ситуації.

Неспортивна поведінка
(Unsporting Behaviour)
Нечесна або неспортивна дія чи поведінка; карається попередженням (жовтою карткою).

V

Жорстока поведінка
(Violent Conduct)
Дія, яка не є боротьбою за м’яч, під час якої застосовується або робиться спроба застосувати надмірну силу чи жорстокість щодо суперника, або коли гравець навмисно завдає удару будь-якій особі в голову чи обличчя, якщо лише застосована сила не є незначною (negligible).

Терміни арбітрів

Офіційна особа(и) матчу
(Match Official(s))
Загальний термін для особи або осіб, відповідальних за контроль футбольного матчу від імені футбольної асоціації та/або організатора змагань, під юрисдикцією яких проводиться матч.

Арбітр
(Referee)
Головна офіційна особа матчу, яка виконує свої обов'язки на полі для гри. Інші офіційні особи матчу здійснюють свої функції під контролем і керівництвом арбітра. Арбітр є остаточним і найвищим суб'єктом прийняття рішень під час матчу.

Інші офіційні особи матчу
(Other Match Officials)
Офіційні особи матчу на полі для гри (On-field Match Officials)
Організатори змагань можуть призначати інших офіційних осіб матчу для надання допомоги арбітру.

- **Асистент арбітра**
- **(Assistant Referee)**

  Офіційна особа матчу з прапорцем, яка розташовується на одній половині бокової лінії та допомагає арбітру, зокрема у визначенні положення «поза грою», а також під час прийняття рішень щодо удару від воріт, кутового удару та вкидання м'яча.

- **Четвертий арбітр**
- **(Fourth Official)**

  Офіційна особа матчу, яка допомагає арбітру в питаннях, пов'язаних як із подіями на полі для гри, так і поза ним, включаючи контроль технічної зони, проведення замін, контроль запасних гравців тощо.

- **Додатковий асистент арбітра**
- **(Additional Assistant Referee, AAR)**

  Офіційна особа матчу, яка розташовується на лінії воріт і допомагає арбітру, насамперед у ситуаціях у штрафному майданчику або поблизу нього, а також під час прийняття рішень щодо взяття або невзяття воріт (goal/no goal decisions).

- **Запасний асистент арбітра**
- **(Reserve Assistant Referee)**

Офіційна особа матчу, яка замінює асистента арбітра (а також, якщо це дозволено регламентом змагань, — четвертого арбітра та/або додаткового асистента арбітра (AAR)), у випадку, якщо той не може продовжувати виконання своїх обов'язків. Запасний асистент арбітра також відповідає за надання допомоги арбітру як у питаннях, що стосуються подій на полі для гри, так і поза ним, включаючи контроль технічної зони, контроль запасних гравців, проведення замін тощо.

- **Відеоофіційні особи матчу**
- **(Video Match Officials, VMOs)**

До відеоофіційних осіб матчу належать VAR та AVAR, які допомагають арбітру відповідно до Правил гри та Протоколу VAR. VAR (Video Assistant Referee) — відеоасистент арбітра. AVAR (Assistant Video Assistant Referee) — асистент відеоасистента арбітра.

- **Відеоасистент арбітра**
- **(Video Assistant Referee, VAR)**

Чинний або колишній арбітр, призначений для надання допомоги арбітру шляхом передачі інформації, отриманої з відеоповторів, виключно у випадках «явної та очевидної помилки» (clear and obvious error) або «серйозного пропущеного інциденту» (serious missed incident) в одній із категорій епізодів, що підлягають перегляду.

- **Асистент відеоасистента арбітра**
- **(Assistant Video Assistant Referee, AVAR)**

Чинний або колишній арбітр чи асистент арбітра, призначений для надання допомоги відеоасистенту арбітра (VAR).

IFAB®

Практичні рекомендації для офіційних осіб матчу

Вступ

Ці рекомендації містять практичні поради для офіційних осіб матчу та доповнюють інформацію, наведену в розділі «Правила гри».

У Правилі 5 зазначено, що арбітри повинні діяти в межах Правил гри та відповідно до «духу гри» (spirit of the game). Від арбітрів очікується застосування здорового глузду та дотримання духу гри під час застосування Правил гри, особливо при прийнятті рішень щодо того, чи може матч розпочатися та/або бути продовженим.

Це особливо актуально на нижчих рівнях футболу, де не завжди можливо суворо застосовувати кожне положення Правил. Наприклад, якщо немає питань безпеки, арбітр повинен дозволити розпочати або продовжити матч, якщо:

- відсутній один або декілька кутових прапорців;
- існує незначна неточність у розмітці поля для гри, наприклад у позначенні кутової площі, центрального кола тощо;
- стійки воріт або поперечина не мають білого кольору.

У таких випадках арбітр повинен, за згодою команд, провести або продовжити матч та зобов'язаний подати відповідний рапорт до компетентних органів.

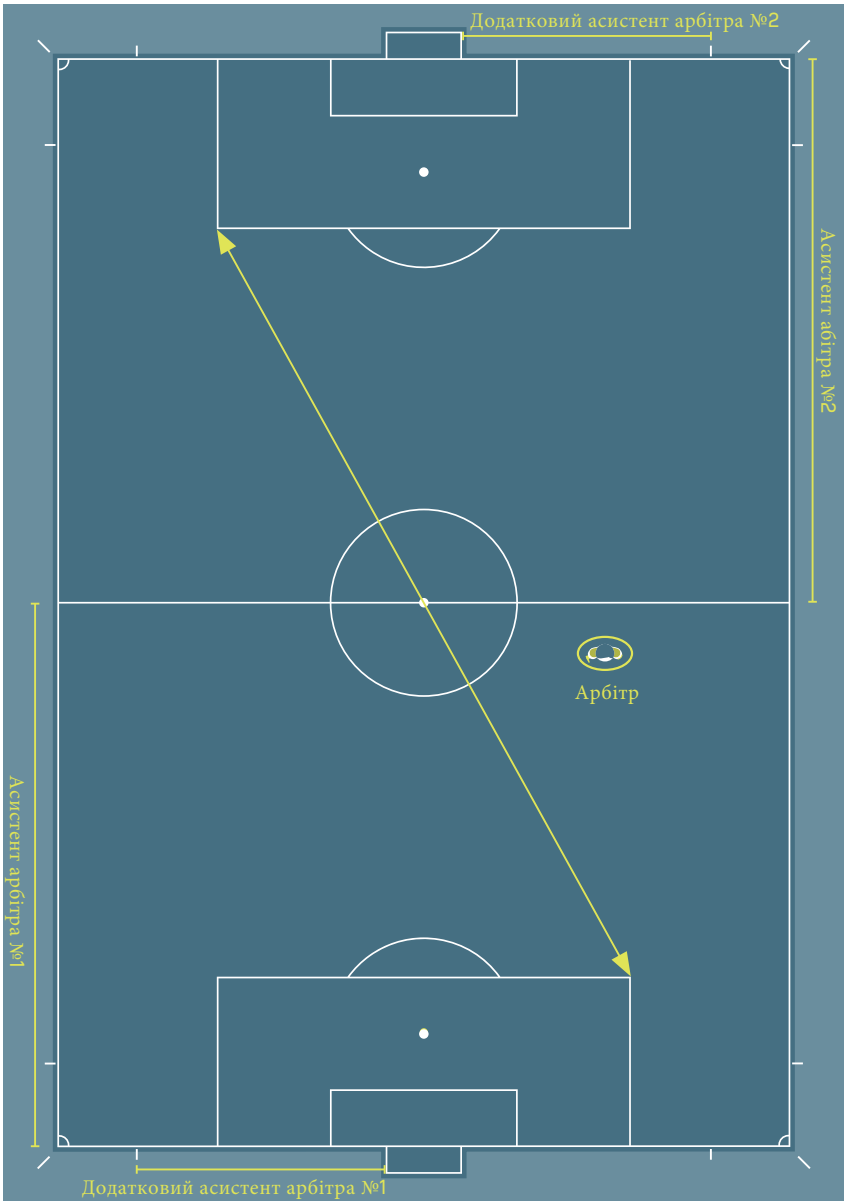
- AA = асистент арбітра
- ДАА = додатковий асистент арбітра

Розташування, переміщення та взаємодія

1. Найкращою є така позиція, з якої арбітр може прийняти правильне рішення. Усі рекомендації щодо розташування повинні коригуватися з урахуванням конкретної інформації про команди, гравців та події, що відбуваються під час матчу.

   Позиції, рекомендовані на схемах, є базовими орієнтирами. Рекомендовані позиції слід розглядати як зони, в межах яких арбітр, найімовірніше, зможе діяти найбільш ефективно. Залежно від конкретних обставин матчу ці зони можуть бути більшими, меншими або мати іншу форму.

   Рекомендації:
   • Гра повинна перебувати між арбітром і провідним асистентом арбітра (lead AR).
   • Провідний асистент арбітра повинен знаходитися в полі зору арбітра, тому арбітру зазвичай слід використовувати широку діагональну систему суддівства.
   • Перебування ближче до зовнішньої сторони розвитку атаки полегшує утримання в полі зору як ігрового епізоду, так і провідного асистента арбітра.
   • Арбітр повинен знаходитися достатньо близько до ігрового епізоду, щоб якісно його оцінювати, але не настільки близько, щоб втручатися в гру.
   • Те, що необхідно побачити, не завжди знаходиться безпосередньо біля м'яча. Арбітр також повинен звертати увагу на:
      • конфронтації між гравцями поза зоною боротьби за м'яч;
      • можливі порушення в зоні, у напрямку якої розвивається гра;
      • порушення, що відбуваються після того, як м'яч уже був зіграний в інше місце.

Додатковий асистент арбітра №2
Асистент арбітра №2
Арбітр
Асистент арбітра №1
Додатковий асистент арбітра №1

Розташування асистентів арбітра та додаткових асистентів арбітра
Асистент арбітра (AR) повинен знаходитися на одній лінії з передостаннім захисником або з м'ячем, якщо м'яч розташований ближче до лінії воріт, ніж передостанній захисник. Асистент арбітра повинен завжди бути повернутим обличчям до поля для гри, навіть під час бігу. На коротких дистанціях слід використовувати переміщення приставними кроками вздовж лінії. Це особливо важливо під час визначення положення «поза грою», оскільки забезпечує асистенту кращу лінію огляду.

Додатковий асистент арбітра (AAR) повинен займати позицію за лінією воріт, за винятком випадків, коли необхідно переміститися безпосередньо на лінію воріт для визначення ситуації «гол / не гол». Додатковому асистенту арбітра не дозволяється виходити на поле для гри, окрім виняткових обставин.

Воротар

Захисник

Нападник

Арбітр

Асистент арбітра

Додатковий асистент арбітра

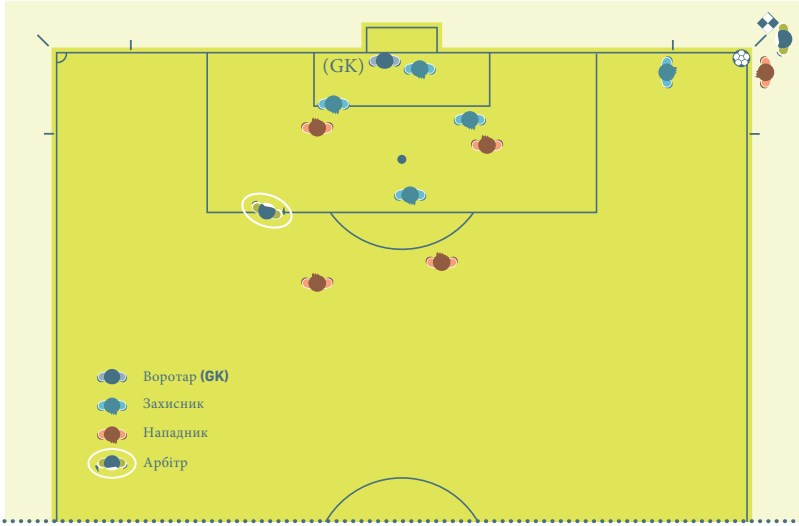
2. Позиція і командна робота

Консультація

Під час розгляду дисциплінарних питань для спілкування між асистентом арбітра та арбітром може бути достатньо зорового контакту та простого непомітного жесту рукою. Якщо необхідна безпосередня консультація, асистент арбітра може, за потреби, зайти на 2–3 метри в поле для гри. Під час розмови арбітр і асистент арбітра повинні бути повернуті обличчям до поля для гри, щоб уникнути підслуховування з боку інших осіб та мати можливість спостерігати за гравцями і подіями на полі.

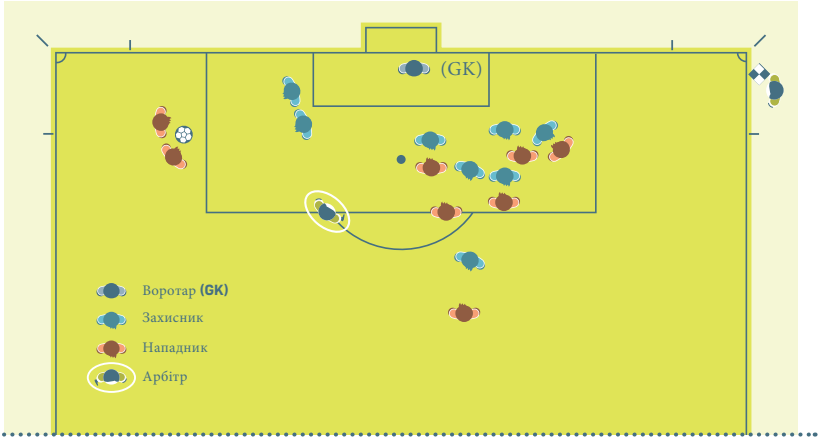
Кутовий удар

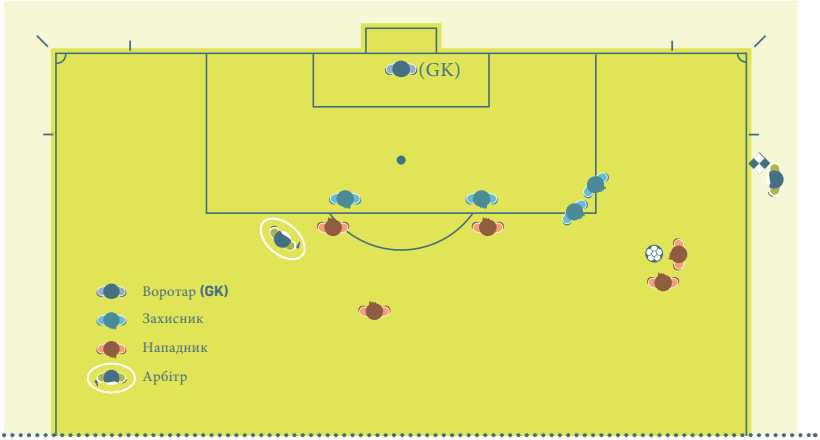
Позиція асистента арбітра під час виконання кутового удару — за кутовим прапорцем на лінії воріт. При цьому асистент арбітра не повинен заважати гравцеві, який виконує кутовий удар, і повинен контролювати, щоб м'яч був правильно розташований у кутовій площі.

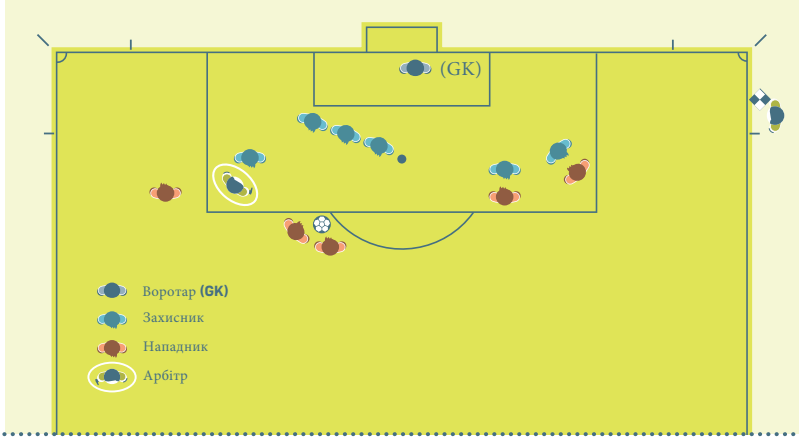
Штрафний/вільний удар

Під час виконання штрафного/вільного удару асистент арбітра повинен займати позицію на одній лінії з передостаннім захисником для контролю лінії офсайду. Водночас асистент арбітра повинен бути готовим слідувати за м'ячем, переміщуючись уздовж бокової лінії у напрямку до кутового прапорця, якщо виконується прямий удар по воротах.

(GK)
Воротар (GK)
Захисник
Нападник
Арбітр

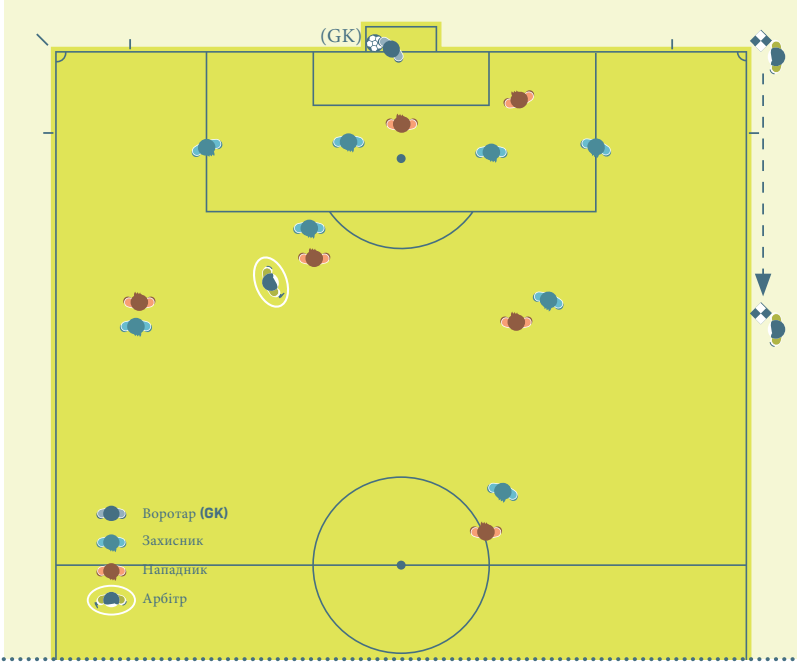

(GK)
Воротар (GK)
Захисник
Нападник
Арбітр

Гол / не гол

Якщо гол забито і щодо правильності рішення немає жодних сумнівів, арбітр та асистент арбітра повинні встановити зоровий контакт, після чого асистент арбітра повинен швидко пробігти 25–30 метрів уздовж бокової лінії у напрямку до середньої лінії, не піднімаючи прапорець.

Якщо гол забито, але складається враження, що м'яч усе ще перебуває у грі, асистент арбітра повинен спочатку підняти прапорець, щоб привернути увагу арбітра, а потім виконати стандартну процедуру підтвердження гола — швидко пробігти 25–30 метрів уздовж бокової лінії у напрямку до середньої лінії.

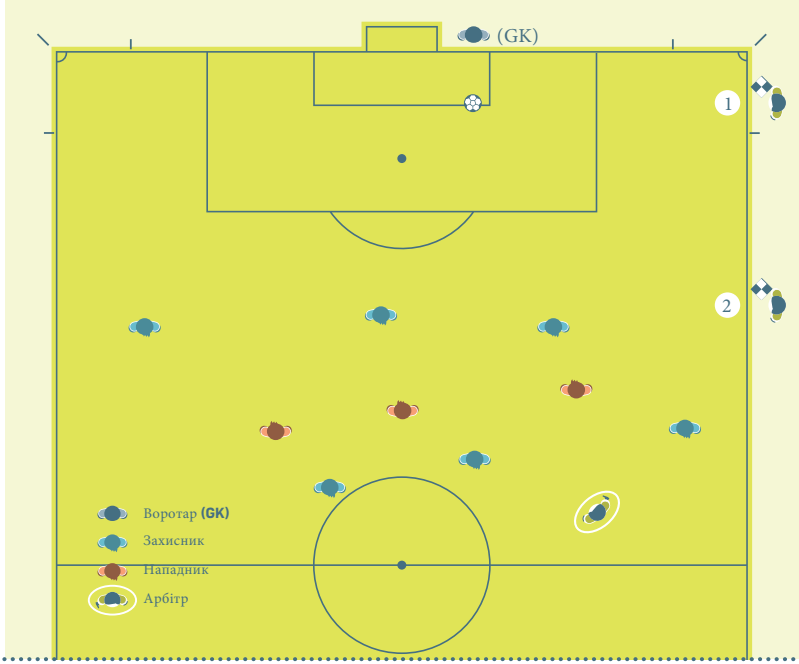
У випадках, коли м'яч не повністю перетнув лінію воріт і гра продовжується у звичайному порядку, оскільки гол не був забитий, арбітр повинен встановити зоровий контакт з асистентом арбітра та, за потреби, подати непомітний жест рукою.

Удар від воріт

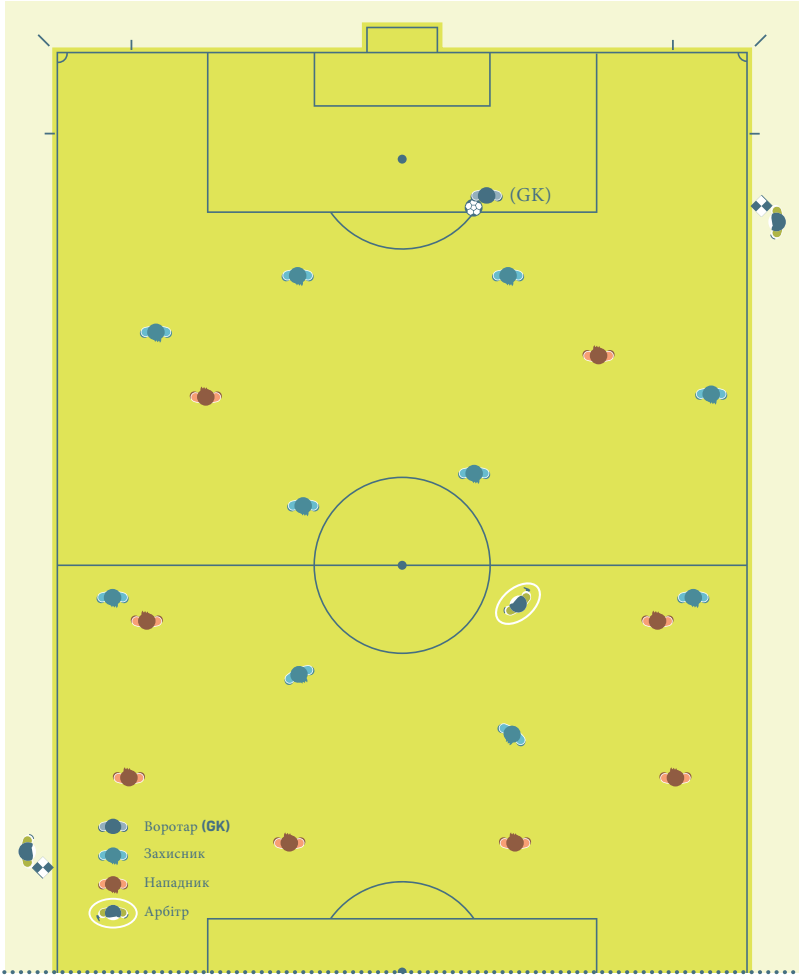
Асистент арбітра спочатку повинен перевірити, чи знаходиться м'яч у межах площі воріт. Якщо м'яч розташований неправильно, асистент арбітра не повинен залишати свою позицію, а має встановити зоровий контакт з арбітром і підняти прапорець. Після того як м'яч буде правильно розташований у межах площі воріт, асистент арбітра повинен зайняти позицію для контролю лінії поза грою.

Однак якщо призначено додаткового асистента арбітра (AAR), асистент арбітра повинен зайняти позицію на лінії поза грою, а додатковий асистент арбітра повинен розташовуватися в точці перетину лінії воріт і лінії площі воріт та контролювати, чи правильно розташований м'яч у межах площі воріт. Якщо м'яч розташований неправильно, додатковий асистент арбітра повинен повідомити про це арбітра.

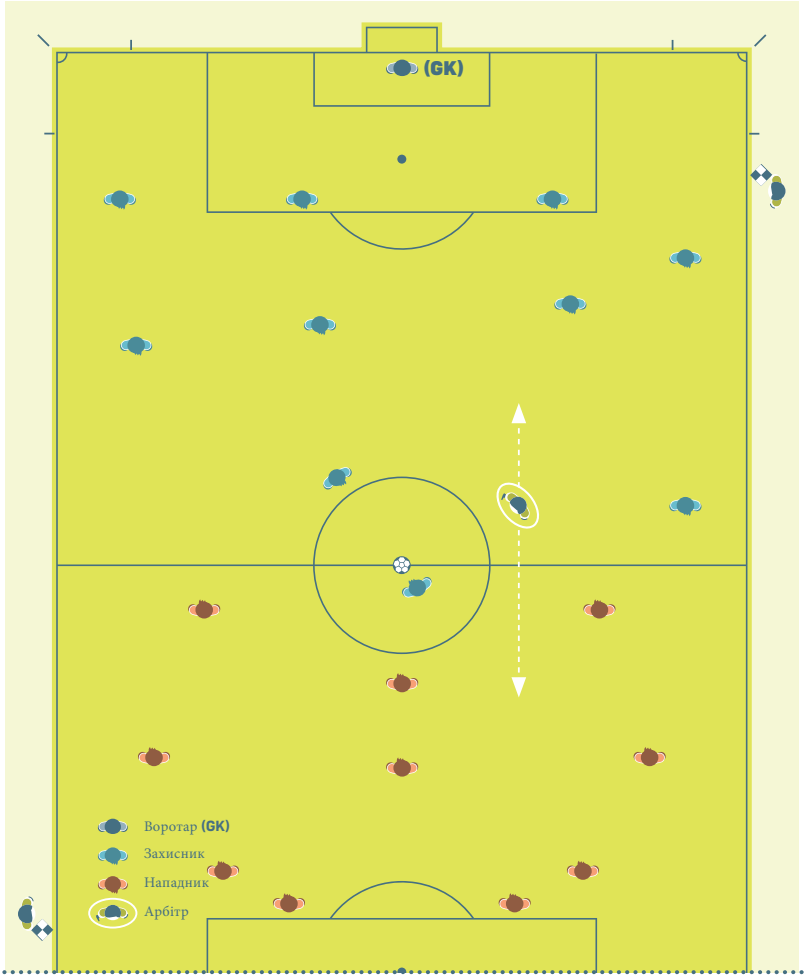
Введення м’яча воротарем у гру з рук

Асистент арбітра повинен зайняти позицію на одній лінії з межею штрафної площі та контролювати, щоб воротар не торкався м’яча рукою за межами штрафної площі. Після того як воротар випустить м’яч із рук, асистент арбітра повинен зайняти позицію для контролю лінії поза грою.

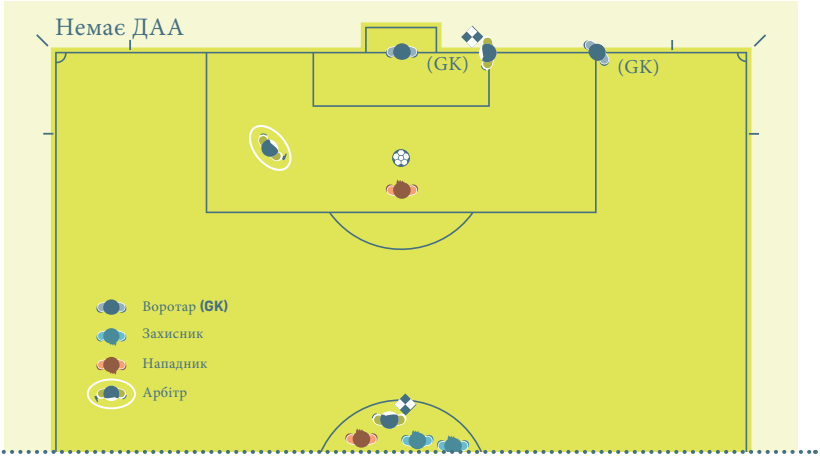
Початковий удар

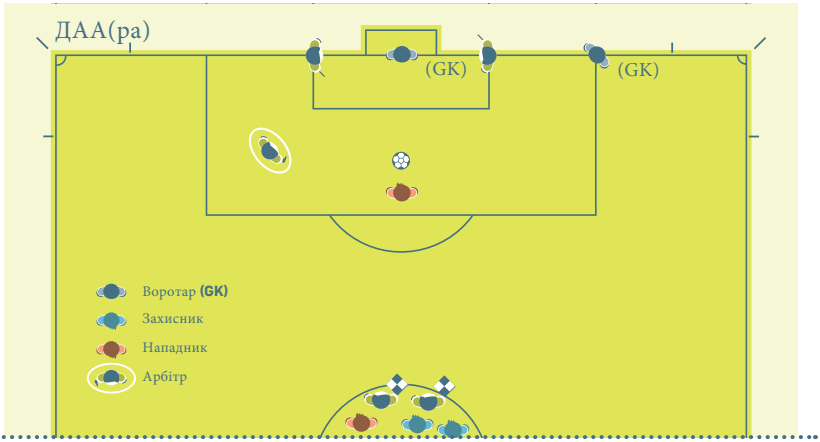
Асистенти арбітра повинні знаходитися на одній лінії з передостаннім захисником.

Пенальті (серія пенальті)

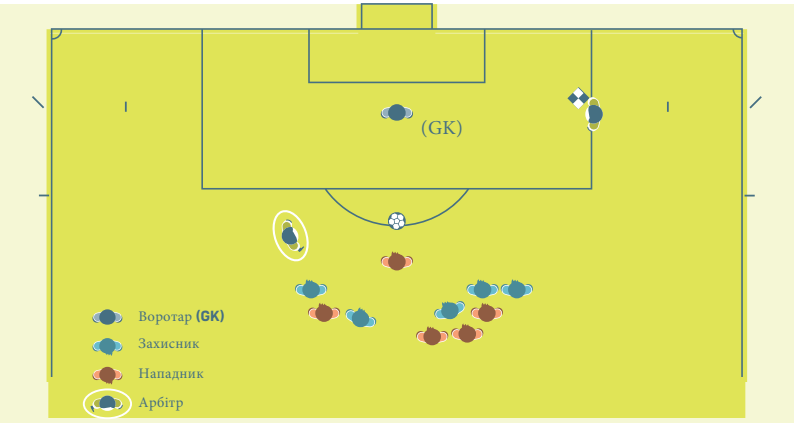
Один асистент арбітра повинен займати позицію в точці перетину лінії воріт і лінії площі воріт. Інший асистент арбітра повинен знаходитися в центральному колі для контролю за гравцями. Якщо призначені додаткові асистенти арбітра (AAR), вони повинні розташовуватися в точках перетину лінії воріт і лінії площі воріт праворуч і ліворуч від воріт відповідно, за винятком випадків, коли використовується технологія визначення взяття воріт (GLT), і тоді потрібен лише один додатковий асистент арбітра. У такому випадку: AAR2 та AR1 повинні контролювати гравців у центральному колі; AR2 та четвертий арбітр повинні контролювати технічні площі.

Пенальті

Асистент арбітра повинен займати позицію в точці перетину лінії воріт і лінії штрафної площі.

У випадках, коли контроль лінії воріт для визначення порушення воротарем вимоги залишатися на лінії воріт (goalkeeper encroachment) та визначення ситуації «гол / не гол» здійснюється за допомогою технологій (наприклад, технології визначення взяття воріт (GLT) або системи VAR), рекомендується, щоб асистент арбітра займав позицію на боковій лінії на одній лінії з позначкою для пенальті (яка в такому випадку є лінією офсайду).
Це пояснюється тим, що розташування асистента арбітра безпосередньо на лінії воріт створює ризик того, що він не встигне повернутися до належної позиції для визначення положення «поза грою», якщо після виконання пенальті м'яч відскочить у поле для гри.

Якщо використовуються додаткові асистенти арбітра (AAR), додатковий асистент арбітра повинен займати позицію в точці перетину лінії воріт і лінії площі воріт, а асистент арбітра (AR) — на одній лінії з позначкою для пенальті

Масова конфронтація
У випадках масової конфронтації найближчий асистент арбітра може вийти на поле для гри з метою надання допомоги арбітру. Інший асистент арбітра повинен спостерігати за інцидентом і фіксувати його деталі. Четвертий арбітр повинен залишатися поблизу технічних зон.

Необхідна відстань
Якщо штрафний/вільний удар призначено поблизу асистента арбітра, асистент арбітра може вийти на поле для гри (зазвичай на прохання арбітра), щоб допомогти забезпечити розташування гравців на відстані 9,15 м (10 ярдів) від м'яча. У такому випадку арбітр повинен поновлювати гру лише після того, як асистент арбітра повернеться на свою позицію.

Заміна
Якщо четвертий арбітр відсутній, асистент арбітра повинен переміститися до середньої лінії для допомоги в проведенні процедури заміни. У такому випадку арбітр повинен поновлювати гру лише після того, як асистент арбітра повернеться на свою позицію. Якщо призначено четвертого арбітра, асистенту арбітра не потрібно переміщуватися до середньої лінії, оскільки процедуру заміни проводить четвертий арбітр. Однак якщо одночасно проводиться декілька замін, асистент арбітра повинен переміститися до середньої лінії для надання допомоги четвертому арбітру.

IFAB

SPAIN - ENGLAND
FINAL - 20 AUGUST 2023
STADIUM AUSTRALIA
FIFA
REFEREE
2023
FIFA
ASSISTANT
REFEREE
2023

Мова тіла, комунікація та свисток

1. Арбітри

Мова тіла

Мова тіла є інструментом, який арбітр використовує для того, щоб:

- допомагати контролювати матч;
- демонструвати авторитет і самовладання.

Мова тіла не є поясненням рішення арбітра.

Сигнали

Див. Правило 5, де наведено схеми сигналів арбітра.

Свисток

Свисток необхідний для:

- початку гри (перший і другий тайми основного часу та додаткового часу), а також поновлення гри після забитого гола;
- зупинки гри:
  - для призначення штрафного/вільного удару або пенальті;
  - якщо матч призупиняється або припиняється;
  - наприкінці кожного тайму;
  - поновлення гри при виконанні:
    - штрафних/вільних ударів, коли необхідно забезпечити дотримання встановленої відстані;
    - пенальті;
    - поновлення гри після її зупинки у зв'язку з:
    - попередженням (ЖК) або вилученням (ЧК).

- травмою;
- заміною.

Свисток НЕ потрібний для:

• зупинки гри у випадках, коли рішення є очевидним щодо: удару від воріт; кутового удару; вкидання м'яча; взяття воріт (гола);

• поновлення гри після: більшості штрафних/вільних ударів; удару від воріт; кутового удару; вкидання м'яча; спірного м'яча.

Свисток, який використовується надто часто або без необхідності, матиме менший вплив у ситуаціях, коли його застосування дійсно потрібне.

Якщо арбітр хоче, щоб гравець(і) чекали на свисток перед поновленням гри (наприклад, коли під час виконання вільного удару необхідно забезпечити дотримання захисниками відстані 9,15 м (10 ярдів) від м'яча), арбітр повинен чітко повідомити гравцю(ям) атакуючої команди про необхідність чекати на свисток.

Якщо арбітр помилково подав свисток і гра зупинилася, гра поновлюється спірним м'ячем

2. Асистенти арбітра
Звуковий сигнал
(Beep Signal)

Система звукового сигналу (beep signal system) є додатковим засобом сигналізації, який використовується виключно для привернення уваги арбітра. Ситуації, у яких звуковий сигнал може бути корисним, включають:
• положення «поза грою» (offside);
• порушення, які відбулися поза полем зору арбітра;
• визначення права на вкидання м'яча, кутовий удар, удар від воріт або взяття воріт у спірних ситуаціях, коли рішення є складним для визначення.

Електронна система зв'язку
Якщо використовується електронна система зв'язку, арбітр повинен заздалегідь визначити для асистентів арбітра, у яких ситуаціях доцільно використовувати цю систему зв'язку разом із фізичним сигналом або замість нього.

Техніка роботи з прапорцем

Прапорець асистента арбітра завжди повинен бути розгорнутим і видимим для арбітра. Зазвичай це означає, що прапорець тримають у руці, яка знаходиться ближче до арбітра. Подаючи сигнал, асистент арбітра повинен припинити рух, повернутися обличчям до поля для гри, встановити зоровий контакт з арбітром і підняти прапорець чітким та впевненим рухом (не поспішним і не надмірно театралізованим). Прапорець має бути природним продовженням руки.
Асистент арбітра повинен піднімати прапорець тією рукою, яка використовуватиметься для подальшого сигналу. Якщо обставини змінюються і необхідно використати іншу руку, асистент арбітра повинен перекласти прапорець в іншу руку нижче рівня пояса.
Якщо асистент арбітра сигналізує про вихід м'яча з гри, сигнал повинен зберігатися доти, доки арбітр його не помітить і не підтвердить.

Якщо асистент арбітра подає сигнал про порушення, що тягне за собою вилучення (червону картку), і цей сигнал не був одразу помічений арбітром:

- якщо гру було зупинено, поновлення гри може бути змінене відповідно до Правил гри (призначення штрафного/вільного удару, пенальті тощо);
- якщо гру вже було поновлено, арбітр усе ще може застосувати відповідну дисциплінарну санкцію, але не може покарати саме порушення призначенням штрафного/вільного удару або пенальті.

Жести

Як правило, асистент арбітра не повинен використовувати помітні жести руками. Однак у деяких випадках непомітний жест рукою може допомогти арбітру. Такий жест повинен мати чітке значення, яке було попередньо узгоджене між офіційними особами матчу під час передматчевого інструктажу..

Сігнали

Див. Правило 6, де наведено схеми сигналів офіційних осіб матчу.

Кутовий удар / Удар від воріт

Коли м'яч повністю перетинає лінію воріт, асистент арбітра піднімає прапорець правою рукою (що забезпечує кращу лінію огляду), щоб повідомити арбітра про вихід м'яча з гри, а потім:

- якщо епізод відбувся поблизу асистента арбітра — подає сигнал, чи слід призначити удар від воріт або кутовий удар;
- якщо епізод відбувся далеко від асистента арбітра — встановлює зоровий контакт з арбітром і діє відповідно до рішення арбітра.

Коли м'яч очевидно повністю перетинає лінію воріт, асистенту арбітра немає потреби піднімати прапорець для позначення того, що м'яч вийшов за межі поля для гри.

Якщо рішення про призначення удару від воріт або кутового удару є очевидним, немає необхідності подавати додатковий сигнал, особливо якщо відповідний сигнал уже подав арбітр.

Фоли

Асистент арбітра повинен підняти прапорець, якщо порушення Правил або недисциплінована поведінка сталися в безпосередній близькості від нього або поза полем зору арбітра.

В усіх інших ситуаціях асистент арбітра повинен зачекати та висловити свою думку лише за потреби, а потім повідомити арбітра про те, що він бачив і чув, а також які гравці були причетні до інциденту.

Перед тим як подати сигнал про порушення, асистент арбітра повинен переконатися, що:

- порушення сталося поза полем зору арбітра або огляд арбітра був закритий;
- арбітр не застосував би принцип переваги (advantage).

Коли відбувається порушення, щодо якого асистент арбітра повинен подати сигнал, він зобов'язаний:

- підняти прапорець тією самою рукою, яка буде використовуватися для подальшого сигналу — це дає арбітру чітке розуміння того, на чию користь має бути призначений штафний/вільний удар;
- встановити зоровий контакт з арбітром;
- зробити прапорцем легкий рух з боку в бік (уникаючи будь-яких надмірних або агресивних рухів).

Асистент арбітра повинен використовувати принцип «зачекай і подивись» (wait and see technique), щоб дозволити грі продовжуватися та не піднімати прапорець, якщо команда, проти якої було вчинено порушення, отримає перевагу від продовження гри.Тому для асистента арбітра надзвичайно важливо підтримувати зоровий контакт з арбітром.

Порушення у штрафній площі

Якщо захисник вчиняє порушення у власній штрафній площі поза полем зору арбітра, особливо поблизу позиції асистента арбітра, асистент арбітра повинен насамперед встановити зоровий контакт з арбітром, щоб оцінити його розташування та з'ясувати, які дії він уже вжив. Якщо арбітр не вжив жодних дій, асистент арбітра повинен: подати сигнал прапорцем; використати електронний звуковий сигнал (electronic beep signal); після цього чітко переміститися вздовж бокової лінії у напрямку до кутового прапорця.

Порушення за межами штрафної площі

Коли захисник вчиняє порушення за межами штрафної площі (поблизу її межі), асистент арбітра повинен встановити зоровий контакт з арбітром, щоб оцінити його позицію та з'ясувати, які дії він уже вжив, і за потреби подати сигнал прапорцем. У ситуаціях швидкої контратаки асистент арбітра повинен бути готовим надати інформацію щодо: чи було вчинено порушення; чи сталося порушення всередині або за межами штрафної площі; яку дисциплінарну санкцію слід застосувати. Для позначення того, що порушення сталося за межами штрафної площі, асистент арбітра повинен чітко переміститися вздовж бокової лінії у напрямку до середньої лінії.

Гол / не гол

Якщо очевидно, що м'яч повністю перетнув лінію воріт між стійками та під поперечиною, асистент арбітра повинен встановити зоровий контакт з арбітром, не подаючи жодного додаткового сигналу.

Якщо гол було забито, але немає впевненості, що м'яч повністю перетнув лінію воріт, асистент арбітра повинен спочатку підняти прапорець, щоб привернути увагу арбітра, а потім підтвердити взяття воріт.

Поза грою

Першою дією асистента арбітра при визначенні порушення положення «поза грою» є підняття прапорця (правою рукою, що забезпечує кращу лінію огляду). Після цього, якщо арбітр зупиняє гру, асистент арбітра за допомогою прапорця повинен вказати зону поля для гри, в якій сталося порушення. Якщо арбітр не помітив прапорець одразу, асистент арбітра повинен продовжувати подавати сигнал доти, доки: арбітр не підтвердить сигнал; або м'яч не перейде під явний контроль команди, що захищається.

Пенальті

Якщо воротар явно залишає лінію воріт до моменту виконання удару по м'ячу та внаслідок цього не дозволяє забити гол, асистент арбітра повинен повідомити про це порушення (encroachment) відповідно до передматчевих інструкцій, отриманих від арбітра.

Заміна

Після того як асистент арбітра буде повідомлений (четвертим арбітром або офіційним представником команди) про заплановану заміну, він повинен подати відповідний сигнал арбітру під час наступної зупинки гри.

Вкидання м'яча

Коли м'яч повністю перетинає бокову лінію:

- якщо епізод відбувся поблизу асистента арбітра — він повинен одразу подати сигнал, вказавши напрямок вкидання м'яча;
- якщо епізод відбувся далеко від асистента арбітра, але напрямок вкидання є очевидним — асистент арбітра також повинен одразу подати сигнал, вказавши напрямок вкидання;
- якщо епізод відбувся далеко від асистента арбітра і він не впевнений щодо напрямку вкидання:
  – асистент арбітра повинен підняти прапорець, щоб повідомити арбітра про вихід м'яча з гри;
  – встановити зоровий контакт з арбітром;
  – діяти відповідно до сигналу арбітра щодо напрямку вкидання м'яча.

3. Додаткові асистенти арбітра

Додаткові асистенти арбітра (AAR) використовують систему радіозв'язку (а не прапорці) для комунікації з арбітром. У разі відмови системи радіозв'язку додаткові асистенти арбітра використовують електронний сигнальний пристрій (electronic signal beep flagstick). Зазвичай додаткові асистенти арбітра не використовують помітні жести руками, однак у деяких ситуаціях непомітний жест рукою може надати арбітру важливу допомогу. Такий жест повинен мати чітко визначене значення, а всі подібні сигнали мають бути узгоджені під час передматчевого інструктажу.

Після того як додатковий асистент арбітра (AAR) встановив, що м'яч повністю перетнув лінію воріт між стійками та під поперечиною, він повинен:

- негайно повідомити арбітра через систему зв'язку про те, що гол має бути зарахований;
- подати чіткий сигнал лівою рукою, витягнутою перпендикулярно до лінії воріт у напрямку до центру поля (при цьому сигнальний пристрій (flagstick), якщо він використовується, також тримається в лівій руці). Такий сигнал не є обов'язковим, якщо м'яч очевидно та безсумнівно повністю перетнув лінію воріт.

Остаточне рішення приймає арбітр.

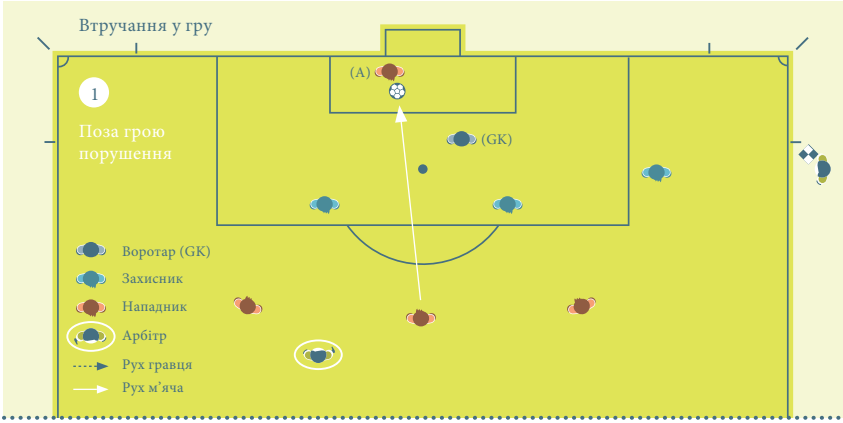
Інші рекомендації

1. Перевага
   Арбітр може застосувати принцип переваги щоразу, коли відбувається порушення, але, приймаючи рішення про застосування переваги чи зупинку гри, повинен враховувати такі фактори:
   • серйозність порушення — якщо порушення тягне за собою вилучення (червону картку), арбітр повинен зупинити гру та вилучити гравця, якщо тільки команда, проти якої було вчинено порушення, не має явної можливості негайно забити гол;
   • місце, де було вчинено порушення — чим ближче до воріт суперника сталося порушення, тим ефективнішим може бути застосування переваги;
   • наявність можливості для негайної перспективної атаки;
   • атмосферу матчу.

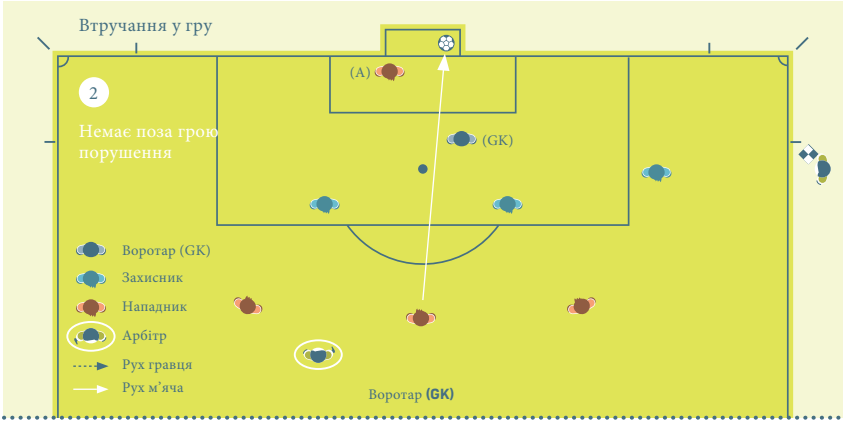
2. Компенсація втраченого часу
   Багато зупинок гри є природною частиною матчу (наприклад, вкидання м'яча, удари від воріт).
   Компенсація часу надається лише тоді, коли затримки є надмірними.

3. Утримування суперника
   Арбітрам нагадується про необхідність своєчасно втручатися та рішуче реагувати на порушення у вигляді утримування, особливо в штрафній площі під час виконання кутових і штрафних/вільних ударів.
   Для належного реагування на такі ситуації арбітр повинен:
   • зробити зауваження будь-якому гравцю, який утримує суперника, до введення м'яча в гру;
   • винести попередження (жовту картку) гравцеві, якщо утримування продовжується до введення м'яча в гру;
   • призначити штрафний удар або пенальті та винести попередження (жовту картку) гравцеві, якщо утримування відбувається після введення м'яча в гру.

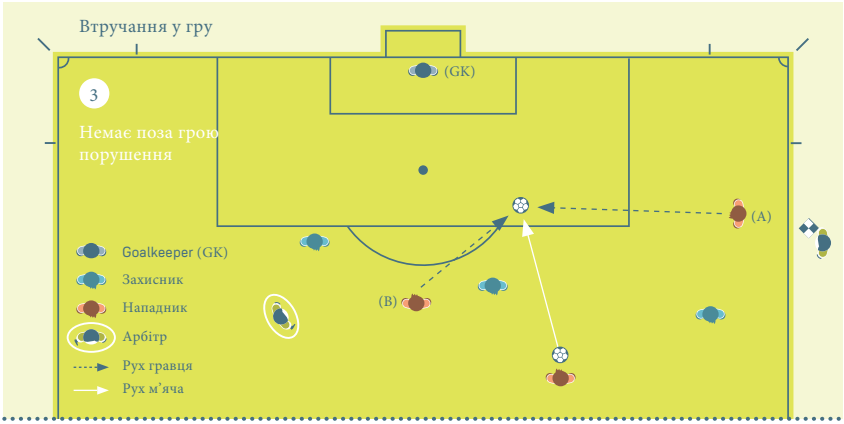
4. Поза грою

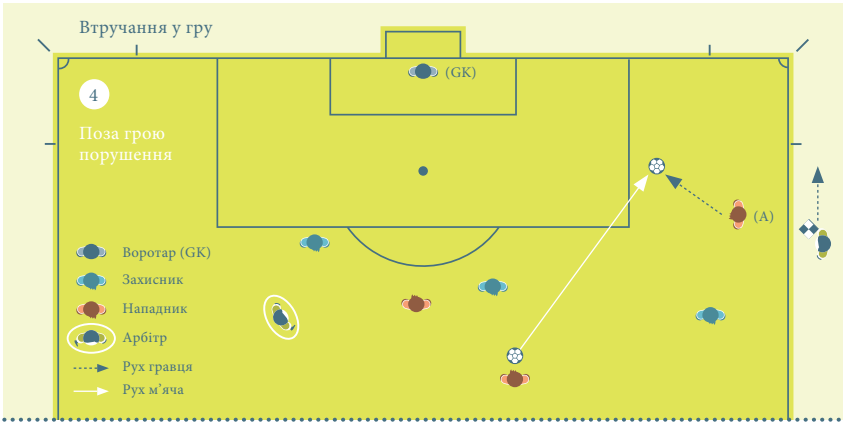

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (A) і не впливає на суперника, **торкається м'яча.**
Асистент арбітра повинен підняти прапорець у момент, коли цей гравець **торкається м'яча.**

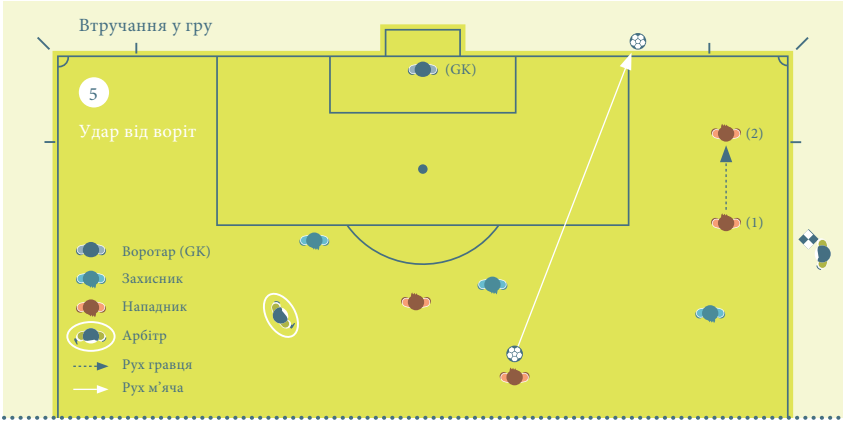

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (A) і не впливає на суперника, **не торкається м'яча.**
Оскільки гравець не торкнувся м'яча, він не може бути покараний за порушення положення «поза грою».

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (A), біжить до м'яча, і водночас його партнер по команді, **який перебуває в правильному положенні** (B), також біжить до м'яча та грає в нього.
Гравець (A) не торкнувся м'яча, тому не може бути покараний за порушення положення «поза грою».

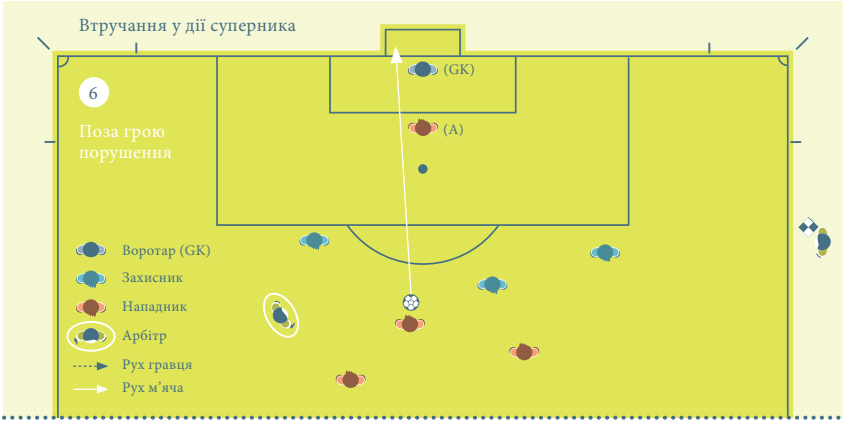

Гравець, **який перебуває в положенні «поза грою»** (A), може бути покараний ще до того, **як зіграє або торкнеться м'яча**, якщо, на думку арбітра, жоден інший партнер по команді, який перебуває в правильному положенні, не має можливості зіграти в м'яч.

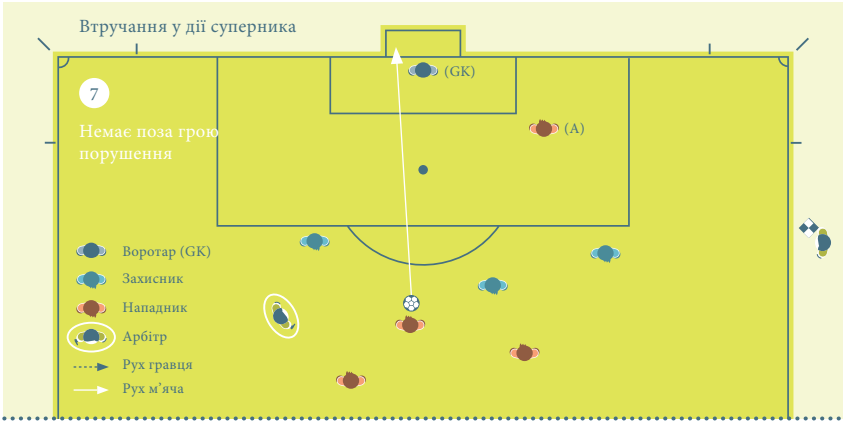

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (1), біжить до м'яча, але **не торкається його.**

Асистент арбітра повинен подати сигнал на **удар від воріт.**

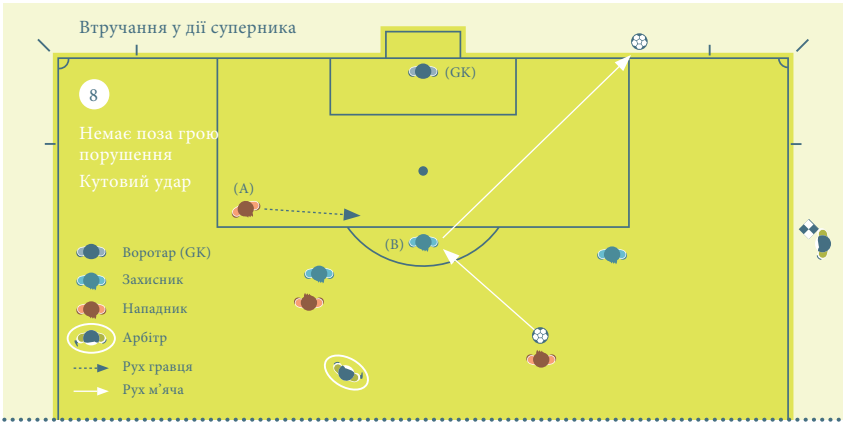

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (A), очевидно закриває воротарю лінію огляду або заважає супернику чи **позбавляє його можливості зіграти в м'яч.**

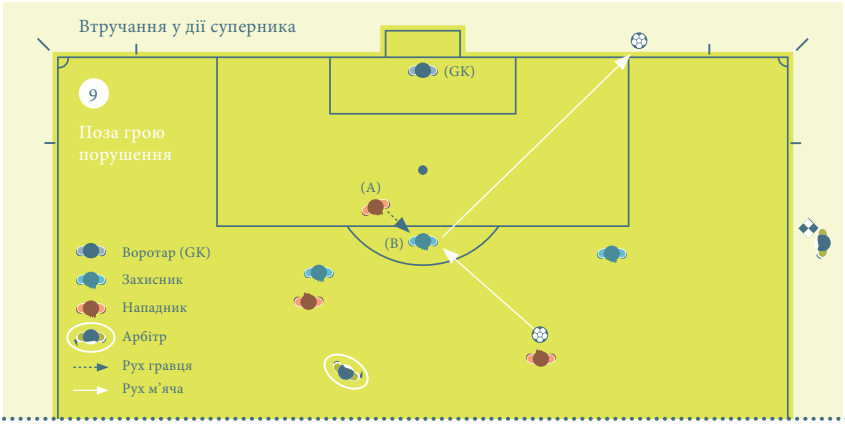
Такий гравець повинен бути покараний за **порушення положення «поза грою»**, навіть якщо він не має можливості зіграти в м'яч.

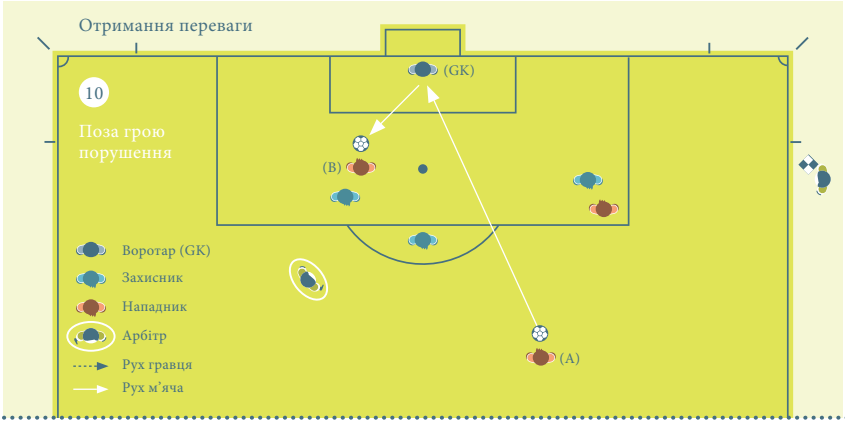

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (А), не закриває воротарю лінію огляду очевидним чином і **не** веде боротьбу із суперником за м'яч.
У такому випадку сам факт перебування гравця в положенні «поза грою» не є порушенням, і він не підлягає покаранню.

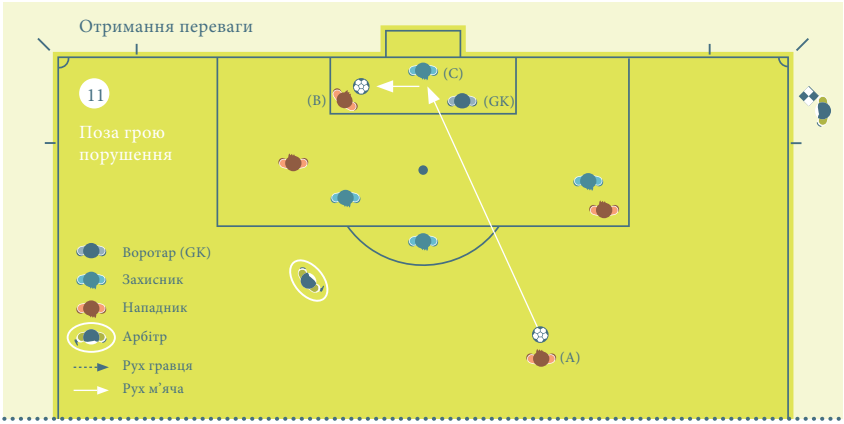

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (А), біжить у напрямку до м'яча, але **не** перешкоджає супернику зіграти або мати можливість зіграти в м'яч.
Гравець (А) не веде боротьбу за м'яч із суперником (В).

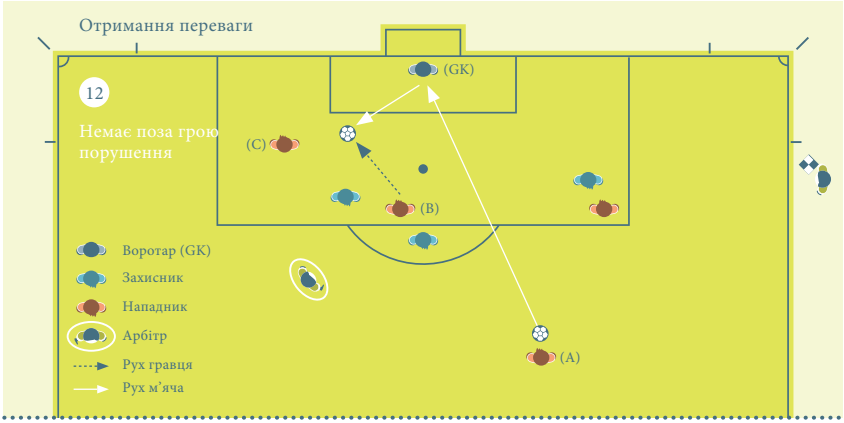

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (A), біжить до м'яча та перешкоджає супернику (B) зіграти або мати можливість зіграти в м'яч, вступаючи з ним у боротьбу за м'яч.
Гравець (A) веде боротьбу за м'яч із суперником (B).

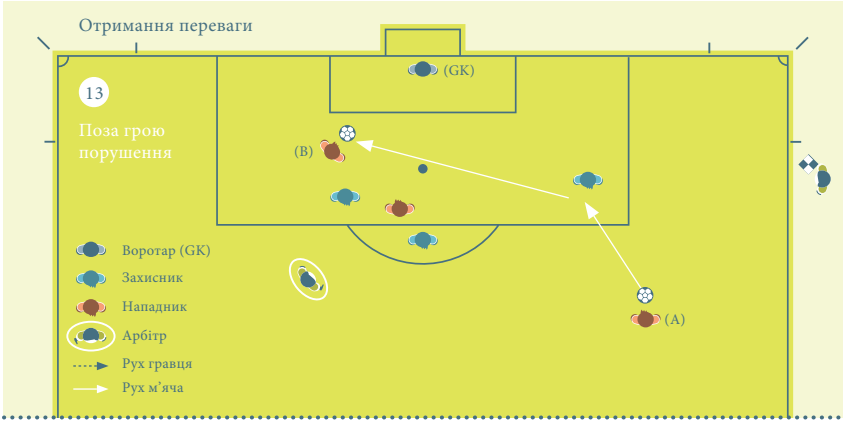

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (B), підлягає покаранню **за гру або дотик до м'яча**, що відскочив, змінив напрямок руху або був відбитий унаслідок навмисного сейву воротаря, якщо в момент останнього дотику або гри в м'яч його партнером по команді він **перебував у положенні «поза грою».**

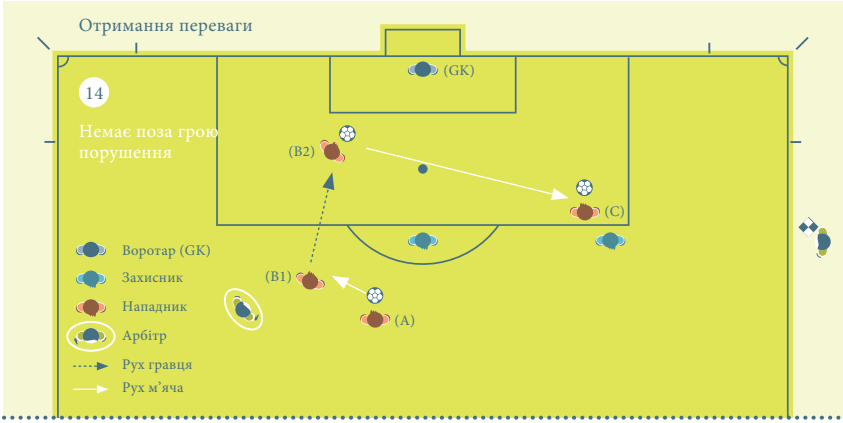

Гравець атакуючої команди, **який перебуває в положенні «поза грою»** (B), підлягає покаранню **за гру або дотик до м'яча,** що відскочив або змінив напрямок руху після навмисного сейву (deliberate save) гравця команди, яка захищається (C), якщо в момент останнього дотику або гри в м'яч його партнером по команді він перебував **у положенні «поза грою»**.

Після удару партнера по команді (A) м'яч відскакує від воротаря. Гравець (B), який перебуває в правильному положенні, грає в м'яч. Гравець (C), **який перебуває в положенні «поза грою»**, не підлягає покаранню, оскільки він не отримав переваги від свого положення «поза грою», адже не торкнувся м'яча.

Після удару партнера по команді (A) м'яч відскакує від суперника або змінює напрямок руху після дотику суперника та потрапляє до гравця атакуючої команди (B), який підлягає покаранню **за гру або дотик до м'яча**, оскільки до цього перебував **у положенні «поза грою».**

Гравець атакуючої команди (C) перебуває **в положенні «поза грою»** та не впливає на суперника в момент, коли його партнер по команді (A) віддає передачу гравцеві (B1), який перебуває в правильному положенні.
Гравець (B1) рухається у напрямку воріт суперника та виконує передачу (B2) на гравця (C).
Гравець (C) перебував **у правильному положенні** в момент передачі від гравця (B1), тому не може бути покараний за порушення положення «поза грою».

5. Травми
   Безпека гравців має першочергове значення, і арбітр повинен сприяти роботі медичного персоналу, особливо у випадках серйозної травми та/або проведення оцінки травми голови. Це включає дотримання та сприяння виконанню погоджених протоколів обстеження та/або надання медичної допомоги.

6. Надання допомоги / огляд після попередження або вилучення
   Раніше травмований гравець, якому на полі для гри була надана медична допомога, повинен був залишити поле до поновлення гри. Це могло бути несправедливим у випадках, коли травму спричинив суперник, оскільки команда порушника отримувала чисельну перевагу після поновлення гри. Водночас ця вимога була запроваджена тому, що гравці часто неспортивно використовували травми для тактичного затягування поновлення гри.
   Для досягнення балансу між цими двома несправедливими ситуаціями IFAB ухвалила рішення, що лише у випадках фізичного порушення, за яке суперник отримує попередження (ЖК) або вилучення (ЧК), травмований гравець може бути швидко оглянутий та/або отримати допомогу і після цього залишитися на полі для гри. Як правило, така затримка не повинна бути довшою, ніж та, яка наразі виникає, коли медичний працівник (або працівники) виходить на поле для оцінки травми. Різниця полягає в тому, що момент, коли раніше арбітр вимагав від медичного персоналу та гравця залишити поле для гри, тепер є моментом, коли поле залишає лише медичний персонал, а гравець може залишитися на полі. Щоб травмований гравець не використовував або не продовжував затримку поновлення гри несправедливо, арбітрам рекомендується:
   • враховувати ігрову ситуацію та можливі тактичні причини для затягування поновлення гри;
   • повідомити травмованого гравця, що якщо медична допомога необхідна, вона повинна бути надана швидко;
   • викликати медичний персонал (а не ноші) та, за можливості, нагадати йому про необхідність діяти швидко.

Коли арбітр приймає рішення про поновлення гри, можливі два варіанти:

- медичний працівник (або медичні працівники) залишає поле для гри, а гравець залишається на полі; або
- гравець залишає поле для подальшого огляду та/або надання медичної допомоги (у такому випадку може знадобитися сигнал для виходу нош).

Як загальне правило, поновлення гри не повинно затримуватися більш ніж приблизно на 20–25 секунд після того моменту, коли все було готове для поновлення гри, за винятком випадків серйозної травми та/або проведення оцінки травми голови.

Арбітр зобов'язаний повністю компенсувати весь час, втрачений через таку зупинку гри.

Примітки

Примітки

Примітки

Примітки

Примітки

Примітки

Примітки

Примітки

Примітки

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD

05

IFAB®

THE INTERNATIONAL FOOTBALL ASSOCIATION BOARD